

Riksdagens protokoll

2006/07:115

Tisdagen den 29 maj

Kl. 13.30 – 15.59

18.00 – 19.28

Protokoll
2006/07:115

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 23 maj.

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:545

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:545 Tvärstopp för nya hyreslägenheter
av Bosse Ringholm (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 11 juni 2007.

Skälet till förseningen är andra åtaganden som inte kan ändras.

Stockholm den 22 maj 2007

Finansdepartementet

Mats Odell

Interpellation 2006/07:550

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:550 Trovärdighet i utnämningsspolitiken
av Peter Hultqvist (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 11 juni 2007.

Anledningen till dröjsmålet är andra åtaganden som inte kan ändras.

Stockholm den 23 maj 2007

Finansdepartementet

Mats Odell

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:551 Ungas möjlighet till bostad
av Birgitta Eriksson (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 11 juni 2007.

Anledningen till dröjsmålet är andra åtaganden som inte kan ändras.
Stockholm den 23 maj 2007

Finansdepartementet

Mats Odell

Svar på
interpellationer

3 § Svar på interpellation 2006/07:530 om rasen belgisk blå

Anf. 1 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Ulf Holm har frågat mig om jag avser att lyfta fram frågan i EU om rätten att skärpa lagstiftningen kring användningen av kött-rasen belgisk blå i Sverige, om jag ämnar ta initiativ till rundabordsamtal med branschen gällande hantering av rasen och om jag avser att ta initiativ för att införa märkning av kött för att möjliggöra för konsumenter att göra ett aktivt val om man inte vill köpa kött av rasen.

Enligt en dom meddelad av EG-domstolen (C-162/97 Nilsson m.fl.) 1998 är nationella bestämmelser som förbjuder eller kräver tillstånd för användning av sperma från avelstjurar av rasen belgisk blå inte förenliga med EG-rätten om dessa djur godkänts för artificiell insemination i en annan medlemsstat enligt en EG-rättslig standard. Avel med rasen förekommer i Sverige trots att rasen bär på anlag för muskelhypertrofi. Enligt EG-bestämmelser är ett renrasigt nötkreatur automatiskt godkänt för avel i Sverige ifall det testats och blivit godkänt för avel i en annan medlemsstat. De kalvar som i dag föds i Sverige med belgisk blå i härstamningen har ofta föräldrar som är födda och godkända i en medlemsstat. Det är också möjligt att importera sperma eller embryon från godkända djur till Sverige och därmed på laglig väg få in en kalv med belgisk blå i härstamningen. EG:s bestämmelser för godkännande gäller dock bara renrasiga nötkreatur. Enligt Djurskyddsmyndighetens föreskrifter om avelsarbete kan korsningsdjur som har belgisk blå i härstamningen aldrig lagligt användas för avel i Sverige om de inte dessförinnan testats för att visa att kalven inte är bärare av anlaget för muskelhypertrofi. Om djuret bär på anlaget kan uppfödaren på laglig väg föda upp kalven endast till slakt. Om kalven är en renrasig belgisk blå kan uppfödaren föra ut den ur Sverige i syfte att få den godkänd för avel i en annan medlemsstat och därmed även i Sverige.

Skärpningar av lagstiftningen kring avel och slakt med rasen belgisk blå skulle i dag enligt min bedömning vara mycket svåra att få igenom inom EU, och jag avser inte heller att i detta läge se över den svenska lagstiftningen. I dag gäller en överenskommelse mellan samtliga svenska bondeägda slakterier och alla större privatägda slakterier om att avstå från rasen belgisk blå och korsningar av denna. Dessa slakterier står tillsammans för över 95 procent av all svensk slakt på nöt. Sverige är för närvarande det enda land i EU där bönder och kött- och charkföretagen i en bred branschöverenskommelse sagt nej till belgisk blå.

Jag anser att hanteringen och märkning av belgisk blå i Sverige i första hand är en fråga för branschen själv. Lagstadgad märkning med ras av allt nötkött skulle bli mycket dyr och därtill en administrativ börda på grund av svårigheten att med säkerhet kunna kontrollera spårbarheten. Men en frivillig rasmärkning skulle kunna innebära en konkurrensfördel eftersom konsumenten då har möjlighet att välja bort kött av belgisk blå.

Jag håller mig kontinuerligt informerad i frågan, och ledande företrädare för två av de största slakterierna har nyligen meddelat att de nu ska se över sina inköpsrutiner. Jag ser fram emot att denna översyn verkligen blir genomförd och anser inte att något rundabordssamtal är aktuellt för närvarande.

Anf. 2 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Tack så mycket, statsrådet, för svaret! Det var väldigt utvecklande, men det var tyvärr föga klargörande i ämnet. I alla fall fanns det inga löften om förbättringar.

Vi får gå tillbaka till tiden innan vi blev medlemmar i EU 1995. I EU-valkampanjen sade man att belgisk blå aldrig någonsin skulle komma till Sverige. Det var ett löfte från ja-sidan. Det dröjde inte länge förrän det visade sig att vi på nej-sidan hade rätt och att det faktiskt var tillåtet att få in belgisk blå i Sverige och att EU:s lagstiftning alltså stod över den svenska.

Vad är då så speciellt med belgisk blå? Jo, det är, precis som ministern vet, att den är framavlad till bristningsgränsen. Det är inget naturligt på något sätt. De har muskler som är stora. De kan inte föda på naturligt sätt, utan man kräver kejsarsnitt. Det är helt enkelt helt oacceptabelt i ett djurvänligt jordbruk. Därför har också de flesta varit väldigt negativt inställda till den här. Och LRF har tagit klart avstånd från detta och sagt att vi inte ska ha det här djuret i Sverige. Därför finns det en branschöverenskommelse sedan många år.

Men nu visar det sig genom avslöjanden i medierna att den här överenskommelsen för att skydda oss konsumenter, för att vi ska veta vad det är för kött vi äter, är ganska ihålig. Den fungerar uppenbarligen inte därför att det är tillåtet med belgisk blå i Sverige. Nu visar det sig också att vissa slakterier faktiskt tar emot det här köttet och säljer det vidare till oss konsumenter.

Då blir jag lite besviken på ministern, bland annat på grund av den här uppgivenheten inför EU. Bara för att EU säger så här ska Sverige tydligen inte verka för en förändring. Om ministern nu är övertygad om att belgisk blå inte är de bästa korna vi kan få i Sverige, det bästa köttet eller det bästa för oss konsumenter borde ministern då inte börja påtala detta faktum i EU? Man kanske inte kan få till stånd förändringar i alla 27 medlemsstater men åtminstone undantag så att varje land kan ha enskilda undantag och man därmed kan förbjuda den här aveln och de här djuren i Sverige. Men ministern svarar bara: Nej, jag har inga ambitioner att försöka påverka EU. Det är lustigt av en EU-anhängare som Eskil Erlandsson att ha den ingångspunkten.

Den andra frågan var om ministern nu kommer att ta till sig branschen och diskutera det faktum att det inte fungerar som det ska. Ska man ha en diskussion med branschen om hur man kan förbättra regelverket för att se till att vi konsumenter ska slippa det här om vi vill?

Inte heller där säger ministern någonting utan hänvisar till att han lutar på branschen. Det är just branschen som inte ser till att det verkligen fungerar. Visst, 95 procent av nötköttet handhas av slakterier som har sagt nej, men det innebär faktiskt att 5 procent kan innehålla belgisk blå, och vad händer med de berörda konsumenterna?

Och så hade jag en sista fråga. Om nu inte den här branschöverenskommelsen fungerar, finns det då något sätt att kanske införa någon sorts märkning så att vi konsumenter i alla fall kan läsa att detta är belgisk blå och detta är det inte? Då kan vi välja det i hyllan. Men inte ens denna frihet för konsumenterna vill Eskil medverka till.

Jag tycker att det är synd att vi inte får några fler svar och några mer initiativ från ministern i denna väldigt viktiga fråga för väldigt många av oss konsumenter.

Anf. 3 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Skärpningen av lagstiftningen kring avel och slakt med till exempel rasen belgisk blå skulle enligt min bedömning vara mycket svårt att få igenom inom den europeiska unionen. Och vad bygger jag detta påstående på? Jo, jag bygger det på att vi är det enda land, som jag sade i mitt svar, som har frivilliga överenskommelser kring rasen belgisk blå.

Vi är en av 27, därav mitt påstående att jag bedömer det som väldigt svårt att få igenom något som vi kanske i sak, både Ulf Holm och jag, skulle vilja ha igenom. Därtill vill jag påtala i sammanhanget att vi har en dom på oss från en domstol. Det finns en lojalitetsplikt mot de domar som utfärdas. Man ska till och med enligt de fördrag som finns verka för att gemenskapens intentioner förverkligas i ett land när man får en dom på sig, som Ulf Holm säkert väl känner till.

Vad gör då köttbranschen för att förhindra att kött från belgisk blå sprids och säljs till konsumenterna? I dag, som jag nämnde i mitt svar, gäller en överenskommelse mellan samtliga svenska bondeägda slakterier och de större privatägda slakterierna där man har sagt att man ska avstå från att använda rasen belgisk blå och korsning därav. Nu har det avslöjats att så inte alltid sker, men slakterierna har valt att sköta detta internt och nyligen kommit överens om en rad konkreta åtgärder för att förhindra att avkommor från belgisk blå kommer in till slakterierna. Samtidigt har man kommit överens om att utföra en ny utvärdering av för- och nackdelar med belgisk blå för att se om det har framkommit något nytt som gör att man kan ändra det ställningstagande som man har kommit överens om.

Anf. 4 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Det är uppenbart att lojaliteten mot EU är viktigare än innehållet i sakfrågorna och att andra länder inte tycker riktigt som vi. Det kan ministern egentligen inte veta, eftersom han inte har fört upp en debatt med de andra ministrarna. Men han utgår i alla fall från att de andra inte tycker som han.

Betyder det också att regeringen slopar kravet på att vi ska försöka behålla Systembolaget? Vi är det enda land i EU som har ett systembolag. De andra tycker inte som vi. Ska vi ge upp det då? Det är en häpnadsväckande handfallenhet inför EU att bara säga att vi inte har någon chans att driva våra frågor, och därför ska vi inte ens ta upp dem.

Jag tycker att ministern ska lyfta upp det här som en allvarlig fråga där han faktiskt har stöd från köttbranschen själv. LRF har ju tagit avstånd från belgisk blå, hur det ska hanteras, och har väldigt klara regler för det här. Då borde det vara ett stöd för ministern när han tar upp sådana här frågor i EU, i stället för att han bara ska sitta tyst som en ja-sägare och nickedocka till andras förslag. Det borde vara en bra fråga.

Den andra saken är det som ministern nu sade i sitt andra svar, att branschen är intresserad av att diskutera frågan igen. Betyder det att ministern är beredd på att tvärtom släppa loss belgisk blå ännu mer i Sverige och inte vara pådrivande för att branschen ska ha en överenskommelse? Ministern säger själv i lantbrukarnas affärstidning ATL den 8 maj följande: "Är branschen intresserad av att göra nya utvärderingar därför att saker och ting har förändrat sig så tycker jag de ska göra det."

Betyder det att ministern inte tycker att belgisk blå är ett problem längre utan tycker att det är fritt fram? Det är ju det som en del av de här slakterierna nu påstår, att det inte är så farligt, att de kan hantera den saken, och konsumenterna märker ändå ingenting. Nej, de märker ingenting, för de vet inte att de äter belgisk blå. Men om man skulle införa någon sorts märkning av det tror jag inte att det skulle bli så bra försäljning av den köttprodukten.

Ministern har ansvar för att försöka få till en bra djurhållning i Sverige. Nu avvecklar ni förvisso Djurskyddsmyndigheten, men jag hoppas att det inte betyder att allt djurskydd försvinner bara för det, även om det är lite illavarslande. Ministern måste väl jobba för det och säga att belgisk blå inte är bra och att det är en konkurrensfördel att det svenska lantbruket är fritt från den här aveln och de monstertjurar som jag kallar belgisk blå för. Jag hade faktiskt hoppats på att ministern åtminstone sade ja till att ta initiativ till rundabordssamtal med branschen för att diskutera frågan och kanske också lyfta frågan i EU-sammanhang om att svenskar är oroade över det här.

Frivillig märkning är inte förstahandsalternativet, utan det är bara ett alternativ om inte branschen kan sköta sig själv. Där håller jag med. Det är ett sistahandsalternativ, men man ska inte utesluta det om inte branschen kan sanera detta själv. Jag hoppas därför att ministern tar initiativ till att hjälpa branschen i denna väldigt viktiga fråga.

Anf. 5 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Vad gäller lojalitetsplikten, om vi börjar med det, så är det ju en stor skillnad mot den jämförelse som Ulf Holm gjorde, nämligen mellan Systembolaget och Belgian blue. I det här fallet finns det en dom som har fallit. Så är det inte i det andra fallet, därav den lojalitetsplikt som vi har skrivit under i och med att vi numera följer Romfördraget i vårt land.

Är jag då beredd att släppa det här än mer fritt? Nej, avel med Belgian blue innebär för det mesta allvarliga problem för djuret. I den lagstiftning och de föreskrifter som finns vad gäller avelsarbete framgår det helt klart och tydligt att djur som bär på anlaget för muskelhypotrofi inte får användas i avel, därav den överenskommelse som har skapats mellan företag inom slakt- och nötköttsbranschen.

Vad säger vi då på konsumentens sida? Vi säger att när det gäller nötköttmärkningsområdet är det området också harmoniserat inom EU. Det finns vissa uppgifter som det är obligatoriskt att märka på förpackningar så att vi konsumenter får del av de upplysningarna. Det som är obligatoriskt och ska framgå är var djuret är fött, uppfött, slaktat och styckat.

Regelverket medger att man kan märka på frivillig väg. Varje aktör som önskar märka till exempel nötkött med uppgift utöver de obligatoriska, till exempel vad gäller uppfödningförhållanden, kvalitetsutmärkelser eller slaktmetod och även djurets ras, kan till Livsmedelsverket lämna in specifikation för godkännande. För att märkningen ska kunna godkännas får den inte riskera att vilseleda konsumenterna.

Det måste också, Ulf Holm, gå att kontrollera. Jag säger återigen att för detta krävs det frivillighet. Att etablera system som är samhällskontrollerade skulle bli så oerhört dyrt att jag inte tror att vare sig Ulf Holm eller jag kan tänka oss att stå upp för de kostnader som skulle uppstå, därav mitt förordande av frivillighet vad gäller andra saker än dem som är harmoniserade och lagfästa inom unionen som obligatoriska.

Anf. 6 ULF HOLM (mp):

Herr talman! För det första tycker jag inte att ministern tillräckligt har tagit avstånd från den öppning som man gör i lantbrukarnas affärstidning när det gäller att diskutera för- och nackdelar med Belgian blue. Jag tycker att vi ska vara väldigt noga med att ta avstånd från de här uppfödningssätten och den framavlade monstertjuren.

Jag tycker också att vi ska ta initiativ till en sådan här diskussion i resten av EU-länderna, kanske inte för att ändra allt bland de 27 länderna men däremot möjliggöra för Sverige att vi som enskilt land skulle kunna gå före och införa strängare regler än de andra länderna. Det medger inte EU-reglerna i dag. Jag hade ändå hoppats på att ministern skulle öppna för en sådan diskussion.

När det gäller den andra frågan om att ta initiativ till rundabordsamtal med branschen hoppas jag ändå att ministern kan tänka över en gång till om det inte är nödvändigt att ministern kallar till sig slakteribranschen för att diskutera det här problemet. Det kan inte vara i branschens intresse att det finns personer som inte följer överenskommelser. Man har givetvis ett väldigt stort ansvar att inför konsumenterna kunna redovisa vad det är för kött man levererar.

Jag tycker väl också att ministern öppnar lite för att märkning inte är omöjlig. Precis som ministern sade ska det redan i dag framgå en del saker när man köper kött. Möjligtvis skulle man kunna förbättra detta genom att också skriva vilken ras det är.

Det är möjligt, och det är därför det är så viktigt att ministern tar det till sig och kallar till rundabordsamtal om det här, om varifrån köttet vi konsumenter äter kommer. Det borde ligga i branschens intresse, men det är också ministerns ansvar att vi alla vet detta.

Anf. 7 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! För det första vill jag tacka Ulf Holm för att han har väckt denna fråga som är angelägen att skapa debatt omkring.

För det andra vill jag gärna tala om min vision när det gäller att implementera den svenska synen på djuruppfödning i andra delar av Europa. Vi har under senare tid nått ett mål, nämligen att i Europa implementera ett kycklingdirektiv som kommer att innebära ett bättre liv för ungefär 4 miljarder kycklingar varje år. Jag påstår att detta inte hade varit möjligt utan ett enträget arbete från bland annat min sida.

Håller jag mig då informerad? Gör jag något i den i dag debatterade frågan? Svaret är ja. Jag har regelbundna möten med företrädare för landets slakterier om bland annat djurskydd. Jag har regelbundna träffar med representanter från våra verk och statliga myndigheter och även från branschorganisationerna för att vi ska kunna bryta de problem som nu och då uppstår, men också för att tipsa varandra om vad som är möjligt att genomföra och nå resultat kring.

Om man väljer att kalla detta för rundabordssamtal eller något annat är en semantisk fråga. Svaret är, Ulf Holm, att jag håller mig synnerligen välinformerad om vad som inträffar och händer på det område som jag har ansvar för inom Regeringskansliet.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2006/07:508 om regeringens nedskärningar på Arbetsmiljöverket

Anf. 8 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Torbjörn Björlund har frågat mig

1. om jag avser att vidta åtgärder för att tillstyrka mer resurser till Arbetsmiljöverket för att möjliggöra en verkningsfull tillsyn av arbetsmiljölagen,
2. om jag avser att vidta åtgärder för att Sverige ska uppfylla ILO:s rekommendationer avseende antalet arbetsmiljöinspektörer,
3. om jag avser att införa en nollvision mot olycksfall i arbetet,
4. om jag avser att vidta åtgärder för att hushållsnära tjänster ska omfattas av arbetsmiljölagen och
5. om jag avser att vidta åtgärder för att tillstyrka mer resurser så att tillsynen av arbetsmiljön i hushåll möjliggörs.

Låt mig först framhålla att regeringen anser att arbetsmiljöfrågorna är mycket viktiga, inte minst för att frågorna har nära beröring med regeringens övergripande prioritering: att bryta utanförskapet.

Goda arbetsmiljöförhållanden förebygger utslagning på grund av ohälsa och olycksfall och gör det möjligt för människor att vidareutvecklas i sitt yrkesliv. Samtidigt skapar en bra arbetsmiljö förutsättningar för människor som inte arbetar på grund av ohälsa, funktionshinder eller dylikt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Att området är viktigt behöver dock inte betyda att allt måste göras på samma sätt som förut. Liksom på många andra områden pågår nu på arbetsmiljöområdet en översyn av politiken. Det är ännu för tidigt att säga vad arbetet kommer att leda fram till. En avsikt är dock att det även i arbetsmiljöpolitiken bör finnas en koppling till frågorna om utanförskap och målsättningen att fler människor ska komma i arbete.

För att härefter besvara den första frågan, är det inte aktuellt att tillföra mer resurser till Arbetsmiljöverket. Jag är förvissad om att verket kommer att bedriva en effektiv och målinriktad tillsynsverksamhet inom ramen för de resurser man tilldelas. Besparingarna görs stegvis och kommer att följas av regeringen. Det kan i sammanhanget läggas till att med de anslagsminskningar som regeringen har föreslagit kommer verket att ligga på samma anslagsnivå som man gjorde i slutet av 1990-talet.

Vad gäller den andra frågan bör man uppmärksamma att det inte finns någon ILO-rekommendation i sedvanlig mening om lämpliga nivåer på antalet arbetsmiljöinspektörer. Det Torbjörn Björlund hänvisar till handlar om ett riktmärke som kan användas vid jämförelser av tillsynsförhållandena i olika ILO-länder. Det kan dock inte ensamt läggas till grund för en bedömning av de svenska insatserna på arbetsmiljöområdet. Även andra insatser och verktyg måste uppmärksammas. Vid en jämförelse med andra länder kan man konstatera att systemet med regionala skyddsombud inte förekommer annat än undantagsvis i andra länder. Det svenska statliga stödet till den verksamheten torde således vara ganska unikt.

Beträffande den tredje frågan vill jag hänvisa till vad jag tidigare har sagt om det arbete som inlets avseende arbetsmiljöfrågorna. Jag kan som sagt inte i dagsläget säga vad det kommer att leda fram till.

Vad gäller den fjärde frågan bör man först uppmärksamma att arbetsmiljölagen även gäller för verksamhet som erbjuder hushållsnära tjänster. Beträffande tillsyn kan det emellertid konstateras att inspektionsbesök avseende arbete som utförs i hem endast får ske på begäran av den arbetsgivare eller arbetstagare som berörs eller om det finns någon annan särskild anledning till det. Det är inte aktuellt att göra några ändringar av dessa bestämmelser.

Till sist: Vad gäller den femte frågan följer av svaret på den första och fjärde frågan att det inte är aktuellt att anslå mer resurser för tillsyn av arbetsmiljön i hushåll.

Anf. 9 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern har i sitt svar på min interpellation lyft fram några saker som jag tänker ta upp för att klargöra hur situationen ser ut och hur den, enligt mitt sätt att se, kommer att se ut framöver.

Jag vill tacka för svaret, men som vanligt är jag inte nöjd. Det brukar vara så. Vi står här, vi interpellanter, och är aldrig nöjda med svaret, fast vi kanske har fått ett bra svar.

Det här svaret tycker jag andas en viss trötthet. Det är en fråga som återkommer och debatteras med jämna mellanrum. Den har varit aktuell många gånger tidigare. Det verkar finnas lite av en vilja att förminska de problem som kommer att dyka upp när det gäller arbetsmiljöarbetet framöver – de problem som orsakas av just de neddragningar på Arbetsmiljöverket som regeringen har gjort i sina budgetar hittills.

Som vanligt återkommer mantrat om utanförskapet som ska brytas. Det är naturligtvis jättebra. Samtidigt menar man att arbetsmiljöfrågorna är oerhört viktiga och att man ska ta dem på allvar och så vidare. Det är en retorik som bara är ord; i handling gör man på ett annat sätt. När det gäller helheten för arbetsmarknadspolitiken och specifikt för arbetsmiljöpolitiken är det bara ord. Man gör precis tvärtom, och det är det som är problemet. Att man gör en drastisk nedskärning på Arbetsmiljöverket kommer naturligtvis att påverka verksamheten. I svaret sägs att den ska fortgå på något sätt och ha ungefär samma nivå, men det kommer naturligtvis att påverka. Det är fullständigt logiskt.

Ungefär 225 tjänster kommer att försvinna, däribland naturligtvis en del inspektörer. Det är inte bara administration och det ministern förut har blivit beskyldd för att kalla ”fluff-fluff”, alltså byråkratin runt omkring, som kommer att försvinna. Enligt vissa källor, bland annat Naturvetarförbundet, räknar man med att 100 inspektörer försvinner. Det är rätt mycket med tanke på hur många de är. Det går knappast att undvika när pengarna försvinner.

Man säger också att man följer utvecklingen och att det är för tidigt att säga vad resultatet blir. Det är samma svar hela tiden. Vi ska se vad som händer, och sedan får vi se om vi gör något åt det. Jag har sagt det förut: Den här regeringen bedriver en vänta-och-se-politik i många frågor.

Varför kan man inte prata klartext? Man kan erkänna att det blir problem när personalstyrkan skärs ned. Det är ju väldigt tydligt. Ett väl fungerande verk, Arbetsmiljöverket, kommer även administrativt att få problem att fungera på ett tillfredsställande sätt. Jag har lyft fram en del siffror i min interpellation. Det finns studier som visar en korrelation mellan antalet inspektörer och arbetsmiljöns positiva utveckling. Nedskärningar bromsar utvecklingen och gör arbetet och därmed arbetsmiljön sämre. Det är enkel logik.

Om vi jämför med till exempel Danmark kommer vi 2009 att ha ungefär hälften så många inspektörer som de har. När det gäller ILO:s rekommendation eller riktmärke – det har egentligen ingen betydelse vad det är för ord, och jag vet inte riktigt vad skillnaden är – kan man i alla fall ta ställning till en sådan rekommendation eller ett riktmärke när man ska avgöra hur många inspektörer man ska ha. Vi kommer att halka efter de andra nordiska länderna ännu mer. Norge och Danmark som har satsat förutseende på detta har också sett att de faktiskt tjänar på det. Nivån är hög genom att man har ett stort antal inspektörer som faktiskt klarar av att ha just inspektionsarbetet i fokus.

Även arbetsmarknadsministern måste förstå att det får konsekvenser att inte ha kvar den nivån och att vi i sådana fall inte har kvar den kvaliteten på just inspektionsarbetet.

Anf. 10 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Jag blir lite bekymrad när jag ser och hör svaren på de här frågorna. Vi kan inte se något tecken på att det sker några satsningar på arbetsmiljöarbetet. I stället är det bara nedskärningar. Arbetlivsinstitutet var först, och därmed förlorar vi viktig forskning och viktig utbildningsverksamhet inom arbetsmiljöområdet. Redan där drar man undan mattan för arbetsmiljöarbetet. Nu går man vidare med Arbetsmiljöverket.

Det går faktiskt att jämföra det här verket med polisen. Arbetsmiljöverket är polisen inom arbetsmiljöområdet. På våra arbetsplatser, när det gäller arbetsgivarens skyldighet att följa gällande arbetsmiljölagar och arbetsmiljoregler, är Arbetsmiljöverket polisen. Om ni vill minska olyckorna och sjukdomarna på arbetsplatserna kan man fråga sig om det mest effektiva sättet verkligen är att skära bort en tredjedel av resurserna till Arbetsmiljöverket. Vi kan ju jämföra det med att vi skulle skära ned antalet poliser i Sverige med en tredjedel. Skulle det minska brottsligheten? Jag tror att det är få som menar det.

Frågan är hur länge vi ska vänta på att det dolda arbete som nu pågår i regeringen för att hitta något annat ger resultat. Jag tycker att det låter väldigt märkligt. När vi nu har en fungerande verksamhet som bevisligen har effekt frågar man sig varför vi ska lägga ned denna verksamhet. Snarare borde vi satsa mer, för ett av Arbetsmiljöverkets stora problem har varit just att de inte har hunnit med alla inspektioner.

I svaret nämns också regionala skyddsombud. Det är bara det att regionala skyddsombud inte kan ersätta arbetsmiljöinspektörer. De har inte alls de befogenheterna. De kan bara se felen på arbetsplatsen och uppmärksamma Arbetsmiljöverket på dessa. Men om inspektörerna inte räcker till för att göra inspektioner kommer problemen inte att lösas.

Dessutom har inte de regionala skyddsombuden tillträde till de arbetsplatser där det inte finns fackliga medlemmar. På de arbetsplatserna riskerar arbetstagarna ännu mer. Risken är ju att arbetsgivaren missköter sitt ansvar ännu mer på de arbetsplatserna. Det här är verkligen ingen lösning på problemen.

I dag är det många, framför allt unga flickor och kvinnor, som arbetar i hemmen. Inte minst de som kommer från andra länder utnyttjas väldigt mycket. Det finns till och med rapporter om att det förekommer sexuella trakasserier och att de här tjejerna får arbeta väldigt hårt för en väldigt liten lön.

Det finns också ett regelverk kring au pairer. Med täckmanteln att man har en au pair hemma hos sig kan man få billig arbetskraft. Mot den bakgrunden borde tillsynen i hemmet verkligen öka så att de här tjejerna slipper bli utnyttjade på det här sättet. Det är också en viktig arbetsmiljö att värna.

När en arbetsmiljöinspektör kommer ut till en arbetsplats och ser stora fel, till exempel en maskin som riskerar att klippa av händer och armar på arbetstagare – det kan faktiskt handla om så allvarliga saker och till och med om liv eller död – kan inspektören komma med en lista till arbetsgivaren. Det här och det här måste ni rätta till inom en viss tid. Gör

de inte det går frågan till domstol. Då kan det bli tal om vite. Företaget får helt enkelt betala böter för att man inte har åtgärdat problemen. I värsta fall kan hela arbetsplatsen stängas.

Utan de här möjligheterna går det inte att sätta press på de arbetsgivare som inte sköter sitt uppdrag. Det här riskerar att bli en katastrof, tyvärr.

Anf. 11 EVA OLOFSSON (v):

Herr talman! Jag begärde egentligen ordet och ville vara med i debatten därför att jag har ställt en skriftlig fråga om det här. Det gjorde jag utifrån ett besök på Arbetsmiljöverkets distriktskontor i Göteborg, som har hand om Västra Götaland som har ungefär 1 miljon invånare och 55 000 arbetsplatser. Det de berättade för mig var att de kan göra 7 000 besök per år på de här 55 000 arbetsplatserna. Med de neddragningar som alliansregeringen har gjort får de göra 1 000 färre besök.

De här besöken handlar ju om, som har sagts innan, att inspektörer tittar på brister på en arbetsplats som faktiskt orsakar både olyckor och sjukdom. Det handlar också om att följa upp så att åtgärderna blir vidtagna. Det handlar dessutom om att vara med och överföra kunskap och utbildning så att arbetsgivaren själv ska kunna jobba med det systematiska arbetsmiljöarbete som ska göras. När det är allvarliga olycksfall och dödsolyckor – mer än en människa i veckan dör i en arbetsplatsolycka i Sverige – ska man faktiskt utreda det.

Jag har väldigt svårt att förstå hur vi ska kunna få en bättre arbetsmiljö genom att göra de här besparingarna så att inspektörerna faktiskt kan vara mindre ute på arbetsplatserna.

Då skulle jag vilja ställa en fråga till arbetsmarknadsministern. Ungefär en tredjedel av sjukskrivningarna och förtidspensioneringarna beräknas nu vara arbetsrelaterade. Försäkringskassan upptäcker faktiskt att folk är sjuka när de är förtidspensionerade i väldigt mycket större utsträckning än man har trott. Det här beräknas kosta 35 miljarder. Andra beräkningar i andra länder pekar någonstans uppåt 100 miljarder, men säg att det är någonstans mellan 35 och 100 miljarder. Är det värt att spara de här miljonerna som får de här stora konsekvenserna på Arbetsmiljöverkets inspektioner?

Den andra frågan jag skulle vilja ställa är: Orsakar inte det här mer utanförskap? Jag förstår inte arbetsmarknadsministerns beskrivning av att han ska koppla det här till utanförskapet. Jag skulle vilja ha en konkretisering där. Som jag ser det ökar detta utslagningen. När man blir sjukskriven och förtidspensionerad får man dålig ekonomi, sämre hälsa och ställs utanför.

I det svar jag fick stod det också att det är viktigt att arbetsmarknadens parter jobbar bra. Det är självklart. Arbetsgivarna har ju huvudsvar, men facket jobbar här också för arbetstagarna. När jag har träffat fackliga representanter har de uttryckt en stor oro för den här utvecklingen. Jag skulle vilja ställa frågan till ministern: Vad har du fått för reaktioner från de fackliga organisationerna? Har de sagt till dig att det går jättebra? Det här tar vi över. Vi behöver inte det här stora stödet. Det går bra med mindre. Det är en fråga som jag gärna skulle vilja ha ett svar på.

Sedan kan jag se en utveckling. Jag var själv ute vid hemtjänstföretaget Curanda som finns i Nacka och är satt i blockad. I senaste numret av

Kommunalarbetaren läste jag att skyddsombudet kanske inte var någon av arbetstagarna. Det var i alla fall ett frågetecken. Det var brodern till ägaren. Allt fler kommer i privatiseringens tecken att på små företag få arbetsgivare med dålig arbetsmiljökunskap, till exempel inom äldreomsorgen där man kanske inte är fackligt ansluten och där ägaren motverkar detta. Man kommer alltså nu att få sämre möjlighet till en bra arbetsmiljö. Då skär ni ned på inspektionerna, när det egentligen finns ett behov av att öka dem.

Anf. 12 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag skulle vilja ta EU:s arbetsmiljöstrategi som antogs i våras som utgångspunkt, för det har varit även min utgångspunkt i de här diskussionerna. Den arbetsmiljöstrategi som finns på EU-nivå tycker jag är viktig att följa upp och göra till en svensk nationell strategi. Det är det arbetet som vi nu har inlett. Jag har naturligtvis full respekt för att man tycker att allting borde ha varit klart helst i förrgår och gärna långt innan den europeiska arbetsmiljöstrategin fanns på plats. Men nu är inte det fallet, utan vi har inlett detta arbete.

Min utgångspunkt är att vi naturligtvis ska ha det preventiva utgångsläge som finns, det vill säga att man inte ska behöva skada sig, råka ut för olyckor eller sjukdomar när man går till jobbet. Det är en naturlig utgångspunkt. Men jag skulle gärna vilja se detta också i ett lite bredare perspektiv.

Eva Olofsson frågade om jag har pratat med fackföreningarna om detta. Jag var senast på Kommunals kongress på förmiddagen och diskuterade precis de här frågorna. Svaret är ja på den frågan.

Jag tycker att det är intressant, för Kommunal har jobbat fram ett tio-punktsprogram för en god arbetsplats. Där återfinns mycket av det som jag tycker är en vettig utgångspunkt för en diskussion mellan arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer om hur man ska utforma en arbetsplats. Den ska inte bara ha detta preventiva inslag utan också ta sin utgångspunkt i sådant som schemaläggning av arbetstiden och olika typer av andra förhållanden som styr upplevelsen av att bli mottagen på sin arbetsplats med den värdighet och respekt som man förtjänar och att man går ifrån arbetet när jobbet är slut för dagen och känner att man har gjort ett bra arbete. Det här är oerhört viktigt. Jag skulle vilja ha in den dimensionen på ett tydligare sätt i det nationella arbetsmiljö- och strategiarbetet som vi nu ska jobba vidare med.

Det finns goda erfarenheter från många andra ställen. Danmark har nämnts i några inslag i debatten. Jag var tillsammans med Kenth Pettersson i Danmark för en vecka sedan och besökte motsvarigheten till Arbetsmiljöverket. Vi ville lära mer, ta intryck och se vad som har fungerat och vad som inte har fungerat och hur man har jobbat med en nationell strategi under några år. Den har visat sig vara effektiv.

Jag har här i debatten hört ganska tvärsäkra uttalanden om det beräknade antalet inspektörer och anställda framöver. Jag kan inte uttala mig lika tvärsäkert om det eftersom planeringen för hur detta ska se ut framöver pågår på Arbetsmiljöverket. Men jag kan konstatera att arbetsmiljöarbetet är viktigt. Det finns siffror som tyder på att dålig arbetsmiljö kostar oss 2 procent av bnp i utebliven tillväxt. Det är viktigt att ta fasta på. Det är dock inte samma sak som att säga att det finns ett rakt sam-

band mellan anslagen till Arbetsmiljöverket rakt upp och ned och det som blir utfallet i statistiken. Den kraftiga ökningen av anslag till Arbetsmiljöverket under de senaste tio åren har inte följts av motsvarande nedgång i antalet arbetsplatsrelaterade sjukdomar och olyckor. Det tydliga sambandet finns inte.

Att frågan är viktig gör att vi avser att återkomma med en nationell strategi som säkerligen kommer att diskuteras i kammaren framöver. Jag vill inte nonchalera frågan, men det finns inte detta raka tydliga samband som jag ofta hör i debatten.

Anf. 13 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! Det är intressant att ministern tar upp frågan om EU-perspektiv. Det är naturligtvis intressant. Jag hade tänkt att ta upp EU-frågan senare, men jag kan börja med den nu.

Vi vet att arbetslivsforskningen är i strykklasse. Arbetslivsinstitutet läggs ned, och det finns inga perspektiv, inga riktlinjer, på vart det ska ta vägen. Det enda som finns är att Arbetsmiljöverket har fått något slags uppdrag att jobba med toxikologiskt inriktad kriterieverksamhet. I övrigt finns inga besked.

Som ministern sade ser man i EU gärna att de nationella forskningscentrum som finns ska samarbeta mer och utbyta erfarenheter över gränserna. Men eftersom Arbetslivsinstitutet ska läggas ned, var hamnar de frågorna?

Vad jag har förstått sade ministern i fredags i EU-nämnden att det här kan hamna på Arbetsmiljöverket. Det är en kommentar som det skulle vara intressant att höra något mer om. Var i sådana fall får verket pengar till detta? Även om det inte finns ett rakt samband – som ministern tycker behövs, en koppling mellan resurser och arbetsinsats – finns naturligtvis en koppling. Mer resurser ger faktiskt större möjligheter att göra ett bra jobb.

Vad är alternativet till det nationella forskningscentrumet? Ett universitet? Finns det något annat sätt att göra det på? Om vi inte hakar på kommer vi att halka efter även i den här statistiken.

Jag pratar ofta med borgerliga politiker om att ligga i topp på olika listor. Det är poppis bland borgerliga politiker att ligga i topp. Det ska vara listor från Svenskt Näringsliv och så vidare. Där vill man ligga i topp. Men i de här frågorna är det inte så viktigt. Det visar hur den här regeringen egentligen agerar. Det verkar vara det rätta ansiktet för hur det ser ut. Man är inte så intresserad av vanliga arbetstagares väl och ve. Det handlar om andra saker. Man pratar om olika saker, men i praktisk politik fungerar det inte.

Ministern var inne på frågan om olyckor på arbetsplatser. Jag har ställt en fråga om en nollvision. Går det att ha en nollvision i antalet dödsfall i yrkes- och arbetslivet? Då hänvisar ministern till tidigare svar, nämligen att det inte går att förutsäga något sådant. Men är det så svårt att säga att man vill ha en nollvision? Det är väl inte så svårt att säga om man vill ha noll olyckor som leder till dödsfall på arbetsplatserna. Det borde kanske vara lättare att faktiskt bedriva en sådan politik. Då kan det bli en realistisk nollvision. Det går inte med den här regeringens politik, framför allt inte när man drar ned på de resurser som ska förhindra

olyckorna. Det är problemet med de svar som kommer på frågor om arbetsmiljö och arbetsmarknadspolitik.

Det finns ytterligare en sak att ta upp om tjänstesektorn. Vi var inne på frågor om facklig aktivitet och så vidare. Det finns en sak som arbetsgivare och arbetstagare kan göra tillsammans. När det gäller hushållsnära tjänster finns en koppling som är svårare att ta till sig. I hemmet, i hushållet, är det inte så givet att arbetsmiljön kan kontrolleras. Det är problematiskt. Det är oproblematiskt att införa denna sektor, det vill säga hushållsnära tjänster, men det är problematiskt att se till att frågan om arbetsmiljön når ända in. Hur gör man för att få det att fungera? Annars blir det ytterligare en bransch där människor som är i beroendeställning till sin arbetsgivare göms undan. Därmed har de svårt att få makt över och påverka sin egen arbetssituation i arbetslivet – oavsett om det är fråga om schemaläggning eller vad som helst.

Anf. 14 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Det är lite märkligt att använda arbetet på EU-nivå som ett argument. Det är egentligen precis tvärtom. Nu har till och med EU-kommissionen lyft fram frågorna eftersom man ser med oro på en ökad mängd arbetssjukdomar och olyckor i EU. Man lägger fram tydliga krav. Vi ska ha nationella forskningscentrum som samarbetar, och mer resurser ska ges till inspektionsverksamhet – just sådant som Arbetsmiljöverket håller på med. Därför förstår jag inte hur man kan motivera att dra tillbaka dessa resurser med tanke på vad som händer på EU-nivå. Det borde i stället vara ett starkt argument att behålla resurserna och tillskjuta mer resurser.

Det är också märkligt att det ska spela en roll hur människor blir sjuka, skadade eller dör. Om man blir skadad i en bilolycka på väg till jobbet är det ett problem, och då gäller nollvision. Men blir man dödad på jobbet därför att arbetsgivaren inte har tagit sitt ansvar och sett till att till exempel användandet av maskinerna i fabriken inte leder till döden, är det tveksamt om det här är ett allvarligt problem. Det måste självklart vara minst lika viktigt att i dessa fall rädda liv och förhindra sjukskrivningar. Många i landet är sjukskrivna på grund av att de har skadats i arbetslivet. Arbetet med dessa frågor måste förstärkas snarare än försvagas.

Det är också märkligt att se att arbetet på Arbetsmiljöverket inte har haft någon effekt. Tvärtom har vi under senare år sett att det har blivit lite bättre, men samtidigt ser vi att inspektörerna inte räcker till. De hinner inte komma ut på alla arbetsplatser. Det är det som är orsaken till att det fortfarande finns så stora problem, i kombination med den svarta verksamhet som har vuxit fram i Skåne. Det finns byggarbetsplatser där byggjobbarna på sin höjd har ett rep runt midjan eller ingenting alls. Arbetsmiljöverket behövs mer än någonsin.

Anf. 15 EVA OLOFSSON (v):

Herr talman! Den första fråga jag vill ställa till ministern gäller att ni först ska se över politiken, men först drar ni in pengarna. Vore det inte lämpligt att göra tvärtom, det vill säga se över politiken på arbetsmiljöområdet och se om de resurser som finns behövs eller om det krävs ökade resurser? Det känns som en bakvänd ordning.

Visst träffar statsrådet fackliga organisationer, men jag har inte fått svar på vad de tycker. Är de positiva till neddragningarna? Tycker de att det hjälper till att få en bättre arbetsmiljö på arbetsplatserna? Vad har de för åsikter? Det hoppade statsrådet över.

Man har inget emot det bredare perspektivet. Men vad säger att det är bra att dra ned på Arbetsmiljöverket och inspektionerna, stödet, informationen och motverka ökade kunskaper hos arbetsgivaren? Jag förstår inte det. Jag förstår absolut inte de lösa orden om att vi vill koppla denna fråga till utanförskapet. Vi kan tydligt se att många människor i dag drabbas av arbetsrelaterade sjukdomar eller olyckor. Mängden kvinnor som upplever psykisk stress i jobbet har ökat från 6 procent 1996 till 12 procent. Nu har det planat ut lite. Antalet belastningsskador har sjunkit lite, men inte så mycket. För männen ökar stressen lite, och antalet belastningsskador har sjunkit lite. Den utveckling vi kan se framöver pekar inte på att vi får väldigt mycket mindre arbetsskador.

Jag skulle gärna vilja att du svarar på detta: Hur kan till exempel låglönejobb, tillfälliga anställningar, ökade krav på förtidspensionärer etcetera minska utanförskapet? Hur kan ett försämrat arbetsmiljöarbete minska utanförskapet? Jag förstår inte det.

Anf. 16 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Tack, Torbjörn, för en jättebra interpellation! I interpellationen har du påpekat att regeringen i budgetpropositionen minskar anslaget till Arbetsmiljöverket med närmare 300 miljoner på tre år. Vad som då styr regeringen är motivet att minska den statliga byråkratin.

Det är det här som vi från Socialdemokraterna, och också Vänsterpartiet, vänder oss emot. Det är tyckande. Man gör inga analyser av verksamheten, utan det är rent ideologiskt tyckande som styr regeringens agerande.

Gamla arbetsmiljörisiker som buller, tungt arbete, kemikalier och skadliga arbetsställningar finns kvar, och nya, som hot och våld samt psykosociala påfrestningar, växer. Då drar man ned den verksamhet som både arbetsgivare och skyddsombud har sagt medverkar till en bättre verksamhet. Det måste vara oekonomiskt att göra så.

Kostnaderna för arbetsrelaterad sjukfrånvaro ligger på flera miljarder i dag, och jag får inte ihop det när man drar ned 300 miljoner på Arbetsmiljöverket.

Jag undrar, precis som alla andra har frågat: Hur har regeringen tänkt att det här ska kunna medverka till en bättre arbetsmiljö? På något sätt är det vad som ska komma ut av det. Färre arbetsmiljöinspektörer och hårdare krav i arbetslivet ska leda till bättre arbetsmiljö. Eller ska det leda till tystare arbetstagare, som inte ifrågasätter sin arbetsmiljö? Vilka möjligheter finns det att vända sig till en arbetsmiljöinspektör?

Jag har själv tidigare varit skyddsombud ända till i höstas, innan jag kom in i riksdagen, och vet att förändringen av en arbetsmiljö är svår. Det är inte enkelt att påverka. Man får använda sig av arbetsmiljölagens medel tillsammans med arbetsgivaren för att åstadkomma förändringar, men ibland måste man koppla in Arbetsmiljöverket.

Risken är nu, med minskade anslag till Arbetsmiljöverket, att dessa arbetsmiljöinspektörer inte har möjlighet att komma ut på arbetsplatser och att det uppstår ännu fler arbetsolyckor.

Frågan till Littorin blir då: Hur får ni ihop det här? Hur minskar antalet arbetsolyckor på grund av att ni drar ned Arbetsmiljöverkets anslag?

Tidigare under debatten, herr talman, sade statsrådet så här: Se det ur ett bredare perspektiv. Jag förstod inte riktigt vilken bredd jag skulle ha på perspektivet. Jag förstår att det kommer in fler människor på arbetsplatserna – det är vad Littorin har anfört – men jag förstår inte hur det skulle kunna leda till en bättre arbetsmiljö att man får städa hemma hos någon, att det automatiskt innebär att man får en trygg arbetsmiljö för att det försvinner arbetsmiljöinspektörer. Det skulle jag gärna vilja höra statsrådet Littorin utveckla.

Anf. 17 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Låt mig börja med ALI, eftersom det har kommit upp flera gånger här. Jag vill påminna om, som jag brukar göra, att fyra femtedelar av den forskning som är arbetslivsrelaterad redan före årsskiftet låg utanför ALI, nämligen på universitet och högskolor. Vi har haft den här diskussionen många gånger förut. Doktoranderna har samtliga fått nya positioner, och av de disputerade forskarna som jobbade på ALI har näst intill samtliga fått nya forskartjänster. Biblioteket har överförs till Stockholms universitet. Kriterieforskningen är hanterad, och arbetslivsforskningen i Sverige mår väl, trots den förändring som vi gjorde.

Torbjörn Björlund frågade mig om nollvisionen. Det enklaste svaret är naturligtvis: Vill vi ha olyckor på arbetsplatsen? Vill vi att folk ska dö på jobbet? Svaret är naturligtvis nej – det är klart att ingen vill det. Då handlar det om att ha en så pass effektiv och bra politik som möjligt för att det ska undvikas.

Det bredare perspektivet har jag fått en del frågor om, bland annat av Eva-Lena Jansson, som tycker att allt det här bara är tyckande. Ja, vi tycker att det är fel med utanförskap och arbetslöshet. Det är vad vi tycker är fel.

När vi med knappa resurser i statens budget ska prioritera vad vi lägger pengarna på har det självklart haft en väldigt hög prioritet. Det har betytt att vi också har sparat på Arbetsmiljöverket. Nu är vi tillbaka på nivåer när det gäller anslagen som var desamma för sju åtta år sedan.

Då är frågan: Varför är detta med utanförskap viktigt ur det breda perspektivet, som vi har hört bland annat Eva Olofsson ställa en fråga om, om det inte hade varit bättre att ta det i en annan ordning?

Den största försämringen i ohälsa noterar vi hos folk som har gått från arbete ut i utanförskap och framför allt långtidsarbetslöshet. Där har vi den största ohälsorisen. Det är alla dem som ni i Socialdemokraterna under tolv års styre av detta land lämnade efter er, det femtedelssamhälle som ni permanentade, där hundratusen ungdomar under 24 år står utanför, där var femte svensk i arbetsför ålder inte har ett jobb att gå till. Där är ohälsoproblemen som allra störst.

Är det en poäng att jobba med att bryta utanförskapet också för att minska ohälsan hos dem som inte har någon representant i Folkets hus kongressal eller var det nu kan vara? Det är dem som vi ska jobba för så att de kan komma tillbaka.

Det ligger ingen motsättning i det angreppssättet och den attityden, som Torbjörn Björlund tar upp och som jag delar. Det är klart att ingen

ska behöva skada sig, bli sjuk eller förolyckas på jobbet. Det borde vara en stor självklarhet.

Eva Olofsson nämnde att kvinnors arbetsrelaterade ohälsa har ökat från 6 till 12 procent, om jag hörde rätt, mellan 1996 och 2006. Ja, vem var det som hade regeringsmakten i det här landet då? Det var ju Socialdemokraterna med stöd av Eva Olofssons parti. Det ligger väl lite i konstaterandet att detta är ett ganska problematiskt område och inte alldeles lätt.

Jag är övertygad om – det var också utgångspunkten för till exempel den diskussion jag hade på Kommunals kongress på förmiddagen – att arbetstagarorganisationer tillsammans med arbetsgivare, när man diskuterar igenom vad som kännetecknar en god arbetsplats och en god arbetsmiljö, också kommer att förstå och inse på vilket sätt det spelar en roll hur man organiserar arbetet, hur man leder arbetet, att chefer har utbildning i den här typen av frågor och bryr sig om hur de anställda och medarbetarna mår på jobbet. Detta inser man ju i allt högre grad. Det är oerhört centralt.

När det gäller det vidare arbetet var det någon som tyckte att det var fel att vi har inväntat EU-arbetet på det här området. Det skulle jag inte säga är huvudorsaken, men när det finns en strategi på EU-området är det väl bra om vi utnyttjar den också för inhemskt bruk och ser över vad vi kan lära av andra länder, till exempel av Danmark. Det arbetet pågår nu för fullt.

Anf. 18 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! Jag blir lite överraskad av arbetsmarknadsministrarnas koppling. Enligt regeringens dekret skulle jag alltså välja antingen arbetslöshet eller bra arbetsmiljö. Han ställer de sakerna mot varandra. Det är oerhört märkligt, tycker jag. När man pratar om utanförskap och att det är det som skapar problem med hälsa och sådant är det självklart att det gör det. Men kan vi inte välja båda, att ta bort arbetslöshet och ha en bra arbetsmiljö? Enligt vårt sätt att se på det går det alldeles utmärkt att göra det, bara man sätter in resurserna där de ska vara.

Den här regeringen prioriterar skattesänkningar före bra arbetsmiljö. Och så pratar man om utanförskap och att skapa jobb. Vad man gör är att skapa låglönejobb och lägre ersättningar i a-kassan. Man skapar problem för dem som måste leva utanför arbetslivet, för dem som inte har ett jobb. Det är det som är problemet.

Det andra som jag tycker är ett lite enkelt sätt att slippa undan är när man pratar om att 80 procent av forskningen bedrivs på andra ställen än ALI. Men det är ALI, Arbetslivsinstitutet, som är vårt nationella centrum. Det är de som samordnar, som ser till att det här på något sätt ska föras ut och att man får tillbaka erfarenheter från andra länder inom EU. Det är det man pratar om i EU. Det är oerhört märkligt.

Var hamnar i så fall det nationella centrumet? Eller ska vi inte ha något nationellt centrum för arbetslivsforskning? Ska det bara finnas utspritt? Vad får man för nytta av det i så fall?

Det tredje är nollvisionen. Jag har ännu inte hört om några åtgärder i debatten över huvud taget för hur man ska nå nollvisionen och hur man i så fall bär sig åt genom att dra ned medlen till Arbetsmiljöverket. Det är en helt absurd tanke.

Jag tycker att det är väldigt ihåliga argument från ministern när det gäller de här bitarna. Det finns alltså inga svar. Man pratar om saker som utanförskap och att man tycker att det är viktigt med arbetsmiljö, men man gör precis tvärtom. Det är oerhört märkligt, speciellt när man tycker sig ha en bra arbetslöshetspolitik. Det är ännu värre. Men det tar vi en annan gång.

Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Den borgerliga regeringens situation är att man är i en högkonjunktur med starka statsfinanser. Då sänker man förmögenhets-skatten med 1,7 miljarder. Det är samma summa som man sedan sparar på att sänka pensionen för sjukpensionärerna. Många av dessa har skadat sig i arbetet. Samtidigt säger man att det inte finns 300 miljoner kronor till Arbetsmiljöverket.

Jag vill hävda att det är fel att spara 300 miljoner kronor på ett arbete som kan sänka statens kostnader med flera miljarder, på samma sätt som faktiskt har redovisats tidigare. Att säga att de pengarna inte finns tycker jag, herr talman, är att fara med osanning.

Har man 1,7 miljarder att sänka skatten med, så att till exempel Hennes & Mauritz störste ägare får 43 miljoner mer om året att leva på, finns det pengar. Det kan i alla fall jag se.

Att arbetstagaren ska riskera att utsättas för ohälsa och olycksfall på grund av att översynen av arbetsmiljön ska skäras ned borde inte vara ett alternativ år 2007. Jag kan förstå om det var ett alternativ 1937 men inte 2007. Jag trodde att vi hade kommit längre.

Jag är besviken på regeringen. Jag har blivit det tidigare, och jag blir inte mindre besviken i dag med de argument som framförs i denna debatt.

Anf. 20 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag vill bara påminna Eva-Lena Jansson om att H&M:s huvudägare redan tidigare var undantagen från förmögenhetsskatt enligt ett beslut som den förra regeringen fattade. Man tyckte att det var en bra idé att få kapitalet att stanna i landet. Så det fröet föll i osedvanligt dålig jord.

Hela poängen med förändringen är att se till att de 500–700 miljarder som nu finns investerade i utlandet kommer hem och investeras i nya företag och nya jobb i Sverige. De gör bättre nytta i produktionen än i skatteparadis. Så var det sagt.

Torbjörn Björlund, jag satte inte fajten mot arbetslöshet mot fajten för en god arbetsmiljö. Det var precis det jag sade i mitt förra inlägg att jag inte gjorde. Det är tvärtom oerhört viktigt att vi också ser fajten mot det stora utanförskap som ni lämnade efter er som en viktig del i det totala goda arbetsmiljöarbetet för att fler ska undvika att leva i det trauma som utanförskap och arbetslöshet för med sig.

När kommer svaren, frågar Torbjörn Björlund. Ja, den frågan kan man naturligtvis ställa sig. Men jag vill påminna om att när vi gör saker mycket snabbt får jag mycket kritik för det här i kammaren och blir jag KU-anmäld, vilket jag tror att jag har blivit sex gånger.

Nu gör vi det på det sätt som har efterlysts i debatten, nämligen att vi tar utgångspunkt i en internationell strategi, som i detta fall består av EU:s arbetsmiljöstrategi som det nyligen fattades beslut om, och vi gör en nationell strategi av den. Vi för också samtal med arbetsmarknadens parter för att lyfta upp frågan.

Det kommer naturligtvis att ta lite tid. Och det är en ganska bra idé, tror jag. Detta är ett besvärligt område som vi vill prioritera just av det skälet som jag nämnde, nämligen att det går att räkna på stora samhällsekonomiska förluster av en dålig arbetsmiljö. Vi vill se till att folk känner den stolthet och glädje över att gå till jobbet som vi diskuterade på Kommunals kongress på förmiddagen. Det förtjänar de som arbetar i vårt land.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2006/07:510 om situationen för deltidsarbetslösa

Anf. 21 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Josefin Brink har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att deltidsarbetslösa inte ska behöva säga upp sig från fasta jobb och flytta för att ta ett vikariat eller annan visstidsanställning.

Frågan är bland annat föranledd av ett inslag i TV 4 den 2 maj 2007.

Reglerna om ministerstyre gör att jag inte kan uttala mig i enskilda ärenden. Allmänt kan jag emellertid konstatera följande: Arbetslöshetsförsäkringen är, som jag många gånger tidigare påtalat, en omställningsförsäkring. Ersättning ska lämnas under en period av omställning mellan arbeten.

En av förutsättningarna för att den som är arbetslös ska vara berättigad till arbetslöshetsersättning är att han eller hon uppfyller grundvillkoren.

Av grundvillkoren framgår bland annat att sökanden ska vara oförhindrad att söka arbete, ska vara beredd att anta erbjudet lämpligt arbete och aktivt söka lämpligt arbete.

Vad gäller möjligheten att begränsa sitt arbetssökande kan följande konstateras: Den generella rätten att begränsa sitt arbetssökande såväl yrkesmässigt som geografiskt under de 100 första ersättningsdagarna i en ersättningsperiod infördes 2001 av riksdagen efter förslag av dåvarande regering.

Nuvarande regering har i propositionen *Ytterligare reformer inom arbetsmarknadspolitiken m.m.* (prop. 2006/07:89) föreslagit att bestämmelsen avskaffas från och med den 2 juli i år, vilket innebär att för närvarande gäller de regler som infördes av den tidigare regeringen.

Skälet till att regeringen föreslår att regeln avskaffas är att den motverkar arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring. Det är viktigt att den sökande finner ett arbete så snart som det är möjligt. Han eller hon bör därför redan i ett tidigt skede söka alla lämpliga arbeten.

Att låsa in människor på en ort eller i en region när det finns goda möjligheter till arbete på annan ort är ingen bra lösning.

Avslutningsvis vill jag framhålla följande: I lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring finns regler om när ett arbete ska anses som lämpligt. Därutöver finns även Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter om lämpligt arbete.

Av lagen framgår bland annat att ett erbjudet arbete ska ses som lämpligt om det inom ramen för tillgången på arbetstillfällen tagits skäligen hänsyn till den sökandes förutsättningar för arbetet samt andra personliga förhållanden. Exempel på det senare kan vara familjeskäl.

Anf. 22 JOSEFIN BRINK (v):

Herr talman! Jag ber att få tacka ministern för svaret. Dessvärre måste jag konstatera att svaret än en gång visar att situationen för deltidsarbetslösa är ett problem som regeringen är väldigt ointresserad av. Det är ganska anmärkningsvärt, för det är faktiskt ett mycket stort problem.

Enligt Statistiska centralbyråns senaste arbetskraftsundersökning rör det sig åtminstone om 268 000 personer som är deltidsarbetslösa. Den stora majoriteten av dessa är kvinnor, så man kan lugnt säga att deltidsarbetslösheten är en viktig jämställdhetsfråga.

Ministern säger i sitt svar att han inte kan kommentera det enskilda ärendet med hänvisning till reglerna om ministerstyre. Det är med all respekt en aning fånigt.

Jag har absolut inte bett ministern att han ska gå in och kommentera det specifika ärendet och definitivt inte att han ska gå in och recensera den aktuella arbetsförmedlingens beslut. Det begär inte heller Britt-Marie, som är den person som jag refererar till i frågan.

Jag talade med henne på telefon senast i går. Hon förväntar sig inte på något sätt att hennes aktuella situation ska lösas genom något gudomligt ingripande av arbetsmarknadsministern. Men hon sade att hon är glad över att frågan kommer upp till debatt. Hon vill gärna med sitt exempel, som inte på något sätt är unikt, bidra till att de problem som deltidsarbetslösa har blir uppmärksammade och att vi i riksdagen får en seriös debatt om hur de kan lösas.

Det handlar inte om en unik situation, utan detta är något som många kan känna igen sig i.

Britt-Marie fick efter en lång tid av arbetslöshet, som varvades med olika korta tillfälliga anställningar, äntligen en fast anställning. Men det var en anställning som bara var på deltid. För att inte förlora rätten till a-kassa kunde hon naturligtvis inte tacka nej till det erbjudna arbetet. Hon var ju också glad över att få ett fast jobb. Det betyder ganska mycket för trygghet och kontinuitet i livet. Eftersom en deltidslön är svår att överleva på hade hon ett behov av att deltidstämpla upp till heltid.

Det är då den absurda situationen uppstår att arbetsförmedlingen säger att hon måste vara beredd att söka alla lediga jobb i hela landet, även vikariat och visstidsanställningar så korta som sex månader. Hon var då ärlig och sade att hon faktiskt hade lite svårt att tänka sig att säga upp sig från det första fasta jobb som hon haft på flera år för att kanske flytta i väg till ett annat ställe i landet på ett tillfälligt vikariat som rimligtvis skulle leda fram till en ny period av arbetslöshet. Det ledde till att arbetsförmedlingen sade att hon tyvärr inte kunde få någon mer a-kassa, och i dag får Britt-Marie klara sig på sin deltidslön.

Efter att TV 4 hade visat inslaget uttalade sig en partikamrat till ministern i en tv-soffa och sade att detta inte var klokt och att reglerna i arbetslöshetsförsäkringen inte ska fungera så.

Min fråga gäller något som jag tycker att ministern inte alls berör: Håller ministern med om att det är orimligt att det fungerar på detta sätt? Hur är det i så fall annars tänkt att det ska fungera? Är det rimligt att människor på grund av arbetsgivarens ovilja att anställa någon på heltid ska tvingas av arbetsförmedlingen att säga upp sig från en fast anställning och flytta till en annan del av landet för att ta ett vikariat eller en visstidsanställning?

Anf. 23 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag vill påminna om att Britt-Marie, som Josefin Brink talar om, har blivit bedömd enligt de regler som gäller i dag och som den socialdemokratiska regeringen framställde. Frågan borde därmed egentligen riktas till Hans Karlsson och inte till mig.

Grunden för den förändring som vi har föreslagit är att samma regler som gällde före 2001 ska gälla efter den 2 juli.

I föreskrifterna från IAF, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, som jag har här och som också finns att tillgå på nätet, finns ett antal bedömningar av den situation som i dag uppstår dag 101 och som nu kommer att uppstå dag ett.

Jag har träffat arbetsförmedlare i till exempel Västerås som säger att dagens regler innebär att de under de första hundra dagarna i arbetslöshetsperioden inte kan anvisa ett arbete som ligger i Enköping.

Det är klart, det är sex mil eller vad det är. Det är inte ens det – det är ett par mil bort. Det tycker jag är orimligt. Jag tycker inte att det är alldeles komplicerat att man ska söka, framför allt inte i de områden där man har en nära geografisk koppling till de angränsande kommunerna. Redan i dag finns ju i anvisningarna den här tolvtimmarsregeln, innebärande högst tolv timmars daglig frånvaro. Precis samma typ av problem som uppstår dag 101 i dag har vi alltså på andra håll. Då finns de här föreskrifterna, och då kan man tillämpa dem på olika sätt. Den bedömningen måste sedan göras på arbetsförmedlingen, som på olika sätt måste ta de hänsyn som måste tas för att detta ska uppnås.

Anf. 24 JOSEFIN BRINK (v):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern berör över huvud taget inte det som jag har ställt frågan om. Det är alldeles riktigt att den här regeln gällde från dag 101 redan tidigare. Också den regeln var dålig. Men det är väldigt märkligt att arbetsmarknadsministern tänker sig att man ska lösa det här problemet genom att i stället ställa samma krav från dag ett. Enligt min mening blir det bara värre. Då får man inte ens den tidsfristen på sig att kanske hitta ett kompletterande jobb på sin hemort om man har 50 eller 75 procents anställning. Det blir ju betydligt svårare om man ska leta efter en kompletterande anställning i hela landet. Det finns ingen rimlighet i det.

Dessutom är kärnan i min fråga: Är det rimligt att man ska säga upp sig från en fast anställning som man har blivit anvisad och inte kunnat tacka nej till för att gå ut i otrygghet och osäkerhet? Där måste tilläggas att ministern har lagt fram ett förslag som förmodligen kommer att röstas

igenom på torsdag om att det ska bli ännu lättare för arbetsgivare att visstidsanställa. Vi kommer att få fler visstidsanställningar. Sammantaget kommer det här att innebära att det är större risk för deltidsarbetslösa att hamna i situationen att man väldigt snabbt efter det att man har fått ett deltidsarbete måste säga upp sig från det och flytta i väg någon annanstans för att gå ut i den osäkerhet som en visstidsanställning innebär. Det är det som är kärnan i min fråga.

Situationen för deltidsarbetslösa har ju varit dålig hela tiden. Vårt förslag till lösning på frågan är att man ska ändra i lagstiftningen så att heltid faktiskt blir en rättighet. Men det är man över huvud taget inte intresserad av från regeringen. Min fråga återstår: Anser arbetsmarknadsministern att det är rimligt att arbetsförmedlingen kräver att en person som har fått en fast anställning på deltid, som själv vill jobba heltid, ska säga upp sig från den fasta anställningen och tvingas flytta i väg med familj och vad det nu kan vara för att ta ett osäkert, tillfälligt jobb som mycket sannolikt kommer att leda till en ny period av hundraprocentig arbetslöshet?

Anf. 25 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Först vill jag säga om de LAS-förändringar som vi ska debattera i kammaren på torsdag att vi kortar ju vikariatstiderna, vilket borde innebära en snabbare väg till fast anställning. Men det är en annan diskussion, som vi ska ha på torsdag.

Josefin Brink tar också upp rätt till heltid. Jag tycker naturligtvis att det vore bra om man hade möjlighet för alla som så önskar att ha en heltidsanställning. Frågan är vilken väg som är lämpligast att gå. Jag tror, liksom en förkrossande majoritet av remissinstanserna inför den proposition som togs fram, att det här riskerar att leda till rätt till nolltid snarare än rätt till vare sig heltid eller deltid. Men den diskussionen har vi också haft förut och kommer säkert att ha igen. Det är för övrigt en åsikt som jag delar med TCO, Saco, Ams och andra remissinstanser i den omgången.

Den grundläggande fråga som Josefin Brink tar upp är: Är det rimligt att man ska behöva säga upp sig från en fast deltidsanställning för att kunna ta ett vikariat på annat ställe? Utan att utöva ministerstyre, såttillvida att jag inte ska tolka de föreskrifter som arbetsförmedlingen har att följa, tycker jag nog ändå att det finns utrymme för en tolkning baserad på det Josefin Brink ger uttryck för när man tyder föreskrifterna. Det borde finnas ett utrymme för att ta den typen av hänsyn. Det står ju att det ska tas skäligen hänsyn till den sökandes förutsättningar för arbete samt andra personliga förhållanden. Det är klart att det är en individuell prövning som görs i varje enskilt fall. Man hade ju önskat att man med utgångspunkt i den deltidsanställning som en person i de här fallen kan ha skulle kunna jobba hårdare på att hitta ytterligare kompletterande anställningar – eller i allra bästa fall naturligtvis en heltidsanställning. Nu hoppas jag att jag inte har överträtt några reglementen, men någon liten personlig åsikt kanske man får ha ändå.

Anf. 26 JOSEFIN BRINK (v):

Herr talman! Återigen: Det här handlar ju inte om ett enskilt fall. Det här är ett stort strukturellt problem på arbetsmarknaden. Deltidsarbets-

löshet handlar över huvud taget inte om det som den här regeringen ofta talar om; arbetsvilja eller arbetsförmåga hos den enskilde, om incitament – hej och hå – och det ena och det andra. Det handlar om människor som av arbetsgivaren förvägras en heltidsanställning och som inte har en möjlighet att tacka nej till att ta ett deltidsjobb. Det här är ju ett strukturellt problem som är väldigt koncentrerat till vissa branscher och vissa yrken inom de här branscherna. Händelsevis råkar det vara yrken inom de här branscherna som är kvinnodominerade.

Att ministern är så negativt inställd till att ha en lagstadgad rätt till heltid är ju väl känt, men jag vill påpeka en sak. Visst fanns det många remissinstanser som var kritiska. Men de som framför allt är berörda av det här, nämligen LO och framför allt de kvinnodominerade LO-förbunden, är väldigt angelägna om att den här lagstiftningen kommer till stånd. Det kanske rimligtvis borde väga lite tyngre än vad andra tycker, som faktiskt inte är så himla berörda av det här. Det är framför allt LO:s kvinnor som drabbas av det här.

Som jag ser det ger nu arbetsmarknadsministern en öppning. Även om han inte vill genomföra den här strukturella förändringen, som faktiskt är helt nödvändig för att bryta hela det missbruk av deltidstjänster som vissa arbetsgivare ägnar sig åt eftersom de kan tjäna på det på olika sätt, öppnar arbetsmarknadsministern för att det borde vara rimligt att göra den tolkningen att personer inte ska behöva säga upp sig från fasta deltidsjobb för att flytta i väg och ta en osäker anställning. Det är naturligtvis välkommet. Jag hoppas verkligen att det är något som kommer att gå ut som någon typ av föreskrift till arbetsförmedlingen, att deltidsarbetslösa inte ska behöva utsättas för den pressen. Och det kan rimligtvis inte vara fråga om ministerstyre. Det är ju en politisk prioritering.

Anf. 27 TALMANNEN:

Jag vill bara upplysa om att det är helt okej att använda enskilda fall som utgångspunkt. Man får inte debattera det enskilda fallet, men det är helt okej om man, som ni har gjort, håller sig väl inom gränsen för detta. Jag vill bara säga det så att inget missförstånd uppstår.

Anf. 28 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag skulle bara vilja akta mig för en sjunde KU-anmälan just i dag. Jag vill påminna om att inom ramen för ett arbetsgivaransvar, som man kan ha som till exempel kommun, finns det inget som hindrar att man gör saker bättre än det som står i lagen eller det som står i kollektivavtal. Det går att göra som i Nynäshamn, där man har en plan för att erbjuda anställda i kommunen en heltidstjänst inom några års lopp. Det kan man naturligtvis göra.

Det är ju det första, apropå den här diskussionen om rätt till heltid. Det jag är rädd för är att om man skulle lagstifta om rätt till heltid skulle man nå precis det motsatta resultatet. Det vill jag inte uppnå, nämligen att vi får en ökad arbetslöshet på grund av en politisk klåfingrighet i fråga om något som jag tycker att man borde kunna lösa inom ramen för den svenska modellen.

Så går jag tillbaka till huvudfrågan. Jag utgår naturligtvis från de fem grundvillkor som finns i arbetslöshetsförsäkringen när det gäller begreppet lämpligt arbete. Där framgår till exempel att sökanden ska medverka

till upprättandet av en individuell handlingsplan, vara beredd att anta ett erbjudande om lämpligt arbete och aktivt söka lämpligt arbete. Då är det klart att man ställer sig frågan: Vad är lämpligt arbete? Det är ju vad det i grunden handlar om.

Jag ser ju framför mig att när man upprättar den här individuella handlingsplanen måste man ta med den typ av hänsyn som Josefin Brink tar upp i beräkningen. Man måste se över inte bara det korta perspektivet utan också det något längre perspektivet och se hur man ska kunna göra. Josefin Brink och jag kan bråka om mycket men i just den här frågan hoppas jag faktiskt att vi inte behöver bråka så hemskt mycket.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:526 om ungdomar på arbetsmarknaden

Anf. 29 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jennie Nilsson har frågat mig på vilket sätt jag kommer att se till att den nya ungdomsgarantin bättre än de tidigare ungdomsprogrammen ska kunna rusta unga människor så att de får de jobb som finns samt hur jag ska agera för att minska den höga arbetslösheten bland ungdomar som har en alltför kort utbildning.

Precis som Jennie Nilsson skriver var antalet långtidsarbetslösa ungdomar bara 2 200 i september 2006 enligt Ams. Som långtidsarbetslösa definierar Ams ungdomar som varit arbetslösa och inskrivna på arbetsförmedlingen i tre månader eller mer. Jag tycker emellertid inte att den definitionen svarar särskilt väl mot verkligheten. I september 2006 var det också 23 500 ungdomar som deltog i konjunkturberoende program. Dessa ungdomar var lika fullt arbetslösa. I april 2007 var 10 000 ungdomar långtidsarbetslösa enligt Ams. Utöver detta deltog ca 10 000 arbetslösa ungdomar i konjunkturberoende program. Sammantaget har det alltså skett en minskning jämfört med i september 2006.

Forskningen visar ofta nedslående resultat av de arbetsmarknadspolitiska programmen. Detta gäller särskilt ungdomsprogrammen. Att placera ungdomar i de arbetsmarknadspolitiska program som funnits hittills har varit kortsiktiga lösningar. Programmen har inte varit effektiva. Inlåsnings effekterna har ibland varit större än de positiva effekterna vilket resulterat i att ungdomarnas inträde på arbetsmarknaden fördröjts.

Att ungdomars situation på arbetsmarknaden förbättrats efter det att den nya regeringen tillträtt finns det flera belägg för. Ett exempel är sysselsättningsutvecklingen. Enligt SCB ökade antalet sysselsatta ungdomar med 44 000 mellan första kvartalet 2007 och första kvartalet 2006. Det är den största ökningen sedan 1987.

Den jobbgaranti regeringen avser att föreslå för riksdagen syftar till att ge ungdomarna ett omfattande stöd på ett tidigt stadium. Genom att lägga tyngdpunkten på intensifierat stöd till och uppföljning av ungdomarnas arbetssökande och först i ett senare skede kombinera detta med praktik och utbildning undviks de inlåsnings effekter som de nuvarande ungdomsprogrammen har. Vi öppnar också för att använda fler aktörer

än i de befintliga ungdomsprogrammen. Det ökar sannolikheten att varje ung person ska få just det stöd han eller hon behöver.

På frågan om vad jag avser att göra för att minska den höga arbetslösheten bland ungdomar som har en för kort utbildning vill jag främst hänvisa till de förändringar som är på gång inom utbildningspolitiken, till exempel den aviserade satsningen på lärlings- och yrkesutbildning. Dessa förändringar syftar till att fler ungdomar ska kunna fullfölja en gymnasieutbildning. Att förbättra möjligheten att fullfölja en gymnasieutbildning är det bästa sättet att bekämpa arbetslöshet bland korttidsutbildade. Arbetsmarknadspolitik kan sällan kompensera för en oavslutad gymnasieutbildning.

Anf. 30 JENNIE NILSSON (s):

Herr talman! Jag börjar med att tacka för svaret, men måste tyvärr erkänna att jag har flera problem med det svar som ministern väljer att ge på min interpellation.

Några är övergripande. Det känns väldigt oroande att ministern inte tycks se det allvarliga i att gruppen långtidsarbetslösa trots brinnande högkonjunktur ökar, alternativt inte minskar i den omfattning som den borde – beroende på hur ministern väljer att svänga sig med siffrorna. Det kan väl inte vara så att jag ska tolka ministerns svar som att han är nöjd med situationen?

Ett mer precist problem för mig är det märkliga att regeringen väljer att ta bort alla riktade insatser till långtidsarbetslösa unga från den 1 januari i år och inte ersätter dem med någonting förrän den 1 december – alltså ett medvetet glapp på nästan ett helt år.

Skälet är, säger arbetsmarknadsministern, att de gamla programmen inte var tillräckligt effektiva och att inlåsnings effekterna ibland var större än de positiva effekterna. Åsikten som sådan kunde jag ha haft full respekt för, om den hade fullföljts med ett resonemang om vad ministern hade för avsikt att göra i stället och om ministern hade varit konsekvent i sin inställning till risken för inlåsnings effekter.

Nu är det ju tyvärr inte så. Om den aviserade ungdomsgarantins innehåll vet vi inte mer efter ministerns svar än vi gjorde tidigare. När det gäller inlåsnings effekter som fenomen konstaterade ministern i en annan debatt för någon vecka sedan att nystartsjobben, som ju är den nya regeringens skötebarn, hade en inlåsnings effekt på 70 procent.

Störst problem har jag dock med att ministern i princip säger att de ungdomar som i dag befinner sig i en situation där de av olika skäl har en för kort, avbruten eller helt enkelt inte gångbar utbildning får skylla sig själva och att deras alternativ är att vänta ytterligare några år på att eventuellt få gå om gymnasiet, under förutsättning att det över huvud taget kommer att vara möjligt med de regelförändringar i övrigt som införs för vuxenstudier av Littorins regering.

Om det är så ministerns svar ska tolkas är det ett stort problem inte bara för de drabbade individerna utan för samhället i stort. Vi har i dag en situation där var fjärde företagare som är i behov av att anställa uppger att de inte hittar sökande med rätt kvalifikationer. Risken för så kallade flaskhalsar som bromsar tillväxten anses av de flesta bedömare som ett reellt hot.

Jag skulle önska att den här interpellationsdebatten tas på allvar av ministern. Jag tycker att det finns några saker som vi skulle kunna vara överens om. Vi borde exempelvis kunna vara överens om att 10 000 öppet arbetslösa ungdomar är på tok för många i en brinnande högkonjunktur.

Vi borde också kunna vara överens om att alla arbetsmarknadsåtgärder innebär en viss risk för inlåsnings effekter och att dessa måste vägas mot andra risker, som att man inte har tillräckliga förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden utan dem eller risken för passivisering som dessutom anses större för gruppen unga.

Vi kan ha olika åsikter om hur vi hanterar problemet.

Arbetsmarknadsministern tror sannolikt på sina förslag. Jag ska, genom att förtydliga mina frågor, ge honom chansen att utveckla hur han tänker.

Sänkta ersättningsnivåer är uppenbarligen den metod som den nya regeringen tror mest på. Varför tror man att unga behöver en större sänkning än vuxna? Är det verkligen rimligt att unga ska ha ett sämre försäkringsskydd än andra, trots att de betalar lika mycket för försäkringen?

Det finns andra grupper med motsvarande svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Det gäller till exempel äldre och utlandsfödda. Kan vi förvänta oss mer av sänkta ersättningsnivåer även för dessa grupper?

Det ministern i sitt svar säger rent konkret om ungdomsgarantin är att man ska lägga tyngdpunkten på intensifierat stöd till och uppföljning av ungdomars arbetssökande. Vad innebär det konkret? Hur går det ihop med den omfattande neddragning av arbetsförmedlare som den nya regeringen beslutat om?

Varför finns det ett medvetet glapp på nästan ett år mellan de åtgärder som ni avvecklar och dem ni aviserar?

Kan ministern verkligen inte se det kloka i att satsa på arbetsmarknadsutbildningar för bristyrken som en bra insats för långtidsarbetslösa unga med kort eller inte gångbar utbildning?

Anf. 31 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jennie Nilsson har rätt, men det är ännu lite värre än vad Jennie Nilsson antyder. Över 100 000 ungdomar under 24 år stod utanför arbetsmarknaden när vi tog över. Det är ett jätteproblem.

Det som har hänt sedan dess är att den öppna långtidsarbetslösheten för unga har ökat, men den totala arbetslösheten för unga sjunker mycket kraftigt. Det är 44 000 fler anställda ungdomar nu än förra året. Om man räknar ihop antalet ungdomar som är öppet långtidsarbetslösa med antalet ungdomar i programåtgärder har totalsumman minskat med 10 000 ungdomar under 24 år sedan april 2006.

Det är glädjande siffror, men det är inte nog. Vi måste göra mer. Det är jag helt övertygad om.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering och andra organisationer av den typen som har tittat på detta och försökt jämföra resultat konstaterar att den tidigare kommunala ungdomspraktiken och ungdomsgarantin var program som tenderade att förlänga arbetslöshetstiderna och att de var tämligen ineffektiva i sitt sätt att arbeta. Då är det en bra idé att inte göra sådant som inte har lett till de resultat man vill ha.

Vi har tittat på erfarenheter från IFAU och erfarenheter från Danmark. Vi vill försöka undvika att under brinnande högkonjunktur låsa fast ungdomar som rimligen har ganska nära till arbetsmarknaden i arbetsmarknadspolitiska åtgärder och program. Det sättet att jobba med programåtgärder i konjunkturdämpande åtgärder är så som också socialdemokratiska regeringar har arbetat. Det tror jag är ganska bra.

Min utgångspunkt är naturligtvis att när vi nu har en god utveckling på arbetsmarknaden ska vi försöka undvika att låsa fast dem som står allra närmast.

När det gäller programverksamhet i övrigt har min utgångspunkt varit att de allra längsta utbildningsprogrammen inom ramen för Ams verksamhet har ett konjunkturmässigt inslag. När vi så småningom ser lågkonjunkturer komma får man kanske dimensionera på ett annat sätt än under brinnande högkonjunktur.

Medellånga utbildningsinsatser kommer säkert att behövas. Vi har åtminstone 90 000 platser i år. Den proposition som vi ska debattera i morgon kommer att addera till det antalet platser för jobb- och utvecklingsgarantin. Vi har ytterligare propositioner på gång inom jobbgarantin för unga.

När det gäller de kortaste utbildningarna har min utgångspunkt varit att om det gäller en utbildning på tre fyra veckor till en kostnad av 30 000–40 000 kronor är det inte alldeles orimligt att arbetsgivaren tar ett ansvar. Det har till exempel handlat om brist på lastbilschaufförer i Mälardalen. Arbetsgivarna sitter och ropar på Amsåtgärder när de faktiskt själva kan betala en smula om det är ett bristyrke där det krävs väldigt kort utbildning.

Jag vet att arbetsförmedlingarna traditionellt sett är ganska bra på att vara kreativa när det gäller att hitta lösningar där man delar på kostnader eller kommer överens om planer. Det märker man när man är ute på Expo här i Stockholm eller på Spånga-Tensta arbetsförmedling där man är duktig på att lösa detta tillsammans med företagen.

När det gäller jobb- och utvecklingsgarantin får jag möjligen återkomma. Propositionen kommer inom kort.

Anf. 32 JENNIE NILSSON (s):

Herr talman! Tack, ministern, för att du åtminstone försökte utveckla dessa frågeställningar lite grann, som jag tycker är väldigt viktiga. Jag kan i vissa delar dela ministerns slutsatser. Det är klart att man i en brinnande högkonjunktur ska vara försiktig med att ha arbetsmarknadsåtgärder som kan ha inlåsnings effekter för den grupp ungdomar som står nära arbetsmarknaden. I fråga om detta har vi inte olika åsikter.

Men det är inte riktigt den gruppen som jag vurmar för i just den här interpellationen, utan det är den grupp som står längst från arbetsmarknaden, den grupp som trots högkonjunkturen, och oavsett hur konjunkturen ser ut, faktiskt inte är rustad för att kunna ta de jobb som finns på grund av för kort utbildning eller annan problematik.

Den bild som jag möter när jag är ute och träffar arbetsförmedlare – jag tror att åtminstone vi som sysslar med arbetsmarknadsfrågor gör det ganska ofta, och jag tror att vi alla har många och goda sådana kontakter – är att man ser att det finns ett jättestort problem med den politik som ni

nu för. Man ser att de redskap och de verktyg som fanns tidigare tas bort, och man vet inte vilka de nya verktygen är.

Det sägs i diskussioner att det fanns kritik mot de gamla programmen. En del av dem var inte bra, medan andra var bra. De som var bra har man inte heller kunnat behålla eftersom det inte finns några medel till dem i nuläget. Och detta är ett jättestort problem.

Samtidigt ser vi en problematik där företagarna i olika diskussioner inom olika ämnesområden lyfter fram problemet med och risken för flaskhalsar. De för fram att trots att det under vissa perioder har varit en arbetslöshet som är större än vad vi önskar har de inte kunnat hitta människor med rätt kompetens, alltså med rätt kvalifikationer för de jobb som är lediga.

Någonstans handlar denna grundproblematik om att man inte ska slopa hela den gamla politiken och sedan vänta ett år innan man presenterar någonting nytt. Man borde försöka analysera vad som är bra och vad som är dåligt i det som vi har i dag och behålla det som är bra. Sedan får man hitta bättre former för att försöka så att säga matcha ungdomar mot de jobb som faktiskt finns, och där arbetsmarknadsutbildningar sannolikt är det viktigaste verktyget.

Anf. 33 LARS LILJA (s):

Herr talman! Det är väl inte bara arbetsmarknadsministern som besöker arbetsförmedlingar. Det gör vi lite till mans. Ungdomsarbetslösheten är ett stort problem, och det finns ingenting värre, det är vi helt överens om, för unga än att hamna utanför utbildningssystemet och utanför arbetsmarknaden.

Vi vet, som sagt, inte så mycket om vad som kommer att hända med dessa nya program för ungdomar som ska sättas i sjön den 1 december i år. Men det problem som jag har stött på när jag har träffat arbetsförmedlare är följande. Vi har en stor grupp gymnasieungdomar som lämnar skolan i juni månad. Det finns i princip inte en enda krona kvar på arbetsförmedlingarna för åtgärder. De har inte ens möjligheter att skapa praktikplatser för dem som är arbetslösa.

Den signal som jag har fått är att man är oerhört orolig för den grupp ungdomar som inte kommer att gå vidare till högskola eller annan utbildning utan som hamnar i arbetslöshet. Och arbetsförmedlingen har inga resurser att sätta in. Då blir min korta fråga till arbetsmarknadsministern: Vad avser arbetsmarknadsministern att göra för att hjälpa de ungdomar som inte ska fortsätta i skolan till hösten och som inte får ett arbete när det faktiskt inte finns några resurser på arbetsförmedlingen för att hjälpa dessa ungdomar?

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Låt mig först säga att jag har stor sympati för Jennie Nilssons utgångspunkt i den här interpellationen. Den här diskussionen om flaskhalsproblemen på arbetsmarknaden förtjänar nästan ett eget kapitel, om jag ska vara helt ärlig. Det finns tydliga exempel på det här och var när man åker runt. Mikroexemplen kan vara många om man ska försöka hitta en verkstadsmekaniker i Blekinge eller en lastbilschaufför i Mälardalen och så vidare. Den typen av problem finns. Det är klart att det är oroväckande när man redan så tidigt i konjunkturen som efter

kanske sex–nio månader eller maximalt ett år av uppgång på arbetsmarknaden ser denna typ av flaskhalsproblem. Jag delar därför denna oro.

Jag tror att det finns en del svar på den frågan. Ett är ett långsiktigt svar som kanske inte kommer att rätta till saker och ting under denna konjunkturcykel men som kan göra att vi är bättre förberedda nästa gång, och det är att det är nödvändigt att få en större koppling mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden. När ungdomar söker till universitet tycker jag att universiteten borde bli bättre på att berätta för sina blivande studenter att om man läser en viss utbildning har man inom si och så många år si och så många procents chans att få ett jobb som motsvarar utbildningen, alltså en bättre varudeklaration av utbildningars arbetsmarknadsvärde, om jag får kalla det så.

Jag tror också mycket på den gymnasierreform som är aviserad och som ska komma nästa år med mer av praktikplatser, lärlingsutbildning och annat.

Men det kanske inte räcker, vilket Jennie Nilsson antyder. Det finns trots allt, vilket jag är medveten om, många ungdomar som inte har gymnasiekompetens, som hoppar av eller av andra anledningar inte fullföljer sin utbildning. Det finns till och med personer som knappt har grundskolekompetens.

Jag var och hälsade på Lasse Stjernkvist i Norrköping, som är en partikamrat till Jennie Nilsson och som jag tycker väldigt mycket om och har arbetat med på olika sätt. Han berättade för mig att det är flera tusen personer i Norrköping som inte ens har grundskolekompetens. Och det är klart att deras avstånd till arbetsmarknaden är oerhört stort. Det bara är så. När man i brinnande högkonjunktur tittar på dem som trots allt inte får möjlighet att närma sig arbetsmarknaden är det just bland dem som man finner många av dessa personer.

Arbetsmarknadspolitiken kan inte lösa alla världens problem. Men jag ser framför mig att det också måste finnas utrymme för den sortens kompletteringsutbildning inom ramen för de åtgärder som vi ska vidta.

Bristyrkesutbildningar finns inom ramen för både JOG:en och JUG:en.

Sedan blir naturligtvis alltid avvägningen det besvärliga, alltså var balanspunkten ska finnas mellan vår försiktighet när det gäller att genomföra olika typer av åtgärder som har undanträngningseffekter eller inlåsnings effekter och de åtgärder som vi alla vill försöka vidta på olika sätt när det gäller att få dem som trots detta inte har möjlighet att komma tillbaka. Det är den stora frågan.

När det gäller det som Lars Lilja sade kan jag, liksom i svaret, konstatera att det nu är 44 000 fler ungdomar i arbete än förra året. Och denna trend ser ut att hålla i sig. Men det problem som vi nu har diskuterat kvarstår.

Det finns utrymme inom ramen för arbetsmarknadspolitiken och Ams att göra saker och ting, även om jag naturligtvis också noterar att man nu lite grann lägger om just enligt denna balanspunkt vad man ska satsa på.

Jag ber att få återkomma med en mer fyllig debatt när propositionen är presenterad. Då har vi kanske lite mer konkret att tala om. Jag hann inte gå in på det i detta inlägg heller. Men jag ska försöka återkomma i mitt nästa inlägg med lite mer.

Anf. 35 JENNIE NILSSON (s):

Herr talman! Tack, ministern. En del av det som arbetsmarknadsministern säger när det gäller bland annat att kopplingarna mellan utbildning och arbetsmarknad behöver förbättras tror jag att alla kan dela. Över huvud taget har ministern en rad utläggningar som jag hoppas på ett bättre sätt kommer att genomlysas i de förslag som ni i framtiden lägger fram. Så här långt saknar jag en politik för den här gruppen, och det är anledningen till min interpellation. Här finns inte någon politik över huvud taget för den grupp som står längst från arbetsmarknaden, utan den politik som man så här långt preciserar gäller den andra gruppen, alltså den som står ganska nära arbetsmarknaden. Det ser jag som ett stort problem.

Det enda som egentligen är konkret i det som ni har presenterat så här långt är att det incitament som ni tror mest på är sänkta ersättningsnivåer. Det tog jag upp i mina inledande frågor till ministern. Jag skulle gärna vilja att ministern utvecklar det lite mer. Varför tror ni att det krävs större sänkningar av ersättningsnivåerna för ungdomar än för vuxna? Och tycker ni att det är rimligt att unga har ett sämre försäkringsskydd än övriga, trots att de betalar lika mycket till försäkringen?

Anf. 36 LARS LILJA (s):

Herr talman! Jag kan konstatera att det för de ungdomar som inte går vidare till fortsatt utbildning utan som till hösten blir arbetslösa i princip inte finns något hopp. Man har inga pengar. Det finns inga åtgärder. Det finns ingenting att göra för dem, möjligtvis efter den 1 december. Precis som Jennie Nilsson hoppas också jag att det man då gör verkligen är kraftfulla åtgärder som ger de här ungdomarna möjlighet att komma ur en svår situation.

Visst, kompletteringsutbildning är oerhört viktigt. Utan gymnasiekompetens står man naturligtvis ännu längre från arbetsmarknaden, vilket vi båda konstaterar här – detta samtidigt som vi talar om en gymnasieform och samtidigt som vi kan konstatera att kraftiga nedskärningar har skett inom vuxenutbildningen. Jag tycker inte att det riktigt håller ihop.

Ersättningsnivåerna är olika för ungdomar respektive för vuxna. Jag menar att det är en form av diskriminering av en viss åldersgrupp att man inte har tillgång till socialförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringssystem på samma sätt som andra har.

Det som är intressant här är det rådsmöte som var den 24–25 maj – jag tror inte att arbetsmarknadsministern var med, utan ungdomsministern representerade där – och där vi stött rådets slutsats, att vi inte ska diskriminera ungdomar. Det är alltså vår utgångspunkt i ett EU-perspektiv när vi diskuterar ungdomsfrågor. Men sedan åker vi hem och gör försämringar i socialförsäkringssystemen just för unga. För mig – jag är EU-kritisk socialdemokrat – är det ännu orimligare att vi på rådsmöten säger en sak och sedan åker hem och agerar på ett annat sätt.

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag tycker att det här har varit en oerhört intressant debatt. Det finns många trådar att nysta vidare på också framöver, skulle jag vilja säga.

Jag återkommer lite grann till det som jag nu vid två tillfällen inte pratat så mycket om men som jag hoppas att vi återkommer till när propositionen är presenterad, nämligen frågan om vad jobbgarantin för unga ska innehålla.

Det vi har aviserat och pratat om är att det brutto handlar om 2,8 miljarder kronor. Det handlar om uppskattningsvis 30 000 ungdomar. Vår tanke är att det efter tre månaders arbetslöshet, när arbetsförmedlingarna ska jobba med det som de är bäst på, nämligen med att förmedla arbete, och man ändå inte lyckats, ska vara 30 timmars stöd och råd för att hjälpa den enskilde arbetslöse med att lite bättre komma till arbetsmarknaden.

Vad skulle det då kunna vara fråga om? Ja, dessvärre är det väl så att det när det gäller en hel del av erfarenheter från andra håll inte finns några bra svenska översättningar. Det finns några svengelska begrepp. Man talar ibland om *targeting*, *profiling* och *coaching*.

Jag tror att det väldigt mycket handlar om att börja med en individuell handlingsplan med utgångspunkt i vad den enskilde kan och vad man behöver komplettera med för att se vad som skulle behövas för att på ett bättre sätt bli anställningsbar. Det gäller då vilket jobb man siktar på och att sedan få en mycket handgriplig hjälp. Där handlar det om både hjälp med att hitta fram till rätt arbetsgivare och hjälp att så att säga arbeta sig dit.

Vad jag möjligen kan nämna som ett exempel är det jobbnät som arbetsförmedlingarna i dag jobbar mycket med. Det är ett ESF-projekt som har funnits i några år. Detta är ett väldigt bra exempel på ett sätt som jag tror att man framöver kommer att kunna arbeta vidare med.

När det gäller de ersättningsnivåer som finns föreslagna för de yngre vill jag påminna om att den genomsnittliga tiden i arbetslöshet för ungdomar är ungefär 33 dagar. Arbetslösheten är i snitt två tre gånger högre ... Jag ser att talartiden är slut. Vi får återkomma till den diskussionen lite senare. Jag antar att vi får tillfälle att göra det i propositionsdebatter framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:541 om funktionshindrades fotfäste på arbetsmarknaden

Anf. 38 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Hans Stenberg har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att lösa den akuta situationen och förbättra möjligheterna för funktionshindrade att få fotfäste på arbetsmarknaden.

Jag vill inleda med att påpeka att situationen för de funktionshindrade på arbetsmarknaden försämrades dramatiskt under förra mandatperioden. Enligt Statistiska centralbyråns återkommande rapporter minskade sysselsättningsgraden för personer med funktionshinder från 67 procent till 61,1 procent under perioden 2000–2004.

Regeringen har i 2007 års ekonomiska vårproposition, trots ett starkt konjunkturläge, föreslagit en förstärkning av de särskilda insatserna för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Sedan tidigare var det beslutat att höja anslaget för lönebidrag med motsvarande

2 000 anställningar för perioden 2006–2007. I årets vårproposition föreslås att denna ökning behålls även 2008. En ytterligare ökning föreslås kunna ske 2009 och 2010.

Regeringen har vidare förslag om att ersätta aktivitetsgarantin med en jobb- och utvecklingsgaranti från den 2 juli i år. Inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin kommer det att finnas ett utbud av arbetsmarknadspolitiska program som inkluderar arbetsträning och arbetspraktik. I de fall där detta inte har resulterat i något varaktigt arbete kommer deltagaren efter 450 dagar att anvisas en samhällsnyttig sysselsättning som motsvarar individens hela arbetsutbud. Regeringen har också i vårpropositionen sagt att omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen ska öka med ca 31 000 personer för år 2008 och med ca 20 000 personer år 2009 jämfört med de volymer som beräknats i budgetpropositionen för år 2007.

Regeringen avser även att föreslå en jobbgaranti för ungdomar som syftar till att ge ungdomar ett omfattande stöd på ett tidigt stadium.

Detta innebär att de medel som Arbetsmarknadsstyrelsen tilldelas för olika programinsatser i ännu större utsträckning ska reserveras för personer som står mycket långt från arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har alltså att göra en prioritering innan beslut om en insats tas. Regeringen följer noga att arbetsförmedlingen i sin verksamhet prioriterar funktionshindrade.

Anf. 39 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsministern för det positiva svaret på min interpellation. När jag hör svaret är det nästan så att jag blir rörd. Det känns som att det finns ett genuint och starkt engagemang för att stärka de funktionshindrades ställning på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsministern räknar upp en rad åtgärder för att förbättra deras möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

Desto tråkigare känns det då att behöva konstatera att det inte hänger ihop med den politik som regeringen i verkligheten genomför. De åtgärder som ni nyligen genomfört har ju i praktiken slagit undan benen på många av de funktionshindrade när det gäller deras möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Det är den bistra verkligheten.

Jag kan ta ett exempel från min hemkommun, Sundsvalls kommun. Där har vi nu en grupp funktionshindrade som om ett par veckor går ut särskolan. Enligt tidigare överenskommelser med arbetsförmedlingen skulle de nu, precis som liknande grupper fått göra tidigare år, ha fått komma ut i praktik under sommaren och under en period senare för att sedan kunna få en anställning – oftast, tyvärr, med lönebidrag för den här gruppen.

Men nu säger arbetsförmedlingen blankt nej till praktikplatser för den här gruppen. Det finns inga pengar. Inga nya praktikplatser får beviljas av förmedlingarna. Det är klara besked från Arbetsmarknadsstyrelsen.

Den här gruppen hänvisas nu i stället till kommunen som ska ordna något slags sysselsättning. Förutom att kommunen självklart har svårt att med kort varsel och oplanerat nu ställa upp med ekonomiska resurser och bra praktikplatser åt de här ungdomarna minskar deras möjligheter att få fotfäste på arbetsmarknaden dramatiskt.

Det här känns inte bra. Troligen kan detta sluta med att kommunen går in och betalar för de praktikplatser som arbetsförmedlingen normalt skulle ha betalat för. För de här ungdomarnas skull hoppas jag att det blir så. Men det känns inte heller rimligt att staten utan föregående diskussioner med kommunerna flyttar över ansvaret för arbetsmarknadspolitiken från staten till kommunerna.

Jag vill därför fråga Sven Otto Littorin vad han och regeringen tänker göra för att komma till rätta med dessa uppenbart skadliga effekter av den arbetsmarknadspolitik som nu införts och för att se till att de funktionshindrade genom statens hjälp får bättre möjligheter att få fotfäste på arbetsmarknaden. Då menar jag åtgärder som faktiskt syns också i verkligheten, inte bara i retoriken.

Anf. 40 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag kan försäkra Hans Stenberg om att det är ett äkta engagemang. Jag tycker inte det ska spela någon som helst roll vilken storlek på hjulen man har på sin kontorsstol om man ska få tillträde till arbetsmarknaden eller inte. Hans och jag har små hjul, andra har lite större. Det ska inte spela någon som helst roll. Det finns, tycker jag, en grundläggande utgångspunkt i det faktum att vi vill se full sysselsättning i det här landet. För mig betyder full sysselsättning att alla som vill och kan vara på arbetsmarknaden ska ha en möjlighet till det. Därmed tycker jag att den utveckling vi ser när det gäller funktionshindrades delaktighet på arbetsmarknaden under de senaste nästan tio åren varit ganska oroväckande. Den har minskat.

Jag tror att det finns flera saker som man måste göra samtidigt. En sak som vi vill göra är att föra samman diskrimineringsombudsmännen till en myndighet för att åtminstone den vägen kunna göra ett bättre arbete när det gäller diskriminering på arbetsplatsen, som är lagvidrig. Låt oss börja där.

För det andra måste vi se till att vi höjer intresse och engagemang i de här frågorna från arbetsmarknadens parter. Det finns ett råd för integration i arbetslivet som parterna driver. Det tycker jag är ett utmärkt arbete, men det handlar om att få personer med utländsk bakgrund lättare in på arbetsmarknaden. Det gör man genom olika typer av informationsinsatser. Man publicerar böcker, rapporter och material som kan användas på arbetsplatserna. Det tycker jag är alldeles utmärkt. Jag skulle önska att man kunde se motsvarande engagemang när det gäller personer med olika typer av funktionshinder.

Jag har träffat företrädare för både DHR och HSO de senaste veckorna och diskuterat den här typen av frågor. En sak som de lyfte fram tydligt och som vi har anledning att titta närmare på handlar till exempel om det de kallar för rehabilitering, alltså problematiken runt att återgå i arbete efter olika typer av rehabiliteringsinsatser. Där måste vi följa den goda ansats som presenterades i en debattartikel i Göteborgs-Posten i går för att få våra myndigheter att samarbeta bättre. I det fallet var det Försäkringskassan, arbetsförmedlingen och Skatteverket. Jag tycker att det är en god idé, och vi har all anledning att fortsätta det ganska besvärliga men viktiga arbetet och ta lite intryck från omvärlden och se på till exempel länder som Norge, Holland, Australien och andra där man har

varit bättre än vi på att jobba med rehabilitering av personer med olika typer av sjukdomar eller funktionshinder.

Det finns mycket, mycket att göra.

För det tredje lägger vi alltså totalt sett under den här mandatperioden 1 miljard mer än tidigare för att få funktionshindrade i arbete, via lönebidrag, via anställningar i Samhall och andra liknande insatser. Jag tycker att det är viktigt att göra det. När vi befinner oss i ett läge med stark utveckling på arbetsmarknaden finns det, som jag sade i den förra interpellationsdebatten, de som står långt ifrån och som behöver lite extra hjälp.

Nu ska jag villigt erkänna att man inte bara ska utgå från att det är subventionerade anställningar som behövs. Det kan vara bra, och det måste göras en bedömning på individnivå om det är en rimlig väg eller inte. I grunden är det ett upplysningsarbete för att se den som har stora hjul som minst lika mycket värd på arbetsmarknaden som den som har små hjul.

Anf. 41 HANS STENBERG (s):

Herr talman! När man pratar om funktionshindrade blir det väldigt lätt att man talar bara om dem som har fysiska funktionshinder. Vi har också en grupp som har psykiska eller intellektuella funktionshinder av olika slag. Det syns inte på utsidan att man har ett handikapp. För dessa är det ofta så att de kan lära sig saker, men det tar längre tid än för de flesta andra människor. I det sammanhanget är det viktigt att man ges tillräckligt med möjligheter till praktik, tillräckliga möjligheter att prova på olika verksamheter så att man kan komma in och lära sig hur arbetsmarknaden fungerar. Därför är det djupt olyckligt att praktiktiden har begränsats till högst sex månader, som det är enligt regelverket.

Vi har två problem: dels det akuta problemet i dag som innebär att det inte finns några medel alls till några praktikplatser över huvud taget, dels ett långsiktigt problem med att reglerna för hur lång praktiktiden får vara kommer även i kommande budgetar, om man inte ändrar reglerna, att vara en allvarlig begränsning för intellektuellt funktionshindrade. Det är ett stort bekymmer.

Jag delar arbetsmarksministerns resonemang om andra åtgärder på sikt för att få bort diskrimineringen på arbetsmarknaden och skapa nya jobb. Det är ett väldigt klokt och bra resonemang. Problemet är att vi står inför en akut situation i dag. Det finns inga pengar till praktikplatser.

Det är naturligtvis bra att prata om framtiden, men min fråga handlar om vad vi gör i dag åt den grupp som riskerar att hamna utanför just därför att det tillfälligt nu inte finns pengar på grund av att regeringen så kraftigt drog ned de totala arbetsmarknadspolitiska insatserna i budgeten för 2007.

Jag har två frågor: Vad gör man åt den akuta situationen för den här gruppen? Är arbetsmarknadsministern villig att se till att ändra praktikreglerna så att de som behöver en längre praktiktid också kan få det och inte begränsa den till sex månader?

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Låt mig säga att jag tycker att det är bra att Hans Stenberg har tagit upp den här frågan och belyser den på olika vis. Det är viktigt. Jag håller naturligtvis helt med Hans Stenberg om att det finns de

med intellektuella och andra funktionshinder som inte syns. Ett sådant funktionshinder är inte mindre bara för att det inte syns. Jag håller helt med om det.

Vi gör ett par saker här samtidigt. Vi har jobb- och utvecklingsgarantin som kommer till sommaren. Det är 9,8 miljarder brutto. I det ska ingå möjligheten till arbetspraktik. Jag får väl återkomma när det gäller längden, men jag har förståelse för den synpunkt som Hans Stenberg kommer med. Jag tror att det är bra med en flexibilitet när man gör den individuella bedömningen. Det är min utgångspunkt.

Jag vill informera om en annan sak. Vi har från regeringens sida skickat in vårt äskande till EU-kommissionen när det gäller ESF-rådet, alltså socialfondsmedlen för nästa programperiod. Vi har ansökt, totalt med vår motfinansiering från svensk sida, om 12,6 miljarder över sju år. I det ligger också möjligheten att jobba med det som kallas särskilda projekt för att bryta utanförskap och få personer in på arbetsmarknaden på ett bättre sätt. Det finns väldigt många mycket intressanta projekt som är finansierade den vägen och som jag tycker att det finns all anledning att ta vara på.

Låt mig nämna några. Vi pratar till exempel om – vi ska så småningom ha en interpellationsdebatt om det – Arbetstorget. Vi har pratat om Basta, kooperativet i Nykvarn, som är ett gott exempel där man har jobbat med en särskild målgrupp, i det fallet personer med drogmissbruk i bakgrunden, som har visat sig väldigt framgångsrikt. Jag tror att det finns goda förutsättningar att se motsvarande socialt företagande växa fram när det gäller personer med funktionshinder. Jag hoppas att det blir på det sättet. Det man märker där – Hans Stenberg och jag har säkert varit ute på motsvarande saker – är det starka personliga engagemanget. Det handlar om att utgå från vad personer kan snarare än vad personen inte kan, att titta på vad man kan göra för att ytterligare sänka trösklarna för personer med särskilda behov att komma tillbaka, inte bara till arbetslivet utan också i ett större sammanhang på olika vis. Jag tror inte att det finns någon som inte har en person med någon typ av funktionshinder ganska nära sig och vet hur pass viktigt det är att det fungerar på ett bra sätt.

Som svar på frågan vill jag säga framför allt två saker: dels jobb- och utvecklingsgarantin, dels det som blir det nya ramprogrammet. Det hoppas jag på goda grunder ska kunna göra det möjligt för den typen av projekt att växa fram och så småningom också bidra till utveckling inom den ordinarie arbetsmarknadspolitik.

Anf. 43 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Det är naturligtvis positivt att arbetsmarknadsministern säger sig vara villig att fundera över begränsningen av praktiktiden till sex månader. Jag kommer att noga följa den frågan för att se hur det kommer att bli i praktiken framöver.

Som jag sade i mitt förra inlägg tycker jag att alla de åtgärder och goda exempel som arbetsmarknadsministern pekar på är väl värda att lyfta fram. Vad jag tycker är tragiskt i den här situationen är att vi, trots alla de vackra orden och den stora enigheten när vi står här i kammaren och diskuterar, har en grupp människor som får beskedet: Ni får ingen praktik, för det finns inga pengar. Tyvärr har arbetsmarknadsministern

inte gett något som helst svar på frågan hur vi löser den akuta situationen. Det tycker jag är djupt tragiskt.

Jag har heller inte fått något svar från arbetsmarknadsministern på frågan om han tycker att det är rimligt att staten bara lämnar en grupp därhän helt plötsligt och kallt utgår från att kommunerna inte med gott samvete kan sitta och se på hur dessa människor far illa. Kommunerna är naturligtvis skyldiga att ta hand om dem på ett riktigt sätt, och det kommer de nog att göra efter allra bästa förmåga. Men jag kan inte tycka att det är rimligt att staten springer ifrån sitt ansvar och skyfflar över det till kommunerna. Det tycker jag är helt orimligt.

Jag efterlyser än en gång svar på frågorna: Vad gör man åt den akuta situationen? Hur kan man tycka att det är rimligt att kommunerna ska ta över statens ansvar i det här sammanhanget?

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! När det gäller att lämna en grupp därhän lägger vi den här mandatperioden ungefär 1 miljard mer än vad man tidigare har gjort. Jag kan inte säga att det är att lämna någon därhän.

Jag vill också påminna om att det i år finns 90 000 programplatser inom ramen för arbetsmarknadspolitiken. De kommer att öka nästa år, som vi ska diskutera i kammaren i morgon, och det finns många tiotals miljarder i anslag totalt sett för arbetsmarknadspolitiken.

Vi genomför nu en omläggning där vi försöker undvika att låsa fast personer som ligger nära arbetsmarknaden i arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att kunna lägga lite mer på dem som har de stora problemen, de som befinner sig längre ifrån arbetsmarknaden. Jag kan förstå att man på Ams nu gör allt man kan för att få denna omläggning att fungera så smidigt som möjligt, även om jag inser att det naturligtvis innebär väldigt mycket jobb när vi samtidigt ändrar organisationen och inför en enhetsmyndighet den 1 januari.

Min bedömning och förhoppning är att denna extra miljard, tillsammans med de 9,8 miljarderna brutto för jobb- och utvecklingsgarantin och de 12,6 miljarderna totalt när det gäller ESF-rådets verksamhet de kommande sju åren, ska lägga en god grund för det som både Hans Stenberg och jag vurmar för, nämligen att öka möjligheterna för personer med funktionshinder att ta sig in på arbetsmarknaden.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:544 om Arbetstorget

Anf. 45 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ylva Johansson har frågat mig dels vilka åtgärder jag avser att vidta för att kunskap och erfarenheter från projektet Arbetstorget ska tas till vara i Ams arbete, dels om jag kommer att verka för att det i jobb- och utvecklingsgarantin finns särskilda resurser för att möta de långtidsarbetslösa 50-plussarnas behov.

När det gäller att bedöma mervärdet i enskilda arbetsmarknadspolitiska projekt och hur kunskaper och erfarenheter som genereras inom

dessa kan tas till vara i den praktiska arbetsmarknadspolitiska verksamheten är detta i princip en fråga för berörda myndigheter. Det är där som den konkreta kunskapen och relevant professionalism finns. I myndighetsansvaret ligger också att till regeringen föra fram eventuella förslag till hur den arbetsmarknadspolitiska verksamheten kan förbättras.

Ams har ett allmänt uppdrag att utveckla den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Vad gäller just mål 3-projektet Arbetstorget har Länsarbetsnämnden i Stockholm delfinansierat detta och nämnden torde därför vara väl förtrogen med verksamheten. Vidare har Svenska ESF-rådet, som ansvarig myndighet för bland annat Europeiska socialfondens mål 3-program, haft ett särskilt uppdrag att till regeringen redovisa erfarenheter i den samlade projektverksamheten inom mål 3, vilka myndigheten bedömer kan bidra till att utveckla den nationella politiken och verksamheten.

Vad gäller frågan om särskilda resurser för äldre är min uppfattning att vi bör vara försiktiga med att slentrianmässigt tala om, och göra särskilda insatser för, särskilda grupper. Det finns en risk i fråga om äldre att vi gör åldern i sig till ett problem när det just är det omvända vi vill åstadkomma.

Regeringens jobbpolitik tar primärt sikte på dem som står allra längst från arbetsmarknaden och allra mest behöver arbetsförmedlingens stöd. Tid i arbetslöshet är en viktig indikator i sammanhanget. Viktig är också strävan mot att sätta individen i centrum och utgå från var och ens förutsättningar och behov. Förslaget om jobb- och utvecklingsgarantin bör ses mot denna bakgrund.

Med detta sagt är det förstås så att äldre arbetslösa kan möta problem av ett annat slag än andra arbetssökande på arbetsmarknaden. Detta avspeglas också i arbetslöshetsstatistiken. Och det kommer också – det är jag övertygad om – att avspeglas i andelen äldre inom jobb- och utvecklingsgarantin. En indikation på detta är att närmare tre av tio nya deltagare inom aktivitetsgarantin under förra året var över 55 år gamla. Många som kommer att vara hänvisade till jobb- och utvecklingsgarantin finns i dag inom aktivitetsgarantin. Jobb- och utvecklingsgarantin är i den meningen i sig en satsning på de många äldre som efter lång frånvaro har svårt att återetablera sig på arbetsmarknaden.

Jag vill också gärna framhålla nystartsjobben som en ytterligare viktig åtgärd för att ge äldre arbetslösa nya chanser på arbetsmarknaden. För den som fyllt 55 år slipper arbetsgivaren att stå för arbetsgivaravgiften under dubbelt så lång tid som om personen hade varit frånvarande från arbetslivet.

Anf. 46 YLVA JOHANSSON (s):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret. Jag har frågat om erfarenheterna när det gäller Arbetstorget för erfarna, och arbetsmarknadsministerns svar handlar om arbetsmarknaden för äldre.

Jag tror att vi ska akta oss lite för det där begreppet äldre. Om tio år, arbetsmarknadsministern, kommer du och jag att höra till gruppen äldre, om det är det vi menar, på arbetsmarknaden. Eftersom det är ett ord som används i många andra sammanhang tror jag att det leder fel. Det leder tankarna till någon som är gammal och skröplig och snarast behöver samhällets stöd. Det vi talar om är människor som är i full sving i arbets-

livet eller borde vara det, för man har alla möjligheter att arbeta fullt ut och bidra på ett bra sätt både till sin egen försörjning och till den tillväxt som vi behöver i samhället för att finansiera vår välfärd.

Det visar sig att redan när man har fyllt 50 tilltar svårigheter på arbetsmarknaden. Många människor upplever just detta, och det är mycket frustrerande att göra det.

Få insatser har varit riktade just till denna grupp på arbetsmarknaden. Arbetstorget för erfarna är en ganska unik verksamhet som har funnits i tre år. Den har gett mycket goda resultat och har, menar jag, skaffat sig mycket kunskaper och erfarenheter. Jag tycker att det vore olyckligt om den erfarenheten inte togs till vara i ett vidare perspektiv.

Problemet kan se ut så här: Du är en arbetssökande som kanske har varit borta från arbetsmarknaden länge. Du har alla möjligheter – god kompetens, god erfarenhet, inga små barn längre. Du söker jobb och får veta att du har jättebra kompetens, faktiskt den bästa av de sökande. Men nu var det ju så att man hade tänkt sig någon yngre.

Detta är i allmänhet grundat på fördomar. Det är attityder från arbetsgivare som för den enskilde är oerhört knäckande. Hur känns det om man gång efter gång får höra att man är för gammal för ett arbete som man är fullt kompetent, kanske mest kompetent, för? Och hur lång tid tar det innan man själv känner sig nära döden om man får höra det många gånger?

Men det är inte bara ett problem för individen. Det är också ett problem för samhället, för vi har inte råd med arbetsgivare med en sådan attityd. Vi behöver också dem som är över 50 i arbetskraften, och vi behöver få tillbaka dem som har stått långt borta från arbetsmarknaden, också de som har fyllt 50.

Dessa fördomar och attityder hos arbetsgivarna har vi alltså inte råd med. Och det borde vara en huvudvärk, tycker jag, för arbetsmarknadsministern hur man ändrar detta och hur man ska ta till vara de goda erfarenheter som Arbetstorget för erfarna faktiskt har skaffat sig under den här tiden.

Vad ska man annars göra om man är arbetssökande och får veta att man har fel kompetens? Ja, då finns ju möjligheten att skaffa sig den kompetens som saknas, och om man saknar en viss erfarenhet kan man försöka skaffa sig den erfarenheten. Men om man får veta att man är för gammal, vad gör man då? Det är väldigt lätt att ge upp, eftersom man ju inte kan påverka sin ålder och de förändringar som sker så att säga går i den andra riktningen.

Jag vill fråga arbetsmarknadsministern om han inte är bekymrad över de fördomar och attityder som finns i svenskt arbetsliv och vad han i så fall tänker göra åt det.

Anf. 47 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det här skulle kunna bli en väldigt enkel interpellationsdebatt eftersom jag håller med Ylva Johansson i alla delar.

Ylva Johansson har helt rätt. Vi kämpar mot en situation där det finns väldigt mycket fördomar, precis på det sätt som Ylva Johansson beskriver.

Jag har besökt Arbetstorget för erfarna. Margó Ingvardsson, som är ordförande, var vänlig nog att ta hand om mig någon timme och beskrev

då verksamheten där. Och det är oerhört lätt att bli engagerad och väldigt positiv, därför att man just är bekymrad, som Ylva Johansson säger, över att de som är något äldre på arbetsmarknaden ses som något slags stor kostnad eller belastning, när det i själva verket är precis tvärtom. Jag håller helt med Ylva Johansson om detta.

Vi behöver göra det enklare för fler att stanna kvar längre på arbetsmarknaden och arbeta mer. Jag tror att det var Carl Bildt som brukade säga att ung ålder är ett övergående problem. Jag kan ansluta mig till att det är på det sättet. Ålder medför erfarenhet och kontaktytor. Vi alla i arbetslivet är nog lite grann som ett årgångsvin; vi blir lite bättre med åren. Jag tror att det är på det sättet. Framför allt kännetecknas en bra arbetsplats av en blandning av alla möjliga ingående variabler, ålder, kön, etnicitet och vad det nu kan vara, som är bra.

Jag noterar också att det tyska ordförandeskapet i EU har lagt ned ganska mycket krut på någonting som de kallar silverekonomi. Man har samma grundfrågeställning: Hur gör vi det lättare och billigare för folk att vara kvar längre på arbetsmarknaden, det vill säga mer lönsamt att vara kvar? Här måste ett individperspektiv, ett samhällsligt perspektiv och ett företagsperspektiv komma in.

Ylva Johansson frågar mig om jag är bekymrad. Ja, det är jag. Det ska erkännas. Vi har inte råd att förlora fullt friska personer som råkar vara några år äldre än vad Ylva Johansson och jag är. Framför allt vill jag själv se till att det finns en möjlighet och en arbetsmarknad för oss och andra som är något yngre även när vi blir lite äldre. Jag tycker inte att utgångspunkten för den arbetsmarknaden ska vara att den är speciell, att den är annorlunda, bara för att man råkar ha fyllt 55 år. Den måste kännetecknas av ungefär samma grundläggande förutsättningar och attityder. Det var möjligen det jag försökte antyda i svaret. Om man ser på äldre som en särskild grupp som det är lite synd om, tycker jag att man är fel ute. Det tror jag inte heller att Ylva Johansson menar.

Den andra frågan handlar om vad vi ska göra för att säkerställa att de erfarenheter som Arbetstorget har gett oss tas till vara. Både länsarbetsnämnden och ESF-rådet har varit delfinansierare av Arbetstorgets verksamhet och förväntas samla ihop den erfarenhet som har kommit därifrån och också bygga vidare på den och förse Regeringskansliet och andra debattörer med just den typen av erfarenhet.

Jag hoppas också att styrelsen och de aktiva i Arbetstorget, som jag känner som väldigt verbala och skickliga debattörer, engagerar sig i debatten för att sprida den här kunskapen och motverka de fördomar som finns mot äldres deltagande i arbetslivet.

Anf. 48 YLVA JOHANSSON (s):

Herr talman! Tack för det engagemang som arbetsmarknadsministern nu visar! Jag vill ändå polemisera på en punkt. I svaret säger Littorin att man ska vara försiktig med att slentrianmässigt göra särskilda insatser på arbetsmarknaden för dem som är över 50 år. Problemet är ju att det under 15 års tid slentrianmässigt har satsats mindre på denna grupp. Det är förvisso inte arbetsmarknadsministerns fel, utan det har jag ett större ansvar för. Men det visar att det slentrianmässiga snarast ligger åt andra hållet, det vill säga att man slentrianmässigt satsar mindre på denna grupp. Just därför behöver man överväga särskilda insatser, och det be-

höver man också göra av ett annat skäl. Erfarenheterna från Arbetstorget visar att de stora problemen handlar om arbetsgivarens attityder och fördomar och också delvis om de arbetssökandes självförtroende. Efter att flera gånger ha fått veta att man är för gammal för ett jobb som man är fullt kompetent och kanske mest kompetent för naggas självförtroendet ganska hårt i kanten.

Om det stämmer att det är detta som är problemet är inte lösningen att göra det lite billigare att anställa. Då är det inte i första hand en ekonomisk fråga. Det blir relevant när man ska anställa någon där arbetsgivaren bedömer att det tar tid att lära upp den personen därför att den inte är fullt kompetent för jobbet från början. Men när man är fullt kompetent, och det handlar om fördomar och attityder och kanske också självförtroende, är det andra insatser som behövs. Här tror jag att det är viktigt att arbetsmarknadsministern själv också lyfter fram de här frågorna oftare, annars kommer de slentrianmässigt inte att få tillräcklig uppmärksamhet av de myndigheter som har att ta in alla erfarenheterna. Det finns ju väldigt många projekt inom ESF och väldigt många olika mål-3-projekt som ska samlas ihop.

Vi har ju också ett uppdrag från EU när det gäller Lissabonstrategin. Där ligger Sverige väl till i jämförelse med många andra länder, också i jämförelse med Tyskland, men det finns ändå väldigt mycket mer att göra när det gäller arbetskraften över 50 år. Det tror jag att vi är överens om.

Jag skulle vilja fråga vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att säkerställa att vi lever upp till Lissabonstrategins målsättningar när det gäller att behålla och se till att den äldre arbetskraften har möjlighet att återinträda på arbetsmarknaden. Det är precis den frågan vi talar om här, nämligen möjligheten att återinträda när man är fullt kompetent, fullt frisk och verkligen vill och kan arbeta och där också bedömningen av arbetsgivarna är att man kan det men att man är för gammal.

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Ylva Johansson för en spännande, intressant och viktig diskussion. Det är det verkligen. Jag delar också Ylva Johanssons bedömning att detta i huvudsak handlar om en attitydfråga. Jag har svårt att förstå hur man resonerar som arbetsgivare, och jag har trots allt varit arbetsgivare och dessutom drivit eget. Jag har svårt att förstå hur man resonerar när man har som utgångspunkt att kompetensen finns men att personen har några år för mycket på nacken. Det är rätt obegripligt för mig. Jag skulle tycka att det är precis tvärtom. Där gäller det väl också att lite grann försöka föregå med gott exempel själv när man på olika sätt och vis anställer personer i sin omgivning.

Jag kan förstå om Ylva Johansson reagerar på ordet "slentrianmässigt". Vad jag vill ha sagt med det är att jag blir bekymrad när man gör riktade insatser i huvudsak för att ta bort sitt dåliga samvete. Man säger att om vi lägger lite pengar på Arbetstorget eller något annat ställe är problemet ur världen och man behöver inte bry sig mer. Man tror att man har gjort någonting, och sedan är det klart. Det är den slentrianmässigheten som jag vill varna för.

Sedan tror jag att Ylva Johansson har helt rätt när det gäller självförtroendet. Det som jag upplevde som den kanske allra största fördelen när

jag besökte Arbetstorget var att man kände att man fick ett personligt bemötande. Man var en person och inte bara en siffra i statistiken. Den erfarenheten tycker jag är oerhört väsentlig att ta till vara. Det är en erfarenhet som jag tror inte bara gäller äldre. Den gäller naturligtvis alla som går in på till exempel arbetsförmedlingens förmedlingskontor.

Jag deltog i en diskussion på Kommunals kongress i förmiddags om den goda arbetsplatsen. En av de punkter vi diskuterade handlade just om detta. Jag tror att det var den gamla SAS-chefen Jan Carlzon som sade att SAS rykte hängde på incheckningsdisken. Det är det första man möter när man kliver in som avgör om man tycker sig ha blivit bra behandlad eller inte. Jag tror det är lite grann på samma sätt när man kommer in på arbetsförmedlingen eller något annat kontor i det offentliga. Det är just den första kontakten, och att man sedan bli sedd som en person och en individ genom systemet, som är oerhört viktig.

Som svar på Ylva Johanssons fråga om vad vi ska göra skulle jag vilja säga att jag tror att det handlar om att arbeta tillsammans med alla som har ett intresse av att jobba med attitydfrågorna. Det är naturligtvis komplicerat, men jag pratar gärna om det på ett engagerat sätt. Jag är engagerad i den här typen av frågor. Jag tycker att man också gärna ska göra det tillsammans med representanter för arbetsmarknadens parter. Man kan gärna göra det mellan partierna där inte just detta borde vara en stor konfliktyta.

Ibland kan det handla om kostnader, och nu pratar jag om sänkta arbetsgivaravgifter, nystartsjobb eller annat. Det kan vara ett sätt att illustrera att denna fördom faktiskt inte äger giltighet. När det gäller funktionshinder vet vi att har man väl anställt en person med funktionshinder försvinner fördomen nästan med en gång eftersom man inser att detta inte är något problem. Det är ofta på det sättet, och jag tror att det också gäller när man anställer personer som råkar vara några år äldre än vad Ylva Johansson och jag är.

Det handlar också om det vi nu försöker åstadkomma med arbetsförmedlingen, nämligen en enhetsmyndighet med tydligare ramverk runt omkring sig där erfarenheterna från Arbetstorget och andra liknande ställen bättre ska tas till vara. Jag delar den bedömningen.

Anf. 50 YLVA JOHANSSON (s):

Herr talman! Det finns en slentrianmässig diskriminering på arbetsmarknaden av människor som är över 50 år. Det finns en slentrianmässig nedprioritering inom arbetsmarknadspolitiken av människor över 50 år. Jag har inga fler inlägg, men jag vill uppmana arbetsmarknadsministern att åtgärda den slentrianmässiga diskrimineringen och nedprioriteringen av 50-plus på arbetsmarknaden.

Jag vill ta fasta på vad arbetsmarknadsministern sade i sitt senaste inlägg, nämligen att han också tror och gör bedömningen att det handlar väldigt mycket om attityder. Om det handlar om det handlar ansvaret också om politiskt ledarskap, och det hoppas jag att arbetsmarknadsministern ska visa i den här frågan.

Anf. 51 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag tar gärna den pucken – gärna tillsammans med Ylva Johansson, Margó Ingvardsson, Arbetstorget och också gärna tillsam-

mans med arbetsmarknadens parter och andra som är intresserade av detta.

Slentrianmässig diskriminering är något som vi inte ska ägna oss åt, utan vi ska se till att försöka bryta detta och försöka se på de fördelar som det faktiskt innebär att ha personer som råkar vara några år äldre än Ylva Johansson och jag med på arbetsmarknaden. Det är viktigt, och vi ska försöka göra vad vi kan för att det ska åstadkommas.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2006/07:517 om fastighetsskatten och Norrland

Anf. 52 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Raimo Pärssinen har frågat mig vad jag avser att göra för att främja småhusägarna i Norrland. Raimo Pärssinen frågar också om jag avser att fortsätta främja Stockholmsregionen på Norrlands bekostnad.

Den nuvarande fastighetsskatten är orättvis, saknar folkligt stöd och legitimitet. Skatten drabbar enskilda personer som valt att spara och investera i eget boende på ett orättfärdigt sätt. Skatten drabbar egnahemsägare på ett oförutsägbart sätt utan att den boende kan påverka situationen märkbart. Detta drabbar särskilt äldre personer som efter ett långt, strävsamt liv amorterat ned sina skulder i syfte att kunna bo kvar även när inkomsterna blir lägre. Ingen skatt har ett så svagt folkligt stöd som fastighetsskatten.

Mot denna bakgrund kommer den statliga skatten på bostäder att avskaffas och ersättas av en låg kommunal fastighetsavgift. Slopandet av den statliga fastighetsskatten ska av offentligfinansiella skäl finansieras fullt ut inom bostadssektorn.

Vissa delar av förslaget som presenterades i 2007 års ekonomiska vårproposition kan ha konsekvenser som inte är fördelningspolitiskt önskvärda men som till stora delar vägs upp av andra förslag. Regeringens preliminära bedömning är att förslaget får en fördelningspolitiskt acceptabel profil.

Om den arbetsgrupp som för närvarande utreder förslaget visar på oönskade effekter vad avser bland annat fördelning mellan regioner ska arbetsgruppen vara fri att pröva alternativa vägar. Regeringens avsikt är att ingen ska betala mer i fastighetsavgift än vad man skulle ha gjort enligt de tidigare reglerna.

Anf. 53 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Herr talman! Jag får tacka ministern för svaret. Anders Borg säger att fastighetsskatten är orättvis och att den saknar folkligt stöd och legitimitet. Jag tänkte att vi väl kan resonera kring vad ministern bygger detta på.

Finansministern ville faktiskt själv inte avskaffa fastighetsskatten. Som nationalekonom förstår ju Anders Borg också att fastighetsskatten inte har mycket med jobbtillväxt och kamp mot arbetslöshet att göra. Tyvärr blev han överkörd av Göran Hägglund och andra i regeringen

eftersom detta var Kristdemokraternas stora politiska paradfråga. Det tycker vi socialdemokrater är synd.

OECD riktade tidigt kritik mot avskaffandet just för att det inte var befrämjande i kampen mot arbetslösheten. Energin borde riktas mer mot kampen mot det som finansministern kallar för utanförskapet. OECD gick så pass långt att man ansåg att fastighetsskatten till och med kunde höjas för att åstadkomma en mer neutral beskattning mot annan kapitalbeskattning.

Varför är fastighetsskatten då så orättvis? Den innehåller en begränsningsregel som ska ta hänsyn till fastighetsägare med små inkomster. Varför lade inte ministern fram förslag om en ur hans synvinkel rimligare skatt ur fördelningssynpunkt i stället för att avskaffa den helt? Den gynnar nu de rikaste på ett i mitt tycke orimligt sätt. Man kan fråga sig vad det finns för exempel på människor som av privatekonomiska skäl måste lämna hus och hem på grund av fastighetsskatten.

Saknar då fastighetsskatten legitimitet? Nja, möjligen hos den tiondel av den svenska befolkningen som har de vräkigaste villorna och de största inkomsterna. Eller menar ministern att den känns orimlig också i Norrlands inland? I min gamla och kära hemkommun som jag har flyttat från i Jämtland – Ragunda heter den – finns det en, just det, *en* fastighet som ligger över 450 000 kronor i taxeringsvärde. Tittar vi här omkring, i Sollentuna, Järfälla och Sundbyberg ser vi att det är precis tvärtom. Där finns det en, just det, *en* fastighet som ligger under 450 000 kronor i taxeringsvärde.

Ni moderater prisar marknaden och marknadens mekanismer ganska regelbundet. Man kan dock fundera på om det är så att ni drar undan själva mekanismerna när ni själva ska betala. I stället är det fastighetsägarna i Norrland som nu ska vara med och betala genom höjningen av reavinstbeskattningen. Slopandet av fastighetsskatten ska ju finansieras fullt ut inom bostadssektorn. Vem vinner och vem tjänar på det? Vem är det som förlorar och måste betala?

Anders Borg säger i sitt svar att vissa delar i vårpropositionen kan ha konsekvenser som inte är fördelningspolitiskt önskvärda men som till stora delar vägs upp av andra förslag. Den fördelningspolitiska konsekvensen är uppenbar. Men frågan är till hur stor del den vägs upp. Hur blir det med fastighetsägarna i Täby? På vilket sätt är de med och betalar? Inte är det genom att slopa förmögenhetsskatten, vilket ytterligare spär på den snedvridna fördelningen! Inte heller är det genom sänkta inkomstskatter eller skatteavdrag för hushållsnära tjänster. Kanske är det genom en kommande reform som handlar om slopad värnskatt.

Egentligen ska man inte raljera om så allvarliga saker som skatter, men alla norrlänningar får vara med och betala detta. De tjänar inte lika mycket på slopadet av förmögenhetsskatt, värnskatt eller avdrag för hushållsnära tjänster. Däremot kommer alla att förlora på den av regeringen aviserade räntehöjningen.

Anf. 54 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Man måste i alla fall erkänna att den borgerliga regeringens politik är väldigt konsekvent i ett hänseende. Den innebär en väldigt tydlig omfördelning av samhällets resurser från dem som har lite till dem som har mycket. Det går som en röd tråd genom alla beslut som

denna borgerliga majoritet tvingar igenom i riksdagen, oavsett om det handlar om arbetsmarknadspolitik, bostadspolitik eller skattepolitik. Den som redan har en god ekonomi ska få det bättre, och den som har sämre ekonomi får betala. Så ser det ut rätt igenom.

Förändringen av fastighetsskatten som nu genomförs är klockren också i det sammanhanget. Den som har en dyr villa får sänkt fastighetsskatt, och den som har ett billigt hus får nöja sig med att vara med och betala kalaset i form av höjd reavinstskatt.

Om jag ser till mitt eget hemlän Västernorrland kan jag lätt konstatera att de allra flesta fastighetsägare inte får någon del av den sänkta fastighetsskatten – eller förmögenhetsskatten, för den delen. Däremot får de vara med och betala i form av höjd reavinstskatt den dag de säljer huset och i form av högre räntor som blir en följd av den förda politiken.

Om man tittar på grannkommunen där jag bor, Ånge kommun, ser man att 2 promille av fastighetsägarna där får någon del av den sänkta fastighetsskatten, men det blir inte många kronor. 99,8 procent av dem som har fastigheter i Ånge får nöja sig med att vara med och betala i form av höjd reavinstskatt den dag de säljer. I Kramfors ser det lite bättre ut. Där får 1,8 procent av fastighetsägarna sänkt fastighetsskatt, och i Sollefteå är det hela 2 ½ procent. Bara 97 ½ procent går back på affären!

Om man jämför detta med kommuner som exempelvis Järfälla, Danderyd, Sollentuna och andra kommuner där medelinkomsten är hög blir det väldigt uppenbart att detta inte bara handlar om en omfördelning mellan enskilda människor, utan det handlar faktiskt också om att man sänker det samlade skattetrycket i landets rikaste kommuner och låter dem som bor i några av landets fattigaste kommuner vara med och betala kalaset.

Tycker verkligen finansministern att detta är en rimlig och rättvis politik? Jag tycker definitivt inte det.
(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.59 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

9 § (forts.) Svar på interpellation 2006/07:517 om fastighetsskatten och Norrland

Anf. 55 KARIN ÅSTRÖM (s):

Fru talman! Det svar som ministern ger till Raimo väcker många frågor. Jag kan tycka att det blir alltmer tydligt för varje dag som går att regeringens politik går de rika till mötes. Regeringen stärker redan starka

och självgående tillväxtcenter på bekostnad av arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionerade och särskilt, kan jag tycka, landsbygden, för vilka försämringar redan genomförts. Signalerna utåt blir att man för en blind, hård och för verkligheten där ute okänslig politik.

Det är alltså gigantiska omfördelningar som sker mellan landsbygd och rikemansbygd. Ett exempel är det vi nu debatterar, sänkningen av fastighetsskatten. Den kommer att innebära att det sker en omfördelning av miljarder, som återigen går till Storstockholm och andra starka tillväxtregioner. Större delen av Norrlands inlands villaägare kommer att få betala sin fastighetsskatt som förut eftersom flertalet inte kommer upp i ett taxeringsvärde på 450 000, samtidigt som de får vara med och betala förslaget genom höjd reavinstskatt på framtida försäljningar.

I min egen hemkommun finns det endast *en* villa som har högre taxeringsvärde än 450 000. Det är faktiskt en granne till mig. Det är alltså den enda villaägaren i min hemkommun som får några kronors sänkning av fastighetsskatten. Alla de andra kommer att få oförändrad skatt, men om man ska sälja villan så innebär det att den eventuella reavinst man får ska gå till att finansiera de stora skattesänkningarna i miljonärvillorna i Täby, Djursholm och Lidingö. Och vad är det egentligen för rättvisa med det? Det kan man fråga sig.

Enligt uppgifter brukar Skatteverket ta in ca 28 miljarder i fastighetsskatt. Det är alltså lika mycket som barnbidraget. Dessa intäkter används för solidarisk fördelning ut till hela landet för att klara en likvärdig vård, omsorg och skola – så även alltså till min hemkommun och landsbygden.

Den förändring som man nu gör sägs minska statens intäkter med ca 16,3 miljarder. Det är faktiskt pengar som vi socialdemokrater tycker att vi ska använda för att utjämna skillnaderna mellan våra regioner i Sverige i dag. 16,3 miljarder – de går nu tillbaka till villaägare, och merparten av de här pengarna går faktiskt redan i dag till den privilegierade gruppen i samhället. Denna privilegierade grupp har dessutom fått 6 miljarder genom slopande av förmögenhetsskatten.

Sänkningen av fastighetsskatten är en del av en omvänd regionalpolitik som kommer att innebära att klyftorna fortsätter att växa mellan olika delar av landet. Så ser jag det.

Om det är så som statsrådet Borg säger i det svar som han har gett till Pärssinen, att om förslaget skulle få oönskade fördelningseffekter mellan regionerna så ska den tillsatta arbetsgrupp som nu ska jobba med detta vara fri att pröva alternativa vägar, så är jag mycket intresserad, statsrådet, av att få veta vilka de kan tänkas vara.

Anf. 56 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Jag förstår om Raimo Pärssinen inte är nöjd med svaret. Jag tycker att Borg i svaret faktiskt ger starka fingervisningar om sitt eget tvivel och svaga och dåliga tro på att detta verkligen är fördelningpolitiskt önskvärt och riktigt. I svaret står det nämligen: "Vissa delar av förslaget som presenterades i 2007 års ekonomiska vårproposition kan ha konsekvenser som inte är fördelningpolitiskt önskvärda ..." Detta är en intressant fingervisning om att verkligheten någonstans nosar er i nacken och att ni begriper att det här egentligen inte håller för en debatt om rättvisa i Sverige.

Statsrådet öppnar för att pröva andra alternativa vägar. Det skulle vara intressant att få en liten fingervisning om vad det är för sorts andra alternativa vägar.

Jag tycker att det är intressant att se följande: Nykvarn har 31 fastigheter under 450 000. Täby har elva. Där bor statsrådets chef – eller bodde. Danderyd har noll. Sollentuna har en. Nacka har sex. Solna har sex. Alla dessa är Stockholmsförorter som gynnas. Det är stora, fina villor i de här kommunerna – väldigt få har ett taxeringsvärde under 450 000.

Sedan kan vi titta på mitt hemlän. I Vansbro har vi 2 718 fastigheter under 450 000. Det är 99 procent av hela beståndet. Malung har 4 423 fastigheter under 450 000. Det är 56 procent av beståndet. Gagnef har 3 277. Det är 73,3 procent av beståndet. Leksand har 2 149. Där ser det lite annorlunda ut. Där är det 33,2 procent av beståndet. Orsa har 71,2 procent, Smedjebacken har 74,8 procent, Älvdalen har 77,8 procent, Säter har 66,1 procent, Hedemora har 82,5 procent, Avesta har 59,2 procent och Ludvika har 66,3 procent.

Vårt län, Dalarna, är ett län där många över huvud taget aldrig ens en gång behöver fundera över att få några extra inkomster på grund av era förändringar i fastighetsskatten. Däremot kan man se i Stockholmsregionen att det är rätt så många som kan tillgodogöra sig den möjligheten.

Vad är detta om inte regionalpolitisk slagsida, om inte orättvis fördelning och om inte att ställa olika regioner i landet mot varandra? Glesbygd ställs mot storstad. Det är också en dimension av rättvisa och fördelningspolitik.

Jag tycker att de antydningar som ministern ger i sitt svar till Raimo Pärssinen innehåller en del av insikt, och det skulle vara intressant att höra dig utveckla det lite. Det står: "... kan ha konsekvenser som inte är fördelningspolitiskt önskvärda ...". Jag har räknat upp stabilt med konsekvenser som jag förmodar att Borg inte tycker är fördelningspolitiskt korrekta eller önskvärda. Jag tror inte att det är särskilt många i landet, i varje fall inte i mitt hemlän och i de här kommunerna – särskilt inte i Vansbro – som tycker att det här är speciellt imponerande eller fördelningspolitiskt önskvärt.

Det är nog klokt att fundera på alternativa vägar, om man nu ska fundera på att göra någonting över huvud taget. Tydligt är i alla fall att regeringens fördelningspolitik, som den ser ut just nu och enligt vårpropositionen, ger en tiondel av det svenska folket 47 procent av inkomstförstärkningarna. Det kan knappast vara att betrakta som särskilt rättvist.

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det är en mycket viktig debatt som vi för här kring fastighetsskatteförslaget. Det är viktigt att all politik får någorlunda rättvisa konsekvenser. Vi ska ha klart för oss att det är en stor del av Sveriges befolkning som har uppfattningen att den fastighetsskatt vi har haft i Sverige har drabbat människor på ett orättvist, orimligt och oförutsägbart sätt. Det har varit den kanske hårdast kritiserade skattebasen som vi har haft i det svenska skattesystemet.

Så länge jag kan överblicka kommer Sverige att ha förhållandevis höga skatter, därför att vi har en hög ambition när det gäller skola, äldreomsorg, barnomsorg och andra viktiga verksamheter.

Det betyder att det är viktigt att många människor uppfattar det som rimligt att vara med och bidra till välfärden, både de som tjänar mindre och de som tjänar mer. Om vi bygger ett samhälle där några känner att de inte behandlas på ett rimligt, rättvist och förutsägbart sätt bygger vi in orättvisor i systemet. Det är därför vi vart och vartannat år haft reformer av fastighetsskatten. Det är därför det enda konkreta socialdemokratiska skattesänkingslöftet i valrörelsen var att lägga i storleksordningen 6 miljarder på att sänka fastighetsskatten. Jag har inte gjort någon väldigt noggrann utvärdering av det vallöftet, men jag föreställer mig att fördelningskonsekvenserna av det inte hade varit sisådär alldeles lyckliga.

Jag skulle också vilja påpeka att en sak vet vi, nämligen att om Socialdemokraterna mot all förmodan skulle hamna i regeringsställning efter 2010 – jag inser att det nu ser mörkt ut för Socialdemokraterna men om läget skulle ljusna – ska alla i Karin Åströms, Raimo Pärssinens, Peter Hultqvists och Hans Stenbergs län räkna med en chockhöjning av fastighetsskatten. Då ska vi ha ett fullt genomslag för taxeringsvärdena med 1 procent från 2006–2010.

Vi vet också att med vår politik har alla totalt sett fått en sänkning om man jämför med de gällande reglerna och ett fullt genomslag för de taxeringsvärden som Socialdemokraterna uppenbarligen inte vill backa från. Det är bland annat det som valrörelsen 2010 kommer att handla om, alltså att alla människor, oavsett kommun, ska räkna med en chockhöjning av fastighetsskatten om Socialdemokraterna återkommer och inför 1 procent av taxeringsvärdet och fullt genomslag för detta. Det är klart att det kommer att bli dyrt i de kommunerna.

Jag förstår av Karin Åströms inlägg att det inte heller kommer att bli någon sänkning av realisationsvinstbeskattningen. Om vi sänker skatten med 16 miljarder och höjer avgifter och skatter med 16 miljarder har vi ju inte tillfört något till välfärden. Det enda sättet för Karin Åström att tillföra pengar till välfärden är då att ligga kvar med en kraftig höjning av realisationsvinstbeskattningen. Det blir kanske så. Det blir kanske fullt genomslag på 1 procent. Det blir kanske bibehållen realisationsvinstbeskattning. Det blir en skattechock från Kiruna till Smygehuk.

Jag ska villigt erkänna att många fastighetsägare i Norrland vinner på vårt förslag. I genomsnitt vinner Norrlandslänet. 168 000 fastighetsägare i de fem Norrlandslänet vinner. Man vinner också i storstadslänet. Det är tveklöst så. Man vinner i storleksordningen 500–600 kronor i exempelvis Stockholms län. Men man får också, och det har ibland tyvärr glömts bort i RUT:s kalkyler, en kraftig belastning på realisationsvinstbeskattningen.

Stockholms län betalar jämfört med Norrland någonstans mellan femton och tjugo gånger mer i realisationsvinstbeskattning i det förslag som vi lagt fram. Det är ingen slump att det är så eftersom det är matchningen av realisationsvinstbeskattningen, en övergång från löpande till realisationsvinstbeskattning, som gör att det finns anständiga effekter i detta. Men vi ska naturligtvis titta noggrant på det. Vår ambition är att det ska vara rimligt, och uppfattas som rimligt i både Norrland, Stockholm, Malmö och Katrineholm, att betala fastighetsskatt och fastighetsavgift eftersom det är en viktig del av vårt skattesystem. Det måste uppfattas som legitimt. Det måste uppfattas som rimligt. Där är vi inte i dag. Vi är på väg dit.

Anf. 58 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Som den finansminister han är tycker Anders Borg att förslaget är någorlunda rättvist. Samtidigt är det så, vilket andra redan sagt, att den rikaste tiondelen av Sveriges befolkning tjänar mest på förslaget. Och det ska vara "någorlunda rättvist"!

Dessutom säger sig regeringen ha stora ambitioner när det gäller välfärden. Då kan jag meddela att vi har större ambitioner än den högerledda regeringen när det gäller välfärden. Vidare säger finansministern att det ser mörkt ut för oss. Nja. Och typiskt nog frågar han, moderat som han är, vilket ställningstagande vi gör inför valet 2010. Vi får väl se hur mycket Anders Borg och de övriga i regeringen kommer att ha ställt till med.

En sak skulle jag vilja kommentera direkt, nämligen att ni säger att det är rimligt att man betalar mer i reavinstbeskattning i Stockholm. Professor Sven-Olof Lodin, Sveriges kanske främste skatteexpert, avvisar det förslag och de lösningar som ni lagt fram. Han skriver:

"Regeringens finansieringsförslag har oacceptabelt många nackdelar, särskilt i kombination med kraftigt sänkt beskattning av fastighetsinnehavet. Det leder enligt all ekonomisk teori till betydande prishöjningar på bostadsmarknaden då den höjda försäljningsbeskattningen medför att utbudet av bostäder kommer att minska samtidigt som den sänkta skattekostnaden under innehavet medför större utrymme för kapitalkostnader för köparen. ... Sammantaget torde effekten bli en icke önskvärd minskad rörlighet på bostadsmarknaden och ökade kostnader och därmed svårigheter för ungdomar och andra att ta sig in på småhus- och bostadsrättsmarknaden."

Som nationalekonom var ju Anders Borg emot förslaget att slopa fastighetsskatten.

Eller varför inte gå till Jeffrey Owens, chefen för skatteavdelningen i OECD; om jag förstått det rätt har ni träffats i dag. Han vill att Sverige har kvar fastighetsskatten och varnar för ökade fastighetspriser eftersom det kan leda till att folk hellre investerar i fastigheter än i produktion. Han tillägger att Sverige håller på att göra samma misstag som Margaret Thatcher en gång gjorde i England. Alltså: Det kan leda till att folk hellre investerar i fastigheter än i produktion.

Vilket utanförskap avser finansministern? Är det de i Tyresö, Vaxholm, Täby och så vidare som anses vara hårt belastade av fastighetsskatten? Är det detta utanförskap man vill bryta? Jag frågar mig också om finansministern inte ser att det finns regionala oönskade effekter i förslaget. Han säger bara att en arbetsgrupp får väl titta på om det är så. Vilka värderingar har finansministern själv? Detta kan väl tolkas så att det är en del av regeringens regionalpolitik.

De nya moderaterna genomför de gamla moderaternas politik. En gång fick Bo Lundgren, när han framförde skattesänkningar på 130 miljarder, storstryk. Det var i valrörelsen 2002. I år genomför ni sänkningar på hälften av den summan, 65 miljarder, och fördelningspolitiken är solklar. Det visar alla utredningar. Den är så tydlig att till och med finansministern själv medger det. Han säger "till viss del" men att det vägs upp av andra förslag.

Fortfarande är det endast en fastighet som ligger över 450 000 i min gamla hemkommun Ragunda. Och fortfarande är det endast en fastighet

som ligger under 450 000 i Sollentuna. Vem är det som vinner, och vem är det som förlorar? Förslaget är orättvist. Det är inte riktigt finansierat. Det är omfördelat från fattig till rik. Det är omfördelat från svag region till tillväxtregion. Det har förkastats av ekonomerna.

Prot. 2006/07:115

29 maj

---

*Svar på
interpellationer*

Anf. 59 KARIN ÅSTRÖM (s):

Fru talman! Jag skulle fortfarande vilja veta vilka alternativa vägar som är tänkta att prövas i förslaget.

Jag blev verkligen fundersam över Borgs svar. Många faktorer hänger ju samman, och man måste se lösningarna i ett helhetsperspektiv. Jag blir därför mycket fundersam och undrar vad det regionalpolitiska tänket egentligen är. Hur tänker regeringen? Vill man lägga om det regionalpolitiska målet att hela Sverige ska leva? Tänker man skrota det?

Vi debatterar egentligen fastighetsskatten, men jag måste säga att det verkar som om det sker en medveten dränering av landsbygden. I går kom ett sådant negativt besked igen i mitt hemlän Norrbotten. Fem skattekontor ska läggas ned, nämligen de i Haparanda, Piteå, Gällivare, Kiruna och Arvidsjaur. Hundratalet anställda kommer att beröras, och åter drabbar det främst kvinnor. Nyligen kom även Försäkringskassans neddragningar. Och vilka konsekvenser kommer de statliga bolagsutförsäljningarna att få för landsbygden? Ja, frågorna är jättemånga.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Jag vill erinra om att debatten handlar om fastighetsskatten.)

Dessutom håller den borgerliga regeringen på att successivt avveckla alla fördelningspolitiska inslag i skattesystemet – förmögenhetsskatten, fastighetsskatten, värnskatten och så småningom skatteutjämningsystemet. När de är borta har vi knappast några fördelningspolitiska inslag kvar. Hur kommer landsbygden då att se ut? Hur kommer man att klara av detta?

Min fråga till finansminister Borg blir: Kommer regeringen att kompensera de delar av landet – landsbygden, mindre orter och arbetslöshets-tyngda regioner – som i praktiken nu får betala också för sänkningen av fastighetsskatten?

Anf. 60 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Är det här ett beställningsverk från moderata kärnväljare i Stockholmsregionen, eller vad är det för något? Här har jag försökt beskriva den oerhört tydliga skillnaden mellan Danderyd, som har noll fastigheter under 450 000 i taxeringsvärde, och exempelvis Vansbro, där 99 procent av fastigheterna ligger under 450 000.

Jag tror att du känner orättvisan i det här, Anders Borg. Du begriper ihålligheten i det ni håller på med. Du öppnar på slutet dörren lite för att göra några små kosmetiska förändringar av orimligheter. Men i grunden är orimligheterna så stora i förslaget att ni måste slänga det i papperskorpen och gå ifrån det om ni ska göra någon förändring som betyder någonting. Det är så sanningen ser ut om orden ”rättvisa” och ”regional fördelning” ska ha något värde i sammanhanget.

Den här förbättringen, som tillfaller de stora fastighetsägarna i storstadsregionen, kommer hela tiden. Det är en förändring som gör att det

blir ett tillskott år från år. De som har 450 000 eller ligger därunder får däremot ingenting i sammanhanget. Det tycker jag är det riktiga perspektivet i diskussionen.

I stället för att man gör på det här sättet behövs en utvecklingspolitik för hela landet. Det här förstärker den svaga positionen för de glesare delarna av Sverige. Jag uppmanar dig att se sanningen som den är. Det här är ett djupt orättvist förslag ur regionalpolitisk synpunkt. Försök ta med dig det i det fortsatta arbetet! Min bedömning är att ska ni göra någonting för att lösa den här orättvisan bör ni nog börja om från början och dra tillbaka förslaget.

Det är nog inte vi som ligger risigt till inför framtiden. Opinionsmätningar och annat visar nu tvärtom att det är regeringen som ligger risigt till, beroende på att man har sagt en sak och gjort en annan.

Anf. 61 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag tog mig friheten att anmäla mig av den anledningen att jag har ett annorlunda perspektiv på frågan om det är en regionalpolitisk insats eller inte. Det får säkert en del sådana återverkningar också. Jag råkar bo i en av de nämnda kommunerna och är själv väldigt rik genom att jag har blivit upptaxerad så enormt mycket.

Jag ser det framför allt som att enskilda individer betalar skatten. Det har varit en väldig taxeringsuppgång under en lång följd av år i framför allt Storstockholmsregionen. Det har fått som följd att många människor har känt väldig otrygghet, därför att det inte funnits något som helst samband mellan den skatt de har debiterats och den betalningsförmåga de har haft.

Det system som Socialdemokraterna gjorde sig till tolk för och införde fick som följd att väldigt många undantagsregler var tvungna att införas. Man kan naturligtvis diskutera hur undantagen var utformade. Folkpartiet, Moderaterna och andra partier stödde alla dessa undantag, för det var nödvändigt ur fördelningssynpunkt. Ändå kände väldigt många människor oro för att inte kunna bo kvar.

Jag ska berätta en alldeles sann historia om en fullmäktigeledamot i den kommun där jag bodde. Han var socialdemokrat och är säkert socialdemokrat fortfarande. Han önskade oss ingen framgång, men han kom fram till mig och sade – och jag vill gärna tala om det: Om det nu blir regeringsskifte, gör då någonting åt en enda sak, så att jag kan bo kvar.

Det är en bild av den otrygghet som många tyvärr kände. Fastighets-skatten kom, med den utformning den fick, att helt och hållet bryta mot den goda socialdemokratiska och liberala, jag hoppas också moderata, principen att vi ska ha skatt efter bärkraft. Därför menar jag att det var nödvändigt att göra någonting.

Jag tror för min del, i motsats till de socialdemokratiska debattörerna, att fastighetsskattesystemet som det kom att utformas i Stockholm bidrog till valutgången. Socialdemokraterna gjorde sitt allra sämsta val i Stockholmsområdet och i hela landet. Det berodde helt enkelt på att det var många människor som kände sig hotade till sin bostad. Jag tror att man måste tänka lite på det sättet också.

Jag håller helt med Anders Borg om att man måste fundera på om det förslag som nu ligger är det absolut bästa och optimala. Jag tycker att det är klokt av regeringen att tillsätta en arbetsgrupp där man funderar kring

om det kan göras andra ändringar i detta. Jag tycker som liberal att vi måste ha ett system som är accepterat och som inte driver folk från hus och hem, vilket det här systemet gjorde. Man måste kunna uppleva en legitimitet i många olika avseenden för det nya fastighetskattesystem som vi nu får.

Jag tror också att det är klokt att man ser till att finansiera systemet inom bostadssektorns ram. Men, fru talman, om vi hade fortsatt med det gamla systemet hade det största problemet varit att orättvisorna då hade fortsatt att öka. Det hade drivit ännu fler människor från hus och hem i den här regionen. Det är ett problem att det är så många som bor här.

Anf. 62 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Raimo Pärssinen och mina andra meddebattörer understryker att Socialdemokraterna har en stark tilltro till rättvisan. Det tror jag är sant. Jag är djupt övertygad om att det är sant. Det sägs också att det ska satsas mer på välfärden. Men det är ju inte riktigt så den socialdemokratiska politiken ser ut, utan det är mer pengar till Ams och mer pengar till höjda bidrag som är kärnan i det socialdemokratiska ekonomiska alternativet. Då finns det ju inga pengar till vården. Då finns det inga pengar till äldreomsorgen. Då finns det inga pengar till skolan och barnomsorgen.

Det är här man måste välja. Det är så politik fungerar. Man kan prioritera välfärden om man prioriterar bort annat. Det är därför vi i valet 2010 kommer att gå till val på stora satsningar på barnomsorgen, äldreomsorgen, sjukvården och skolan. Det tror jag kommer att vara avgörande i den valrörelsen. Det är ju så att det är valen i Sverige, inte opinionsmätningar, som avgör vad man har för majoritetsförhållanden i Sveriges riksdag.

Jag har noterat att Sven-Olof Lodin har skrivit en artikel, men jag noterar också att den socialdemokratiska argumentationen blir lite svår att hänga med i. Det som är Lodins problem är att en höjning av realisationsvinstbeskattningen ger en kraftig straffbeskattning av flyttningar inom Stockholm. Det är hela hans argumentation. Samtidigt säger Socialdemokraterna att vi gynnar Stockholm med miljarders miljarders miljarder, medan vi drabbar Norrlandslänet. Men skälet till att Lodin varnar är ju att de som har stora uppskov, de som har gjort stora vinster på sina fastigheter och de som kommer att få betala en kraftig höjning av realisationsvinstbeskattningen är de som bor i Stockholmsregionen. Det är därför belastningen är väsentligt större på Stockholmsregionen genom det förslaget, precis som vinsterna är betydligt större av sänkningen.

Jag ska naturligtvis konstatera att vi inte har nått perfektion vare sig på det här området eller något annat. Jag tycker att vi ska vara ödmjuka i politiken. Rättvisa är ett svåruppnått ideal. Det är svårt att mäta rättvisa och vara säker på vad det innebär. Det gäller även regionalt. Vi ska, precis som Gunnar Andrén i sitt inlägg var mycket tydlig med, fortsätta att se vad det finns för anledning och vilka brister som kan finnas i de här förslagen.

Men låt oss ändå diskutera hur valrörelsen 2010 kommer att se ut. Det kommer att vara så att alla villaägare i Stockholmsregionen kommer att upplysas om att fastighetsvärdena har stigit med 60–70 procent på de här fem åren, kanske till och med lite mer, och om att en skatt på 1 pro-

cent av taxeringsvärdet återkommer med en socialdemokratisk regering. Det betyder att det inte kommer att finnas ett enda hushåll i Sverige som inte kommer att få uppleva en skattechock så länge inte Socialdemokraterna ger ett besked om något annat. Det vi vet är att Socialdemokraterna vill återinföra fastighetsskatten. Det rimliga är att man då vill återinföra den på den nuvarande nivån. Det är väl också rimligt att tro att det inte blir någon sänkning av realisationsvinstbeskattningen. Det är en skattechock från koja till villa över hela Sverige som gäller.

Jag tror också att det här med den regionala orättvisan är viktigt. När man lägger ihop de olika delarna av det som vi kallar utanförskap i till exempel Norrbottens län är det nästan 6 procent i arbetslöshet, 4 procent i konjunkturåtgärder, 2 procent i olika andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder, 12 procent i förtidspension och 4 procent i sjukfrånvaro längre än 365 dagar. Det är ett resultat av ett långt socialdemokratiskt makttinnehav som har inneburit att utanförskapet är skriande i våra glesare län. Det är klart att fastighetsskatten inte är lösningen på det. Det är regeringens andra ekonomiska politik. Det är därför den totala arbetslösheten i de fem Norrlandslänen på ett år har minskat från 11 till 8 procent.

Det här ska vi gå vidare med. Vi ska diskutera i valrörelsen hur den borgerliga regeringen massivt har sänkt arbetslösheten i våra Norrlandslän och hur glada vi gemensamt kan vara för att vi är på väg mot full sysselsättning. Det bidrar till rättvisa, därför att det alltid är rättvisa och sysselsättning som går hand i hand och orättvisa och arbetslöshet som går hand i hand. Men det är en annan diskussion.

Anf. 63 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att debatten faktiskt handlar om fastighetsskatten.

Anf. 64 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Först till jag kort säga till Gunnar Andrén att det var synd att vi inte kunde hitta en gemensam lösning socialliberaler och socialdemokrater emellan i stället för att bara gå och lägga sig platt inför Kristdemokraternas stora politiska pamflett.

Det andra jag konstaterar är att finansministern står här i kammaren i dag och försöker skriva Socialdemokraternas valprogram för 2010. Jag förstår inte varför man hela tiden frågar: Hur blir det nu år 2010? Hur ska ni göra då?

Återkom gärna. Vi har ett stort arbete som vi genomför, ett stort rådslag. Så småningom formulerar vi det till kongressen år 2009. Finansministern får gärna återkomma med frågor.

Gunnar Andrén säger: Det är klokt att tillsätta en arbetsgrupp. Vad är alternativet? Vad är förslaget? Vi vet inte det. Det är en arbetsgrupp som ska arbeta fram någonting. Sedan ska man titta om det blir oönskade effekter och tänka på det.

Ni säger att ni prioriterar välfärden. Ni sänker ju skatterna! Inkomsterna till staten minskar kraftigt med politiska beslut. Vi har en tillväxt. Men vad kommer sedan, herr finansminister, om lågkonjunkturen slår till?

Är man då från Moderaternas sida beredd att höja skatterna för att värna välfärden? Nej, kärnan i er politik har alltid varit att ni ska sänka skatterna.

När det gäller arbetslösheten talar man om satsningar på arbetsmarknadspolitiken. Vi kan bara konstatera, som vi gjorde häromdagen, att långtidsarbetslösheten bland ungdomarna stiger.

Vi kan också konstatera om den garanti som ska komma fram att det inte är många som vet vad den kommer att innehålla.

Jag vidhåller att det är orättvist. Den rikaste tiondelen tjänar på Anders Borgs politik. Det är inte fullt ut finansierat. Det är förkastat av ekonomer. Det omfördelar från fattig till rik.

Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag är glad över att vi har fått den här diskussionen. Det är viktigt att vi håller koll på rättvisefrågorna. Det är en av kärnuppgifterna i politiken att se till att det vi gör med våra gemensamma utgifter och inkomster fördelar sig någorlunda rimligt mellan människor i landet.

Det är också viktigt när vi diskuterar fastighetsskatt. Det är klart att jag tycker att det är väldigt roligt att diskutera fastighetsskatt med anknytning till valet år 2010.

Jag ser fram emot att skicka ut brev till alla villaägare i hela Stockholmsregionen och berätta att det blir en skattechock av ett historiskt ohejdat format som Socialdemokraterna planerar att gå till val på år 2010. Jag tror att det kommer att vara ett av de effektivaste sätten för att Socialdemokraterna ska underträffa sitt visserligen historiskt usla val i Stockholmsregionen.

Det viktigaste i valrörelsen, och där tror jag att jag och Raimo Pärssinen har helt samma syn, kommer att vara rättvisa och sysselsättning. Där är fastighetsskatten inte det viktigaste förslaget.

Det är viktigt att vi ser till att fördelningseffekterna är någorlunda anständiga och någorlunda rimliga. Men det centrala är hur det går med utanförskapet och välfärden.

Med våra budgetar stiger anslagen till kommunerna med ungefär 15 procent på tre år. Vi är inte nöjda. Det kommer flera satsningar på kommuner, äldreboende, barnomsorg, kvalitet i äldreomsorgen och tillgänglighet i vården. Det är vad vi ska gå till val på.

De anställda i kommuner och landsting sitter nu och undrar lite grann: Hur blev det med lönesänkaralliansen? Blev det så att lönerna blev chocksänkta våren 2007 med den borgerliga valsegern? Det kommer de att fortsätta att fråga sig.

Varje gång de upptäcker att det inte blev så illa utan att det blev rätt bra kommer de att känna: Det här känns rätt tryggt. Det här känns rätt bra. De blir ändå lite oroliga över den sextioprocentiga fastighetsskattechocken som Socialdemokraterna har laddat in som en dynamit i den kommande ekonomin.

Jag känner en väldig tillförsikt inför år 2010. Vi kommer att ha många gemensamma debatter om både rättvisa och sysselsättning framöver. Det välkomnar jag.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2006/07:520 om beskattning av svenska pensioner

Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Raimo Pärssinen har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att finska pensionärer med pension från Sverige ska slippa dubbelbeskattning av sin pension.

Frågan är ställd mot bakgrund av att Finland tar ut en sjukförsäkringsavgift på pensioner. Den finska sjukförsäkringsavgiften är inte en skatt utan en socialavgift som tas ut av bland annat pensionärer för att finansiera vissa vårdförmåner som Finland enligt EG-rätten ska tillhandahålla dem som är bosatta där. Det förhållande som Raimo Pärssinen beskriver är således inte en fråga om dubbelbeskattningsavtal.

EG-domstolen har beslutat att Finland har rätt att ta ut avgiften under förutsättning att motsvarande avgift inte erlagts tidigare. Enligt domstolen är det den enskilde som har bevisbördan för att avgiften redan betalats. För att utreda om de pensionärer som betalat sjukförsäkringsavgifter kan anses ha betalat för sina framtida vårdförmåner under den aktiva tid när pensionen tjänades in har den finska skattestyrelsen vänt sig till Skatteverket med en handräkningsbegäran. I svar den 20 april 2007 lämnade Skatteverket utförlig information om vad den svenska sjukförsäkringsavgiften genom åren avsett att finansiera. Skatteverket har också informerat om i vilken utsträckning avgiften genom åren faktiskt betalats av den enskilde.

De finska myndigheterna har således fått den information som den begärt och bör därför ha ett underlag för att fatta ett korrekt beslut. Den finska ordningen för att finansiera sjukvården är en intern finsk angelägenhet. Jag har därför inte för avsikt att vidta några åtgärder med avseende på finska pensionärer med pension från Sverige.

Anf. 67 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Det är en viktig fråga, inte bara för att jag faktiskt är född i Finland. Det är en fråga som berör väldigt många. Jag får tacka finansministern för svaret.

Jag måste tyvärr säga att slutsatsen i svaret pekar på att finansministern har missuppfattat min frågeställning. Det handlar inte alls om hur finländarna finansierar sin sjukvård. Det handlar om en ganska enkel sak.

Det handlar om hur svenska myndigheter kan underlätta för de finländare som har jobbat i Sverige i många år och därmed starkt bidragit till vårt välstånd och hur de på ett enkelt sätt kan intyga att de faktiskt har arbetat och därmed betalat in vad som krävs till vårt socialförsäkringssystem i Sverige.

Jag hoppas verkligen att finansministern lyssnar. Jag vet att våra finska vänner lyssnar på detta. Precis som ministern sade har EG-domstolen slagit fast i en dom att det inte är tillåtet att ta ut avgifter om de redan har erlagts i ett annat land. Problemet är, Anders Borg, hur den enskilde ska få tag i intygen här i Sverige.

Låt mig påminna om att Sverige sedan år 1955 ändrat i lagstiftningen om allmän försäkring, lagen om socialavgifter, lagen om allmän sjukförsäkringsavgift, lagen om allmänna egenavgifter samt socialavgiftslagen.

År 1955 betalades det med sjukförsäkringsavgifterna. Det var dessutom så att det var olika i olika län. År 1963 betalades avgiften av arbetstagaren. År 1975 betalades det enbart av arbetsgivaren. År 1993 betalades sjukförsäkringsavgiften delvis av den anställde samt arbetsgivaren. År 1998 betalades avgiften enbart av arbetsgivaren.

Interpellationen är ställd så att min fråga är: Hur ska den enskilde få fram uppgifter från myndigheter på ett rätt och riktigt sätt? Därför blir jag besviken när jag läser svaret. Låt mig göra klart för Anders Borg att det inte på något vis är politisk polemik, utan det är en mycket konkret fråga.

Anders Borg skriver i svaret att han inte har någon avsikt att vidta några åtgärder med avseende på finska pensionärer med pension från Sverige. Begrunda det återigen. Vi har en lagstiftning som säger att arbetsgivaren ska betala in sjukförsäkringsavgifterna.

För en egenföretagare är redovisningen mycket enklare. Då betalar man det själv. Men det är annorlunda för den som är anställd. Man kan möjligtvis under en del år i den uppräknig som jag gjorde peka på via deklARATIONEN eller annat att man har betalat avgiften själv. Men de andra åren finns det inbakat.

Arbetsgivaren betalar in skatter och avgifter på bruttoinkomsten. Det framgår inte av taxeringen, utan det går in till Försäkringskassan. När någon efterfrågar uppgifter och säger: Kan jag få ett intyg på avgiftsinbetalningar? Då hänvisar kassan till Skatteverket, som inte har uppgifterna.

Varför kan inte Anders Borg och regeringen hjälpa till så att det kan räcka med ett intyg om man har arbetat här i Sverige och därmed har fullföljt sina skyldigheter? Socialavgifterna tas ju av lönen. Det är ett utrymme som man har kommit överens om mellan arbetstagare och arbetsgivare.

Man kan torrt konstatera – jag ger finansministern en chans här – som man gjorde nu att de finska myndigheterna har fått det underlag som de har begärt och därmed struntar i ett mycket konkret bekymmer som många sliter med. Dessutom är detta, som sades tidigare, rättsligt prövat i EG-domstolen. Hjälp till, finansministern!

Anf. 68 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig understryka att jag inte alls uppfattade att Raimo Pärssinen tar upp en partipolitisk polemik. Detta är en mycket viktig frågeställning som vi har anledning att begrunda noggrant.

Jag är definitivt inte expert på den här frågan. Men såsom jag har uppfattat det är det så att Nikuladomen som EG-domstolen har avgett har landat i slutsatsen att Finland har rätt att ta ut en socialförsäkringsavgift för sjukvård därför att socialförsäkringsavgiften i Sverige inte är kopplad till sjukvården. Vi vet båda två att den betalas med landstingsskatt.

Det här handlar om dem som har bidragit till det svenska samhället och som har jobbat och slitit här och gjort stora insatser för det som vi i dag kan leva av, inte minst under 60- och 70-talen när detta var en mycket viktig del av den svenska ekonomin. Det är helt uppenbart och självklart att de upplever att de har betalat för sin sjukvård därför att de har betalat sin landstingsskatt. Vi tycker alla att vi då har betalat för den vård som vi ska få även på ålderns höst.

Men såsom jag har uppfattat domen begränsar den våra handlingsmöjligheter. Den säger att frågeställningen gäller om socialförsäkringsavgiften i Sverige går till att finansiera sjukvården. Jag kan ha fel. Jag ska inte säga att jag önskar att jag hade fel, men såsom jag har uppfattat domen klargör den att när en pensionär har pension från ett land och bor i ett annat land, om man till exempel bor i Finland och har sin pension från Sverige, ska Sverige stå för vårdkostnaderna. Då har vi inte det här problemet.

Men om en person har pension från två länder ska bosättningslandet betala för sjukvårdskostnaderna. Då hamnar man i situationen att Finland ska betala för vården. Givet att Finland tar ut en avgift för sjukvård som är annorlunda än landstingsskatten har vi det här problemet. När man betalar inkomstskatt i Sverige och bor utomlands så betalar man SINK:en, det vill säga en något lägre inkomstskatt som har en något annorlunda grund.

Jag har stor respekt för dem som upplever att de har betalat sin landstingsskatt och som upplever att de får betala en svensk skatt på det här och ändå en gång till får betala sin socialförsäkringsavgift i Finland. Men som jag har uppfattat det är den svenska socialförsäkringsavgiften och den finska socialförsäkringsavgiften två skilda saker.

Jag har alltså stor respekt för att Raimo Pärssinen och många människor med honom känner att det är någonting orimligt i detta. Det är ju den upplevelsen man får när man tittar på det i första varvet. Men samtidigt är underlagen här så pass tydliga när det gäller att socialförsäkringsavgiften i Sverige och socialförsäkringsavgiften i Finland skiljer sig åt.

Det gör att vi inte kan ha synpunkter på hur Finland organiserar sin sjukvård. Det vore fel av oss. Vi skulle inte uppskatta om en finländsk finansminister stod och hade synpunkter på hur Sverige organiserar sin sjukvård. Vi ska respektera varandras länder och varandras system.

Låt mig ändå understryka igen att jag uppfattar det som att läget här är sådant att det är svårt att komma längre. Men jag ser det problem som Raimo Pärssinen tar fram och jag har stor respekt för den upplevelse som interpellationen återspeglar.

Anf. 69 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Då är det faktiskt så, Anders Borg, att den som kan leverera ett intyg om att man har betalat in här i Sverige får den här befrielsen i Finland. Det handlar om en konkret åtgärd. Men om Anders Borg vänder sig direkt till Skatteverket och pratar med dem som är ansvariga där på utlandsavdelningen får han klara besked.

Vad vi behöver är att Anders Borg och den svenska regeringen beskriver att om man har jobbat här i Sverige så har man betalat in de här avgifterna. Vad EG-domen säger är att Finland då inte kan ta ut avgiften. Men det krävs att man kan visa att man har betalat den i ett annat land, och det har man då gjort här i Sverige.

Då vore det väl alldeles förnämligt om Anders Borg kunde sätta sig in i frågan och se till att man kan få fram de här intygen på ett klokt och enkelt sätt. För hur ska den enskilde kunna göra detta? Om man har jobbat till exempel i stålverket i Hofors, sedan flyttat till Fagersta och sedan kanske har varit uppe i Pajala och jobbat en sväng ska man via de olika skattekontoren försöka hitta intyg. Vi har ju haft en lagstiftning som har

förändrats över tid. Ibland har man betalat egenavgifter och ibland har arbetsgivaren betalat, som man gör i dag.

Det är detta det handlar om. Domen är klar i sig. Den finska myndigheten säger också att den vill följa domen om man kan visa upp ett intyg på att man har betalat det här. Precis som Anders Borg säger här har man betalat landstingsskatter och fullföljt betalningarna av de andra avgifter som krävs i och med att man har arbetat här.

Det är därför jag säger att det här är den kanske mest konkreta interpellation jag någonsin kommer att ställa. Det handlar om en handläggning och en service från Skatteverket gentemot de finländare som har jobbat i många år här och sedan flyttat tillbaka för att njuta av ålderdomen i sitt hemland.

Jag är själv anställd på ett järnbruk och jag har jättemånga finska kompisar där. Många av dem vill kunna flytta tillbaka. Men varför ska de behöva ränna runt? Varför ska de behöva lägga ned så mycket pengar och tid för att jaga efter ett intyg som myndigheterna inte kan leverera? Myndigheterna har ju inte de uppgifterna därför att den svenska lagstiftningen är uppbyggd på ett annat sätt. Det är därför jag säger detta.

Jag uppfattar i alla fall att finansministern svarar med den största välvilja. Men han missar att det inte handlar om hur man finansierar sjukvården i Finland. Låt inte det här bara falla undan nu, Anders Borg! Då återkommer jag. Lova den svenska riksdagen, lova alla våra finska vänner som jobbar här i dag och som kommer att flytta tillbaka och lova dem som redan har flyttat att finansministern fördjupar sig i denna fråga! Lova att finansministern vänder sig till utlandsavdelningen på Skatteverket och efterhör på vilket sätt man enklast och mest konkret kan lösa detta!

Samtidigt betyder inte det att vi på något vis skulle gå ifrån en dom i EG-domstolen. Tvärtom fullföljer vi bara den domen. Man ska visa upp ett intyg på att man har betalat in avgifter här i Sverige, och det har man gjort när man jobbar. Det sker ju automatiskt.

Om finansministern kan lova mig det här så gör jag inget mer inlägg.

Anf. 70 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Tyvärr skiljer sig den beskrivning som jag får av ärendet från den som Raimo Pärssinen ger. Den beskrivning jag får från mina skattejurister är att grundfrågan handlar om att socialförsäkringsavgiften i Sverige och i Finland är olika saker. Vår socialförsäkringsavgift har i huvudsak använts till att finansiera sjukförsäkringen, och inte sjukvården. Socialförsäkringsavgiften i just den del som här avses har i Finland använts till sjukvården.

Jag har en djupt känd förståelse för känslan. Om man har jobbat i Sverige och betalat sin landstingsskatt så har man under de yrkesverksamma åren konsumerat en väldigt liten del av alla de skatter som man har betalat för sin sjukvård. Den behöver man när man blir gammal. Det är klart att man upplever det som orimligt att man får betala även då, när man är gammal och inte kan betala så mycket i skatt. Det är en del av den trygghet vi har; sjukvården betalas med de arbetandes inkomster, men även de som är äldre har rätt till en bra sjukvård. De har ju faktiskt betalat för den många gånger om under sitt långa yrkesverksamma liv.

Jag tycker att den uppskjutna lön som pensionen är naturligtvis ska gå även till de finländska medarbetare som har kommit hit och gjort en lång och viktig insats. Jag förstår den här känslan med landstingsskatten. Men jag måste säga att jag får en annan beskrivning av ärendet.

Jag kan lova Raimo Pärssinen att jag ska gå tillbaka med detta och verkligen försöka föra en diskussion med mina medarbetare och med Skatteverket om vi kan föra detta framåt.

En sak måste jag dock säga: Vi kan inte stå i Sverige och ha synpunkter på den finländska finansieringen av sjukvården. Det tror jag att Raimo Pärssinen förstår, för det är inte det som debatten handlar om. Men det är också viktigt att det inte uppfattas som att jag står här och försöker skjuta över kostnaderna på någon annan finansminister eller kommer med pekpinningar om hur man agerar i ett annat land.

Jag ska naturligtvis titta djupare på detta, men den beskrivning som jag har fått säger att det är mycket litet manöverutrymme. Jag välkomnar att Raimo Pärssinen följer frågan, för det är ett utmärkt sätt att se till att riksdagen fungerar som det kontrollorgan som den bland annat ska vara och att den driver viktiga frågor för enskilda medborgare.

Jag kan lova Raimo Pärssinen att titta vidare på detta. Och jag kan vara nästan säker på att Raimo Pärssinen ändå kommer tillbaka, och det tror jag i grunden är bra.

Anf. 71 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Den juridiska prövningen är gjord i EG-domstolen. Frågan är också prövad och tolkad av den högsta förvaltningsdomstolen i Finland. Det handlar om att man ska leverera ett intyg.

Och det är precis som Anders Borg säger. Har man varit här och jobbat och betalat sin landstingsskatt och så vidare borde det vara klappat och klart.

Prata gärna med de juridiska rådgivare som finansministern har. Men prata även med Skatteverket som får dras med denna fråga från dessa människor som undrar hur sjutton de ska få intyget. De vet att de har EG-domstolen bakom sig.

Det handlar inte om att staten Sverige på något vis skulle tolka hur Finland agerar i frågan eller hur man tillämpar domen. Det står klart och tydligt: Bara man kan visa det. Då är frågan hur man gör. Jo, självklart har man betalat in när man har jobbat här i Sverige. Ta fram det lilla papperet.

Men prata med Skatteverket. Jag kommer definitivt att fortsätta göra det och följa det noga. Men jag hoppas verkligen att finansministern tar detta på allvar och inte bara förlitar sig på att det finns några jurister på departementet som har sagt att det är litet manöverutrymme.

Min uppfattning är solklar. Det finns ett stort manöverutrymme, och det är enkelt att kunna ge hjälpen. Samtidigt kan vi tala om för de finländare som finns här att detta är grejat på ett enkelt och bra sätt, och vi följer alla regler och förordningar och EG-domstolen, och vi gör det i stark vänskap med vårt vackra grannland Finland.

Anf. 72 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag välkomnar diskussionen och att vi har fått en interpellation på området. Jag har mycket stor respekt och förståelse för de människor som upplever att de har gjort en insats för Sverige. De har bidragit till vår välfärd och vårt välstånd, och de känner att de därmed också har betalat för sin sjukvård. Jag välkomnar därför också att vi kan fortsätta diskussionen och ha ljus på frågan.

Om människor upplever att något är orimligt eller orättvist, ibland är det rätt och ibland fel, har vi en skyldighet som politiker att gå till botten med det så att människor som har slitit ett långt liv inte känner att det är en orimlig behandling.

Men jag har som sagt fått en annan bild av ärendet. Jag är övertygad om att vi återkommer till frågan.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2006/07:533 om konsekvenser av felaktigheter i kronofogdemyndighetens register

Anf. 73 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Carl B Hamilton har bland annat frågat mig vilka initiativ jag ämnar ta så att människor inte oförskyllt kan hamna i kronofogdemyndighetens register.

Till att börja med vill jag säga att mitt intryck är att det faktiskt finns ett problem. Det är också riktigt att en framställning om lagändring kom in från Skatteverket för nästan exakt tre år sedan.

Som Hamilton säkert inser överblickar jag vad som hänt i departementet bara när det gäller en mindre del av den tiden, men jag har förstått att man under ganska lång tid avvaktade att en annan fråga som togs upp i samma framställning skulle lösas genom domstolsavgöranden i mål som var under prövning. Det gällde möjligheten att rätta uppgifter om juridiska personer.

Vad det nu handlar om är möjligheten till rättelse av uppgifter i databasen som inte i strikt mening är felaktiga, men som på grund av de bakomliggande omständigheterna kan anses som missvisande.

Som Hamilton är inne på finns det en konflikt mellan olika intressen och regelverk i den här frågan.

Databasen i fråga utgör kronofogdemyndighetens diarium. Man måste därför alltid i efterhand kunna se vad som faktiskt har ägt rum, även när det är något som egentligen inte borde ha ägt rum. Samtidigt ska ingen behöva på felaktiga grunder figurera med uppgifter som leder till negativa konsekvenser.

Ett annat viktigt intresse är att kreditupplysningsverksamheten fungerar på ett bra sätt. När man söker efter en lösning måste allt detta beaktas.

Jag har tidigare sagt att konsekvenserna av att felaktigt hamna i kronofogdemyndighetens register i hög grad har att göra med kreditupplysningsverksamhet, men jag tror inte vi kan nöja oss med det konstaterandet. Vi måste också undersöka om något kan och bör göras för att förbättra det regelverk som styr kronofogdemyndighetens databaser.

Frågan bereds nu inom Finansdepartementet med sikte på att i en nära framtid kunna ta ställning i frågan om eventuella lagstiftningsåtgärder.

Anf. 74 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret. Det var ett ovanligt bra interpellationssvar, vill jag säga.

Jag börjar med ett litet referat. Det är bra att finansministern erkänner att problemet som Dagens Nyheter och jag har tagit upp finns. Implikationen av att en minister i riksdagens kammare säger att det finns ett problem är att han eller hon då också är försvuren till att försöka få fram en lösning. Summan av kardemumman i interpellationssvaret är att fogdens fel ska försvinna och att något slags lex DN-Hamilton införs. Det tackar jag för.

Det hedrar också Anders Borg att han tar frågan seriöst och att han också tar upp Skatteverkets begäran för tre år sedan om en lagändring. Att brevet har kunnat ligga i tre år utan att det egentligen har gjorts något åt det är en mycket allvarlig punkt, även om ett annat rättsfall har varit på gång. Det är tusentals människor som har drabbats i mellantiden. Det är inte Anders Borgs fel utan hans företrädares.

Jag är mycket förvånad över att både Ringholm och Nuder har haft en så dåligt utvecklad känsla och så lite intresse för att rätta till dessa enskilda människors situation.

Anders Borg skriver att ingen på felaktiga grunder ska behöva figurera med uppgifter om den egna personen eller företaget som leder till negativa konsekvenser. Anders Borg vill inte heller nöja sig med konstaterandet om kreditupplysningsföretagens felsteg.

Sedan kommer slutklämman, nämligen att frågan nu bereds inom Finansdepartementet med sikte på att i en nära framtid ta ställning i frågan om eventuella lagstiftningsåtgärder.

Jag upprepar detta, jag refererar detta och jag gnuggar in dessa formuleringar, fru talman, därför att nu när Anders Borg säger detta i Sveriges riksdags kammare är han fastnaglad vid detta. Det finns ingen återvändo till status quo eller passivitet i denna sak. Det är mycket bra.

Men det är mycket viktigt att notera att Anders Borg nu i konstitutionell mening är starkt bunden till en förändring.

Någon frisedel kan jag naturligtvis inte skriva ut förrän den dagen propositionen kommer till riksdagen och kanske till och med blir antagen och en lagändring genomförs.

Avslutningsvis ställer jag följande frågor till Anders Borg: Begreppet ”nära framtid” som står i avslutningen, vad är det? Är det före sommaren eller före årsskiftet? Vad är beredningsläget? Är detta en svår juridisk nöt att knäcka?

Mitt intryck när jag först tittade på detta var att det är det. Sedan har jag blivit mindre och mindre övertygad om det. Det är viktigt för hur lång tid det tar innan människor befrias från dessa problem.

Ännu en fråga gäller alla de som sitter fast i denna sits. Kan man på något sätt, genom ett förenklat förfarande, lösa upp alla de rättstvister som belastar inte bara enskilda personer och företag utan även domstolsväsendet?

Kort sagt, när kommer förslag om detta presenteras?

Anf. 75 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag skulle med stor glädje se att vi fick en lex Hamilton på denna punkt. Det är naturligtvis så att hederliga människor som har betalat sina räkningar inte ska drabbas.

I artiklarna som har varit har vi sett det ena mer orimliga exemplet efter det andra. Det har rört sig om någon som har fått sin fordonsskatt från en statlig myndighet felsänd eftersom adressen var så lång att räkningen inte nådde fram. När det då blivit en försening har man fått en anmälan till kronofogdemyndigheten att det ska ske en indrivning, när det hela handlar om ett enkelt administrativt misstag som aldrig borde ha drabbat den enskilda personen som hela tiden har försökt göra rätt för sig.

Det handlar om mackägare som har hamnat i den sitsen att leverantörer kräver betalning i förskott eftersom de trots att de har fullgjort allting har hamnat i dessa register. Nu vet vi att registren är kronofogdemyndighetens diarium, och öppenhetsprincipen är något som vi ska vårda i Sverige.

Det gäller att hitta en lösning där man kan klargöra att hederliga människor inte ska ha betalningsanmärkningar när de inte har gjort några misstag.

Nu ska det sägas att det är väldigt många hederliga människor som får betalningsanmärkningar också. Jag ska inte formulera mig så, för det kan ge intryck av att den som har gjort ett misstag med en räkning inte är hederlig. Men människor som har fullgjort sina förpliktelser ska definitivt inte drabbas av den typen av problem.

Vår bedömning är att det här problemet kan lösas, att de svårigheter man har diskuterat inte är oöverstigligen. Man kan inte gå in i efterhand och ändra i ett diarium. Det är ju, som jag konstaterar i svaret, så att har det varit fel ska det återspeglas. Man måste hitta andra lösningar. Vår bedömning är att det bör vara möjligt att hitta sådana lösningar och att vi inom en nära framtid ska ha kunnat lösa den här frågan. Den exakta lösningen vill jag dock återkomma med. Jag vill vara försiktig. Jag har inte varit finansminister i många månader men en sak har jag lärt mig. Det är att man aldrig har sett att något är klart förrän man är framme vid propositionen. Beredningar kan stöta på problem i ett sent skede. En nära framtid är så snabbt vi kan komma framåt, och vi skulle inte formulera oss på det sättet om vi inte i dag hade en klar bild av att det finns en tänkbar lösning. Det krävs ett visst ytterligare beredningsarbete men det finns ändå en tänkbar lösning på svårigheterna.

Jag måste säga att jag uppskattar och välkomnar att Carl B Hamilton har lyft fram den här frågan, och skulle vi få en lex Hamilton som ett resultat av detta tror jag att det är många svenskar som skulle vara tack samma för det.

Anf. 76 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag är väldigt glad över att finansministern säger att det bör vara möjligt att lösa enligt hans bedömning och att han har en någorlunda klar bild av en tänkbar lösning. Jag har förståelse för att han inte vill ge ett definitivt svar förrän han faktiskt har den här lösningen på pränt, juridiskt granskad från alla upptänkliga vinklar.

Jag vill bara säga att det ju egentligen är två problem som finns. Det första felet är att människor över huvud taget hamnar där. Fel begås – som det här med adressen på kuvertet. Det andra felet är att människor som råkar ut för ett fel, och det kommer att ske i framtiden, på något sätt måste kunna få det tillrättat. Det är alltså både det första ledet, att inte hamna där, och att det, om olyckan är framme och man hamnar där, ska vara någorlunda enkelt att få rättelse utan att behöva gå via domstol och mycket komplicerade förfaranden och kanske ändå misslyckas, som ju situationen är i dag.

Fru talman! Det är väl väldigt trevligt om det införs en lex Hamilton, inte bara för namnet på denna lag utan framför allt för att det är tusentals människor som har råkat ut för detta. Jag är väldigt glad att Anders Borg har tagit tag i detta på ett seriöst sätt, för det är flera finansministrar dessförinnan som har låtit denna tingens ordning fortgå år efter år trots att man rimligtvis måste ha varit ha varit medveten om den.

Så jag ber att få tacka Anders Borg för svaret. Jag tror att det var det bästa interpellationssvar jag har fått någon gång.

Anf. 77 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag vill tack Carl B Hamilton för en mycket intressant och viktig frågeställning som vi i alla samhällen kommer att hamna i: att starka stater klämmer åt enskilda medborgare. Vi har ett gemensamt ansvar som parlamentariker och statsråd att se till att när det sker i Sverige ska vi göra vårt yttersta för att de hårda krafter som staten ska ha, och har, inte på ett oförskyllt sätt drabbar människor som försökt göra rätt för sig och som har följt de lagar och regler vi har. Vi ska försöka hitta en form för att göra det. Om det sedan blir en lex Hamilton måste jag säga att jag tycker att Carl B Hamilton har bidragit till något viktigt i Sverige, nämligen att vi på den här punkten har fått ett väsentligt bättre system. Så tack så mycket för interpellationen och den här debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2006/07:537 om ett mångkulturellt samhälle i balans

Anf. 78 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Siv Holma har ställt ett antal frågor till mig.

För det första frågar hon vad jag är beredd att göra för att skapa ett mer adekvat ekonomiskt utrymme för att främja de nationella minoriteternas språk och kultur, för det andra vad jag tänker föreslå med anledning av erfarenheterna från mångkulturåret, för det tredje om jag är beredd att avsätta medel för ett samisk-tornedalskt filmcenter och för det fjärde om jag är beredd att verka för att Sverige ska kunna delta i det norska projektet för ett internationellt samiskt filmcenter.

Jag håller med Siv Holma om att det är nödvändigt att hitta en politik för balans i vårt mångkulturella samhälle och att interkulturellt utbyte är en fantastisk tillgång. Det måste få kosta en del pengar, säger Siv Holma. Även där håller jag med. Just därför har regeringen i årets vårproposition

slagit fast att 10 miljoner kronor årligen ska användas för att stärka den etniska och kulturella mångfalden i samhället. Det är en rejäl och långsiktig förstärkning. Som en jämförelse kan nämnas att det är mer än tre gånger så mycket pengar som den tidigare regeringen, med Siv Holmas parti som samarbetsparti, anslog för den ettåriga satsningen på mångkulturåret.

Naturligtvis har mångkulturåret ändå givit en hel del bra och nödvändiga erfarenheter som vi kommer att ta till oss i det fortsatta arbetet för ökad mångfald. Regeringens samordnare för mångkulturåret, Yvonne Rock, lämnar sitt slutbetänkande till regeringen i början av juli. I detta kommer att finnas dels beskrivningar av vilka erfarenheter som gjorts under året men också – och viktigast – förslag om hur det fortsatta arbetet med att främja mångfald bäst ska bedrivas framöver. Regeringen vill dock redan nu, som uttrycks i vårpropositionen, peka på långsiktiga och strategiska stöd för att ställa internationella utbyten och interkulturell dialog i gemensamt centrum. Huvudsakligen vill regeringen föreslå insatser som innebär internationella samarbeten där intresseområden, kontaktnät och kompetenser som finns i landet genom olika minoritets- och immigrantgrupper är det basala. Det gemensamma målet ska vara att fördjupa den interkulturella dialogen och kompetensen i kulturvärlden.

Regeringen fördelar för innevarande år drygt 40 miljoner kronor för att främja de nationella minoriteternas språk och kultur. Av dessa fördelas 4 miljoner kronor till riksorganisationer som representerar de nationella minoriteterna och 6 miljoner kronor till kommunerna inom de språkliga förvaltningsområdena för samiska respektive finska och meänkieli. Genom Statens kulturråd fördelas 8 miljoner kronor för att främja minoriteters språk och kultur. Drygt 14 miljoner kronor fördelas också årligen till samisk kultur via Sametingets kulturråd. Dessutom får Samernas utbildningscentrum 8 miljoner kronor till bland annat språk- och slöjdbildning. Därtill har regeringen hösten 2006 tillsatt en särskild delegation för romska frågor, som ska vara nationellt pådrivande i arbetet med att förbättra romernas situation i Sverige. Från och med 2006 har även nya medel tillförts Institutet för språk och folkminnen, som bland annat har fått i uppdrag att främja och utveckla vården av de nationella minoritetsspråken.

I uppgiften att stärka den kulturella mångfalden och i satsningar på interkulturellt utbyte ingår enligt min mening även de nationella minoritetsgrupperna som en naturlig del. Jag förutsätter förstås också att alla – självfallet även alla minoritetsgrupper – dessutom ges möjligheter att kunna ansöka om övriga bidrag som finns hos Statens kulturråd.

För filmpolitiken och Svenska Filminstitutet gäller det övergripande målet att ett mångfaldsperspektiv ska integreras i verksamheten och att man ska öka det internationella och interkulturella utbytet och samarbetet. I det svenska filmproduktionsstödet finns inga särskilda språkkriterier. Stödet är därmed öppet för film på andra språk än svenska, även de nationella minoritetsspråken. På regional nivå har Filmpool Nord medfinansierat flera filmer där det talas nationella minoritetsspråk eller som handlar om språkminoriteters villkor.

Det svenska produktionssamarbetet med Norge och andra nordiska länder är generellt sett omfattande på såväl nationell som regional nivå. Inte minst inom samiskspråkig filmproduktion förekommer bland annat

norsk-svenskt samarbete. Jag är övertygad om att det ska kunna fortsätta att utvecklas även i framtiden.

Vissa frågor som rör efterlevnaden av minoritetskonventionerna har utretts och bereds just nu inom Regeringskansliet. Att ytterligare stärka det ekonomiska utrymmet inom kulturbudgeten för de nationella minoriteterna är dock inte aktuellt just nu.

Anf. 79 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag börjar med att tacka för ett svar som utmynnar i att kulturministern inte anser att det är aktuellt att inom kulturbudgeten stärka det ekonomiska utrymmet för de nationella minoriteterna. Det säger kulturministern samtidigt som hon skryter med att alliansregeringen har slagit fast "att 10 miljoner kronor årligen ska användas för att stärka den etniska och kulturella mångfalden i samhället".

Är det en korrekt tolkning av kulturministerns svar att 10 miljoner ska användas till enbart etnisk och kulturell mångfald där de nationella minoriteterna inte får några öronmärkta pengar?

Fru talman! Hösten 1999 fattade riksdagen ett historiskt beslut om åtgärder för att Sverige skulle kunna ratificera Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk. Riksdagen erkände därmed fem nationella minoriteter – samer, tornedalingar, romer, sverigefinnar och judar. Fem nationella minoritetsspråk erkändes: samiska, meänkieli, romani chib, finska och jiddisch.

Propositionens namn är *Steg mot en samlad minoritetspolitik*. Det handlade om just det. De första stegen togs mot en samlad nationell minoritetspolitik.

År 2005 gjorde konstitutionsutskottet en uppföljning av 1999 års beslut – *Nationella minoriteter och minoritetsspråk*. Det är en intressant uppföljning som jag tittar i då och då. I uppföljningen finns en rapport som lyfter fram behovet av en ekonomisk analys som tar hänsyn till vilka kostnader som uppstår om minoritetspolitikens språkliga och kulturella mål ska kunna uppfyllas. Det saknas fortfarande en sådan beräkning. Delar kulturministern min uppfattning att det borde göras en sådan ekonomisk analys?

I svaret säger kulturministern att alliansregeringen fördelar sammanlagt drygt 40 miljoner till de nationella minoriteterna. Märk väl att alla dessa miljoner har kommit till under den socialdemokratiska regeringen. Det mesta kom till under de år då s-regeringen samarbetade med oss och Miljöpartiet.

Det har nu gått flera år där nivån har legat stilla. Vi har skrivit på stilig konventioner och lovat värna de nationella minoriteterna, deras språk och kultur. Även om en ekonomisk analys ännu inte är gjord av någon regering menar vi i Vänsterpartiet att det behövs mer resurser.

Fru talman! För drygt en vecka sedan, den 21 maj, var det världsdagen för kulturell mångfald, dialog och utveckling – en bra dag att ägna några tankar åt ett mångkulturellt Sverige i balans.

Vi kan jämföra den svenska kulturpolitiken med den norska, som kulturministern annars gärna hänvisar till. Den 23 mars i år presenterade det norska kulturdepartementet en ny filmutredning. Där finns ett avsnitt om samisk film som säger att den norska filmpolitiken ska bidra till att be-

vara och vidareutveckla samisk film. Insatser för barn och unga ska vara en integrerad del av den samiska filmen. Man vill inrätta ett internationellt samiskt filmcentrum. Delar kulturministern min uppfattning att Sverige borde stödja Norges initiativ med ett internationellt samiskt filmcentrum?

I Nordnorge har man redan ett nordnorskt filmcentrum. Där ska man producera samisk film och man ska fungera på ett sådant sätt att man kan tillvarata den kvänska minoritetens behov. Kväner är motsvarigheten till svenska tornedalingar.

Anf. 80 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! De 10 miljoner som aviserades i vårpropositionen blir naturligtvis en förstärkning som också kommer att gälla de grupper som Siv Holma tar upp, det vill säga minoriteterna i Sverige. Någon öronmärkning är däremot inte aktuell.

Man kan tala om att det är mycket pengar, eller lite pengar beroende på hur man vill se det. Jag har hittills inte under min tid som kulturminister stött på några som tycker att de får för mycket pengar. Det finns stora önskemål. Det finns också behov på i stort sett alla områden. Det här är ett viktigt område. Det är därför vi gör den här förstärkningen. Det är vad det handlar om. Det gäller naturligtvis också minoritetsgrupperna.

Den utvärdering som Siv Holma talade om som man har studerat också inom konstitutionsutskottet finns på Kulturdepartementet. Hela frågan bereds. I den ursprungliga interpellationen fanns också de slutsatser som vi drar av mångkulturåret. Det ligger i detta och i den rapport som kommer att lämnas till departementet i juli från Yvonne Rock och hennes medarbetare.

Internationellt samiskt filmcentrum tar Siv Holma också upp. Det är ett internationellt centrum och kontakterna har funnits länge inom den samiska världen och mellan de nordiska länderna. Jag utgår därför ifrån att det är något som kommer alla till del. Det är inte något som enbart gäller Norge. Vi vet ju alla att den norska ekonomin ser lite annorlunda ut än den svenska. De har ju en hel del oljepengar att glädjas åt.

I den svenska filmpolitiken avslår man egentligen inga ansökningar som gäller stöd till filmer som handlar om exempelvis minoritetspråken. Det är snarare så att det kommer väldigt få ansökningar. Det är där problemet ligger.

Anf. 81 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Här i Sverige satsar inte regeringen några pengar på filmer på nationella minoritetspråk. Svenska Filminstitutet fick, när filmpropositionen *Film i fokus* behandlades 2005 av riksdagen ett uppdrag att i nära samarbete med berörda organisationer se över hur produktion av dessa filmer bäst kan stärkas. Filminstitutet skulle redovisa resultatet 2006.

Redan 2002 äskade Filminstitutet särskilda medel för att i samspel med berörda organisationer och huvudmän initiera och utveckla åtaganden visavi samisk och tornedalsspråkig filmkultur. Som grund för äskandet låg filmutredningen 2001 som Paul-Anders Simma, Reino Jillker och Mona Mörtlund hade presenterat – *Film i Sameland och Tornedalen*.

Utredningens målsättning var att med hjälp av audiovisuella medier som medel stärka dessa nationella minoritetskulturer. Resurscentret ska främja filmkulturell verksamhet i syfte att stärka och utveckla samiskan och tornedalsfinskan språkligt och kulturellt. FIST ska verka för att stärka yttrandefriheten genom att stimulera eget skapande i rörlig bild. Verksamheten ska i sin helhet prioritera barn och ungdomar som målgrupp.

Det måste låta som ljuv musik i kulturministern öron med tanke på att hon har aviserat medel till barnkulturen till hösten. Vi har i Vänsterpartiets budgetmotion räknat med en kostnad på initialt 3 miljoner.

Den nämnda utredningen förutsätter att berörda landsting och kommuner är med och finansierar.

Delar kulturministern min uppfattning att satsningar på barnkultur måste gälla även barnen i de nationella minoriteterna?

Fru talman! Det kanske låter som om Vänsterpartiet bara vurmar för de nationella minoriteterna, men så är inte fallet. Jag tycker att det är bra att kulturministern anser att mångkulturåret har gett en hel del bra och nödvändiga erfarenheter. Vi ser med stort intresse fram emot Yvonne Rocks slutbetänkande som hon lämnar till regeringen i början av juli i år. Vi har föreslagit, med inspiration från till exempel England, att man ska se om det inte går att tillämpa ett system där anslagen till de statliga och statsunderstödda scenkonstinstitutionerna villkoras mot att man sätter upp mångfaldsplaner som sedan noggrant följs upp, där avsteg som gjorts från planen måste motiveras noga och nytt tidsbestämt mål sätts.

Fru talman! Jag tycker att kulturministerns sätt att beskriva interkulturen är ett steg i rätt riktning. Vi har länge talat om mångkultur, men definitionen av vad mångkultur är varierar starkt. Det huvudsakliga problemet med begreppet är dock att det sällan inbegriper landets majoritetsbefolkning, endast minoriteterna. Det handlar om så kallad etnicitet, och en etnisk grupp definieras oftast i förhållande till majoritetsbefolkningen. Med etniska grupper menas då sådana med en annan bakgrund än inhemsk. De nationella minoriteterna får ett slags mellanställning. De är både samer, tornedalingar, finnar, romer eller judar, och svenskar, eftersom de funnits landet i flera generationer, lika länge eller mycket längre än vad som gäller för många som är vana att betrakta sig som svenskar.

Mångkultur handlar om att olika kulturer samsas, mestadels bredvid varandra. Och interkultur betecknar en process i vilken majoritetskultur och minoritetskulturer samverkar. Här finns bra saker som man skulle kunna satsa på. Och vi tycker att världskultur, dans och musik, är just en sådan form där många olika kulturer möts.

Anf. 82 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Givetvis, Siv Holma, ingår de etniska nationella minoriteterna i satsningen på barnkultur. Självfallet är det så.

Siv Holma gjorde en jämförelse med England. Men det finns inga planer på att man ska göra sådana kopplingar och sätta ytterligare tryck på kulturlivet att man måste förhålla sig till fler än de mål som redan finns i de regleringsbrev som vi har. Vi värnar ju om det fria kulturlivet, vilket jag hoppas att även Vänsterpartiet gör. Det är trots allt det som för utvecklingen och diskussionen framåt, inte att politikerna alltför mycket

blandar sig i vare sig vad som spelas eller vilka som står på scenen. Det finns ju sådana önskemål också.

När det gäller det uppdrag som jag tror Vänsterpartiet ville ha med i fråga om filmpropositionen *Fokus på film* så ingick denna pott i beslutsunderlaget till budgetpropositionen som kom i höstas. Jag var inte med i arbetet då, men jag har tagit reda på att rapporten visade att antalet ansökningar, som jag nämnde tidigare, om förhandsstöd till filmer på nationella minoritetsspråk är litet och att intresset för att producera film på nationella minoritetsspråk inom flertalet minoritetsspråkgrupper, möjligen med undantag för samerna, är begränsat. Därför bedömde man inte att det fanns skäl att göra särskilda satsningar på just detta. Däremot är alla naturligtvis välkomna att söka stöd om man vill göra en film. Men då måste också intresset finnas, vilket det i dag inte riktigt gör.

Svenska Filminstitutet anser inte heller att det i dagsläget finns utrymme för omprioriteringar. Men det kan komma om det skulle bli någonting sådant.

Siv Holma talade också om regionala resurscentrum som får stöd av både staten och regionerna. I detta uppdrag ligger som interpellanten mycket riktigt påpekade att det ska vara en tyngdpunkt på just barn och ungdomar men att man i övrigt får profilera sig som man vill. Det har också Filmopol Nord gjort. Man har integrerat samiska frågor i olika aktiviteter, vilket är alldeles utmärkt.

Jag tror att det var detta som Siv Holma i huvudsak tog upp.

Anf. 83 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag talade om att jag tyckte att den interkulturella processen är viktig. Jag nämnde världskulturen – musik och dans – där konstnärer från olika kulturer och bakgrund möts och inspirerar varandra till nya uttryck. Det är en sådan interkulturell och bra verksamhet.

Jag skulle vilja avsluta med att säga att det finns många stora behov, framför allt av tidskrifter och litteratur översatt till och från nationella minoritetsspråk och språk som talas av många invandrare. Den stora majoriteten av de översatta barn- och ungdomsböckerna är översatta från engelska – ca 80 procent. Det totala antalet språk som översätts till svenska inom bokutgivningen blir färre år från år. Här krävs det åtgärder för att säkerställa att det inom den svenska bokutgivningen översätts betydligt fler böcker än i dag till svenska från fler språkområden. I ett interkulturellt perspektiv handlar det inte enbart om att de olika grupperna inom de nationella minoriteterna ska ha tillgång till sitt eget språk och sin egen kultur utan också om att majoritetsbefolkningen och övriga, invandrare och minoriteter, ska ges möjlighet att förstå och lära sig mer om samisk, tornedalsk, finsk, romsk och judisk kultur och även om språken.

Delar kulturministern min uppfattning att det nordiska samarbetet borde intensifieras inom litteratur, tidskrifter och film?

Beträffande det samiska och tornedalska filmcentrumet uttryckte kulturministern att det inte fanns ett tillräckligt stort antal ansökningar. Men frågan var inte om man skulle söka pengar. Jag har förstått från Filminstitutet att man inte har någonting emot denna verksamhet men att man inte har pengar. Därför har man också äskat om extra medel. Jag gör

därför bedömningen att detta fina projekt skulle ha kunnat förverkligas om regeringen hade tillskjutit pengar.

Anf. 84 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag vill bara för klarhetens skull säga, om någon möjligen har missuppfattat detta, att de 10 miljoner som aviserades i vårpropositionen är en förstärkning. Det innebär inte att det blir någon minskning av de övriga anslagen som bland annat Kulturrådet fördelar. Mycket av det handlar om det som Siv Holma tar upp. Det handlar om barnlitteratur, det handlar om översättningar, och det handlar över huvud taget om stöd till minoriteterna för att de ska kunna utveckla sin egen kultur. Och rätten att uttrycka sig på och kunna använda sitt eget språk finns även väl utvecklat i skollagen och läroplanen.

Det finns säkert gott om idéer. Men att Svenska Filminstitutet skulle ha fått in så pass många ansökningar att man skulle ha behövt äska mer medel var en nyhet för mig. Det har jag inte hört förrän nu.

Jag kan också tillägga att den språklag som vi från den borgerliga sidan stödde under den förra mandatperioden men som på grund av en voteringsmiss inte gick igenom gör en comeback. Dock har vi beslutat att se över det kommande förslaget till språklag. Och fram till årets slut kommer utredaren bland annat också att se på minoritetsspråkens ställning och även teckenspråkets ställning som också ingår i detta. Vi hoppas att det kommer att komma en ny lag under 2009 som inte bara stärker det svenska språket utan också tar upp de frågor som gäller minoritetsspråkens ställning i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2006/07:AU13

Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU18

Utbildningsutskottets betänkanden 2006/07:UbU13 och UbU14

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2006/07:UFöU3

Försvarsutskottets betänkande 2006/07:FöU9

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2006/07:121 Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

2006/07:AU14 Bättre möjligheter till tidsbegränsad anställning

Finansutskottets betänkanden

Civilutskottets betänkanden
2006/07:CU27 Vissa bostadspolitiska åtgärder
2006/07:CU28 Undantag i vissa fall från tekniska egenskapskrav på byggnadsverk
2006/07:CU29 Nya nordiska regler om makars förmögenhetsförhållanden
2006/07:CU31 Ny instansordning för PBL-ärenden

Skatteutskottets betänkanden
2006/07:SkU15 Skattelättnader för hushållstjänster, m.m.
2006/07:SkU16 Skatt på trafikförsäkringspremier m.m.

15 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 28 maj

2006/07:585 Likabehandling av sjö- och landanställda
av *Krister Örnfjäder* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:586 Jobb- och utvecklingsgarantin
av *Ann-Christin Ahlberg* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

den 29 maj

2006/07:587 EG-rättens stöd till fackföreningsrörelsens kamp mot diskriminering av utländsk arbetskraft

av *Patrik Björck* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:588 Traumatiserade och hemlösa flyktingbarn
av *Hillevi Larsson* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:589 Västervik som en del av Östergötlands arbetsmarknad
av *Krister Örnfjäder* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:590 Försämrat arbetsmiljöarbete
av *Peter Hultqvist* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:591 Jämställdhet i arbetslivet
av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:592 Utvecklingsarbete i Älvdalen
av *Peter Hultqvist* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:593 Affärsmässighet vid utförsäljning

2006/07:594 Nedskärningarna av Exportrådets verksamhet
av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till statsrådet Sten Tolgfors (m)

2006/07:595 Räddningsskolan i Skövde
av *Monica Green* (s)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:596 Särbehandling av sjömän
av *Claes-Göran Brandin* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:597 Utförsäljningen av Vin & Sprit AB
av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:598 SBAB
av *Berit Högman* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:599 Utförsäljningarnas konsekvenser för skånska jordbruk
av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:600 Utvecklingen i södra Ångermanland
av *Eva Sonidsson* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:601 Förbränningskatt
av *Christin Hagberg* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:602 Villkor för basindustrins överlevnad
av *Jasenko Omanovic* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:603 Tillväxt i Afrikas jordbruk
av *Staffan Danielsson* (c)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:604 Näringslivets förutsättningar i Västernorrland
av *Hans Stenberg* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

**2006/07:605 Sveriges möjligheter att bevilja flyktingar från Turkiet
asyl**
av *Bodil Ceballos* (mp)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2006/07:606 Sekretessen i samverkansgrupper
av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:607 Utförsäljningen av Telias accessnät
av *Börje Vestlund* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:608 Skatteverkets service i hela landet
av *Peter Hultqvist* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:609 Strandskydd
av *Kent Persson* (v)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:610 Äldre med psykosjukdom

av *Elina Linna* (v)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:611 Sjukvård till asylsökande och gömda

av *Kalle Larsson* (v)
till statsrådet Tobias Billström (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 juni.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 29 maj

2006/07:1262 Observatörsstatus för RFSL i FN

av *Ewa Björling* (m)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1263 Myndigheters hantering av elektronisk skräppost

av *Eliza Roszkowska Öberg* (m)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1264 Regler för F-skattsedel

av *Anna König Jerlmyr* (m)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:1265 Marknadsföring av Sverige som turistresmål

av *Patrik Forslund* (m)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:1266 Arkivering av medborgarkommissionens källmaterial

av *Allan Widman* (fp)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:1267 Ringa hot mot tjänsteman

av *Patrik Forslund* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1268 Skolfartygens framtid

av *Lars Hjalmered* (m)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1269 Den nya polisutbildningen

av *Tina Acketoft* (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1270 Ändringar inom polisutbildningen

av *Désirée Pethrus Engström* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 juni.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 15.59 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
3 § Svar på interpellation 2006/07:530 om rasen belgisk blå.....	2
Anf. 1 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	2
Anf. 2 ULF HOLM (mp).....	3
Anf. 3 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	4
Anf. 4 ULF HOLM (mp).....	4
Anf. 5 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	5
Anf. 6 ULF HOLM (mp).....	6
Anf. 7 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
4 § Svar på interpellation 2006/07:508 om regeringens nedskärningar på Arbetsmiljöverket.....	7
Anf. 8 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	7
Anf. 9 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	8
Anf. 10 HILLEVI LARSSON (s).....	10
Anf. 11 EVA OLOFSSON (v).....	11
Anf. 12 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	12
Anf. 13 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	13
Anf. 14 HILLEVI LARSSON (s).....	14
Anf. 15 EVA OLOFSSON (v).....	14
Anf. 16 EVA-LENA JANSSON (s).....	15
Anf. 17 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	16
Anf. 18 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	17
Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (s).....	18
Anf. 20 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	18
5 § Svar på interpellation 2006/07:510 om situationen för deltidsarbetslösa.....	19
Anf. 21 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	19
Anf. 22 JOSEFIN BRINK (v).....	20
Anf. 23 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	21
Anf. 24 JOSEFIN BRINK (v).....	21
Anf. 25 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	22
Anf. 26 JOSEFIN BRINK (v).....	22
Anf. 27 TALMANNEN	23
Anf. 28 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	23
6 § Svar på interpellation 2006/07:526 om ungdomar på arbetsmarknaden.....	24

Anf. 29 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	24
Anf. 30 JENNIE NILSSON (s)	25
Anf. 31 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	26
Anf. 32 JENNIE NILSSON (s)	27
Anf. 33 LARS LILJA (s).....	28
Anf. 34 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	28
Anf. 35 JENNIE NILSSON (s)	29
Anf. 36 LARS LILJA (s).....	30
Anf. 37 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	30
7 § Svar på interpellation 2006/07:541 om funktionshindrades fotfäste på arbetsmarknaden	31
Anf. 38 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	31
Anf. 39 HANS STENBERG (s)	32
Anf. 40 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	33
Anf. 41 HANS STENBERG (s)	34
Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	34
Anf. 43 HANS STENBERG (s)	35
Anf. 44 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	36
8 § Svar på interpellation 2006/07:544 om Arbetstorget.....	36
Anf. 45 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	36
Anf. 46 YLVA JOHANSSON (s)	37
Anf. 47 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	38
Anf. 48 YLVA JOHANSSON (s)	39
Anf. 49 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	40
Anf. 50 YLVA JOHANSSON (s)	41
Anf. 51 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	41
9 § Svar på interpellation 2006/07:517 om fastighetsskatten och Norrland	42
Anf. 52 Finansminister ANDERS BORG (m).....	42
Anf. 53 RAIMO PÄRSSINEN (s).....	42
Anf. 54 HANS STENBERG (s)	43
(forts.).....	44
Ajournering.....	44
Återupptagna förhandlingar	44
9 § (forts.) Svar på interpellation 2006/07:517 om fastighetsskatten och Norrland	44

Anf. 55	KARIN ÅSTRÖM (s)	44
Anf. 56	PETER HULTQVIST (s)	45
Anf. 57	Finansminister ANDERS BORG (m)	46
Anf. 58	RAIMO PÄRSSINEN (s)	47
Anf. 59	KARIN ÅSTRÖM (s)	49
Anf. 60	PETER HULTQVIST (s)	49
Anf. 61	GUNNAR ANDRÉN (fp)	50
Anf. 62	Finansminister ANDERS BORG (m)	51
Anf. 63	TREDJE VICE TALMANNEN	52
Anf. 64	RAIMO PÄRSSINEN (s)	52
Anf. 65	Finansminister ANDERS BORG (m)	53
10 §	Svar på interpellation 2006/07:520 om beskattning av svenska pensioner	54
Anf. 66	Finansminister ANDERS BORG (m)	54
Anf. 67	RAIMO PÄRSSINEN (s)	54
Anf. 68	Finansminister ANDERS BORG (m)	55
Anf. 69	RAIMO PÄRSSINEN (s)	56
Anf. 70	Finansminister ANDERS BORG (m)	57
Anf. 71	RAIMO PÄRSSINEN (s)	58
Anf. 72	Finansminister ANDERS BORG (m)	59
11 §	Svar på interpellation 2006/07:533 om konsekvenser av felaktigheter i kronofogdemyndighetens register	59
Anf. 73	Finansminister ANDERS BORG (m)	59
Anf. 74	CARL B HAMILTON (fp)	60
Anf. 75	Finansminister ANDERS BORG (m)	61
Anf. 76	CARL B HAMILTON (fp)	61
Anf. 77	Finansminister ANDERS BORG (m)	62
12 §	Svar på interpellation 2006/07:537 om ett mångkulturellt samhälle i balans	62
Anf. 78	Kulturminister LENA ADELSON	
	LILJEROTH (m)	62
Anf. 79	SIV HOLMA (v)	64
Anf. 80	Kulturminister LENA ADELSON	
	LILJEROTH (m)	65
Anf. 81	SIV HOLMA (v)	65
Anf. 82	Kulturminister LENA ADELSON	
	LILJEROTH (m)	66
Anf. 83	SIV HOLMA (v)	67
Anf. 84	Kulturminister LENA ADELSON	
	LILJEROTH (m)	68
13 §	Förnyad bordläggning	68
14 §	Bordläggning	68
15 §	Anmälan om interpellationer	69
16 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	71
17 §	Kammaren åtskildes kl. 19.28	72

